¶ Whyttyntoni lych-feldiensis Editio.

¶ Secunda pars grammatices.
De sillaba et ejus quantitate.
De prima media & ultima sillaba cognoscenda cum

Satis admirari nequeo/quidnam animi habeãt nõnulli nunc temporis grammatice professores: quod sillabaꝝ quãtitates/quo (nescio) abducti fastidio discipulis legere contemnant. Quom eteni grammatica recte scribendi recteq; loquendi sit scientia: res prima ⁊ necessario amplectenda videtur grammatico/vel solutam vel pedestrem orationẽ lecturo: vt accentũ. hoc est recte pulchreq; pronunciandi peritiam calleat. Comperies ꝙ plurimos (apud nostrates presertim) adololescẽtulos: qui terentianas cõmedias: horatianas historias: tulliana officia: virgilianã poesim probe interpretari norint. At si queras cuiusq; sillabe quantitatem: defixo vultu herent cogitabundi tanq; incognitum et inauditũ obstupescentes / audies etiam complures presbiteros (quod absurdius est) sacras (quas frequentat ecclesia) odas insulsissime legere: legendo claudicare: claudicando barbare/et inepte pronunciare. At vnde id fit: nisi quod illi asini bipedes (iure sic eos appellitẽ) numerosam: orationem a soluta non discernant. Culpane eorũ dicã? an potius suoꝝ preceptoꝝ? qui ordine prepostero/consentaneũ et efficacem discipuloꝝ erudiendoꝝ peruertunt modũ: tanq; extructores inertes/qui fundamentũ edificij a tecto iacere nituntur. Legũt alij ciceronis officia que moralis philosophie argutijs scaturiunt. Alij vero euangelia et pauli epistolas / quibus profunda theologie abissus reconditur: ambiciosi et audaces interpretantur: priusq; prima grammatices rudimenta intelligant. Expergiscimini igitur vos grammatice professores: letheo flumine sopiti: atq; non minus vestro pudori: quam discipuloꝝ vtilitati mature cõsulite. Sillabaꝝ quantitates vnde ad accentũ cõmodius peruenitur discipulis aperite: neq; ad accentũ solũ: verũ etiam ad omnia carminũ genera erit aditus. Ne tam facile reijciatis illud quod tam noue ꝙ veteris legis sanctissimi et eruditissimi viri obuijs (vt aiunt) complectebantur vlnis. Nonne carminũ studiosi fuerunt sancti et eruditi viri? Quid hieremias in vtero sanctificatus? nunquid trenoꝝ librum eo carmine scripsit? quo genere poematis (hieronymo teste) apud grecos vsus dicitur Simonides? quid Job iustissimus? qui magnã ptem calamitatũ heroico versu decurrit. Audi quid iubet psalmographus secundum cor dñi electus In hymnis confitemini illi. Noue legis (rite si scruteris) inuenies carmine qui delectati sunt. Ambrosium/hieronymũ/Augustinũ/vt manifestant sua opera cũ multis alijs/et qui poemata ediderunt sanctissima/vt prudentiũ: prosperũ: ioannẽ damascenũ: cosmum: hierosolymitanũ cũ ceteris. Unde habemus sacros quos ecclesia frequẽtat hymnos nisi ab ijs supra memoratis? Quid de summis philosophis censes. Nonne plato ille diuinus (diuo augustino teste) poemata edidit et tragedias? Quid empedocles? nonne philosophus et poeta fuit? tragedias et xerxes transitum carmine scripsit/alios taceo. Quodsi ita tibi placeas/vt religiosiorem/sanctiorem / et sapientiorem te ijs superioribus iudices: poemata et omnia carminũ genera reijcias vel (si possis) explodas. Sin eos bene et beate censuisse cogites: cum ijs poemata et carmina (saltem probata) euoluas/ames/colas. At tandem nobis obijcies forte (quod iusto curiosior hac in re tibi videar) quid ad hanc rem attulimus. Respondeo. Id quod tui torporis ⁊ fastidij causas (forsan) excuciet. Quosdam de hac re scripsisse comperio alios tamen iusto succinctius: alios autem qui plenius scripserunt: nunc superuacanee: nũc cymerijs (vt aiunt) tenebris obscurius: nũc ita ambigue vt ignores. Quo vultus teneas mutantem prothea nodo. Quare ijs incõmodis te et alios (modo placeat industria) leuare studui. Pedestri oratione hoc de sillabarum quantitate opusculum edidimus: eo quod soluta oratio plerisq; onerosior comprobatur quam vt puerorum ingeniola memoriter facile complectantur. Habet enim in se carmen nescio quid latentis energie: vt et facilius adipiscatur (expertus loquor) et tenatius/duratiusq; inhereat. Eo fit (vt mea fert opinio) quod carmen certo pedum numero/et debita temporis mensura complexum coartatur: ita vt facilius et delectabilius collectum/memoria recondi possit. Soluta vero oratio laxioribus habenis quasi in liberiori campo vagis defluit discursibus: ne in augusto memorie repositoriolo tam cõmode: et tam facile contrahi et recludi queat Postremo exactis his tam lugubrationibus: nõ deerunt perfricta frontis. obtrectatores supercilioi qui has

(vt alias) tentabunt. Postica sanna adunco suspendere naso. Sentient tamen (si bilem moueant) qui fenum (vt dicitur) habet in cornu: perlustratis alioꝝ opusculis quedam fortuitu minus vsitata aucupabuntur: accusantes hoc opusculum minus perfectum fore. At illud hieronymianũ responsum sibi habeant velim. Nulla (inquit) tam sancta tam iusta/ et diu prouisa est constitutio: que in futurũ plurimos nõ patiatur defectus et que aliquando correctione non egeat. Dicam igitur non arrogans cũ Augustino diuo/ non me pigebit. sicubi erro dicere. quisquis ergo hec audit vel legit: vbi pariter certus est: pergat mecum. vbi errorem suum cognoscit: redeat ad me. vbi meũ: reuocet me. Sicq̃ (liuore secluso) vnanimes cum charitatis zelo curramus pro brauio. Et si quid in hoc opusculo congerendo/ laudis et meriti promeruerim: illi detur qui vbi vult spirat et diuisiones gratiarũ dilargitur/ cui sit honor et gloria Amen.

Cum arte punctuandi (ut in aliis fere) plus doctrine conferat auctorum imitatio: exempla de punctis [illegible] dicendum censeo: [illegible] de illis probatissimi utriusque auctores. Et quod nulla oratio perfecta (si interrogativa non sit) plane sine puncto finiri debeat ab eo incipiamus:

Punctus planus sic fit . ponitur quod post orationem perfectam cum animus dicentis ulterius non pendeat. Interrogativus est: quod interrogationi [illegible] fit ponitur etiam in fine orationis perfecte: et sic pungitur ? exemplum [illegible] dat [illegible]. Virgula sic fit / que solet [illegible] ponitur [illegible] aliquis clausule haberi possit. exempla abundant ubique.

Coma est punctus geminus sic : quo utimur: et ubi clausula maior [illegible] completa: cum non sit: quo etiam plerique auctores utuntur post orationem perfectam: quando animus dicentis pendeat.

Parenthesis est: ubi diversa oratio (ut inquit Perotta) imperfecte ad quam orationi interponitur: et duas habet virgulas [illegible] altera ante principium illius orationis interposite altera post finem. Et si oratio principalis perfecta esse non possit sine oratione interposita: ante principium illius [illegible] ponatur coma vel potius virgula: quamquam non multi [illegible] illius usurpant. post orationem vero finitam coma semper ponenda est.

¶ De sillabarum quantitate.

Secunda pars grammatices (vt sentit tam sulpicius quam sipontinus) est sillaba. Et vt alij quidam sentiunt prosodia que latine accentus dicitur. Sed quum accentus (nisi prius perspecta sillabarum quantitate) cognosci nequit: igitur sillabarum quantitatem prius perstringere libet. Et quum omnis que a ratione suscipitur de aliqua re institutio (vt de officijs primo censuit cicero) debet a diffinitione proficisci: vt intelligatur / quid sit id de quo disputetur: iccirco primo quid sillaba sit diffinire haud dissentaneum visum est.

¶ Diffinitio sillabe.

Sillaba dicatur que vnam aut plures tenet in se
Litterulas / halitu atque tono prolata sub vno
Quam spectant tempus: numerus sic litterularum
Spiritus: accentus: testatur vt ille perottus.

¶ Sillaba est vox litteralis vnam vel plures in se litteras continens / sub vno spiritu et vno accentu indistanter prolata.
Sillabe accidunt quattuor Tempus / Numerus litterarum / Spiritus / et Accentus.

¶ Diffinitio temporis.

Est tempus per quod metitur sillaba queuis
Sillaba que breuis est vnius dicitur esse
Temporis: et fertur tibi sillaba longa duorum
Que breuis / aut longa est: communis dicitur esse

¶ Tempus est per quod cuiuslibet sillabe mensura cognoscitur et quantitas. Tempora sunt tria / breue / longum / et commune. Omnis sillaba breuis vnius est temporis / longa vero duorum est temporum / que autem breuis indifferenter aut longa est / dicitur communis.

¶ De numero litterarum.

Ad sex litterulas ab vna sillaba constet
Testes a simul ab sic abs crux trans simul et stirps

¶ Numerus litterarum accidit sillabe. Nam sillaba ab vna ad sex litteras constare potest vt A / ab / abs / crux / trans / et stirps.

¶ Numerus siue diuisio litterarum.

Bina et viginti sunt nunc elimenta latinis
Quinque vocales a / e / i / o / simul v sunt
y Ypsilon at greca est et mutuo sumpta latinis
Grecis dumtaxat scribendis vocibus apta
Preter vocales est consona littera queuis
Semique vocales sunt hec l m n r s x z
Mute sunt nouem b c d f g k p q t

L m n r simul s liquidas dic quinqꝫ fuisse
Quorum dūtaxat nunc hec l r obtinet vsus
H haspirandi nota est sed littera nulla

¶ Et quam in litteras (vnde sillaba conflatur) incidimus priusquam alterius progrediamur earundē diuisionem et potestatem dilucidare operepreciū visum est. littere autem apud latinos sunt due et viginti A b c d e f g i k l m n o p q r s t v x y z. Quarum quinque sunt vocales A E I O et U. y vero vocalis greca est et in grecis scribitur dictionibus vt Tytirus. Ceteras omnes preter vocales consonantes dicimus/ quarū nouem sunt mute b c d f g k p q t. Semiuocales sunt septem l m n r s x z. Ex his due sunt liquide l et r. Apud priscos tamen fuerunt quinqꝫ l m n r et s.

I simul v quum sit vocali iuncta sequenti
Vel sibi principio vocis sic consona simplex
Simplicis in medio vocis sed quando locatur
Inter vocales i fertur consona duplex
Talis et in quinto per cesuram genitiui
Vel recti remanet/ pronomen ei tamen aufer
Compositi in medio simplex i consona habetur.

¶ I et v quando in principio dictionis alijs vocalibus vel sibiipsis connectuntur vnā conficientes sillabam simplices sunt consonantes vt iuno vates vinum vult ijs ijdem. Quando autem i in medio simplicis dictionis inter duas vocales posita cū vocali sequenti connectitur est duplex cōsonans vt Troia aio meio eius cuius. Eadem etiam remanet in casibus deductis per cesurā genitiui vel nominatiui: vocali sequenti decisa vt pompeius pompei caius cai. Excipitur ei datiuus pronominis in quo vocalis est in dictionibus vero compositis est simplex consonans vt in reijcio.

X duplex/ sic z ita quod est simplex aliquando

¶ X et z dicuntur duplices consonantes/ quia duarū consonantiū vim habent et pro duabus ponuntur x autem pro c et s ponitur vt in axis quod idem sonat quod acsis/ z autem pro duplici ss vt in greczo quod idem ferme sonat quod grecisso.

¶ De spiritu.

Spiritus est duplex alter leuis/ alter et asper

¶ Spiritus sunt duo alter leuis qui leui et molli sono enunciatur vt qui in vocali desinunt vt da/ mo/ pro/ pre. &c. Alter est asper qui aspero sono enunciatur vt qui in duplici consonanti desinit vt crux. stirps/ frons.

De prima sillaba cognoscenda.

Principio vocis que constat sillaba prima est
Octo modis quanta est istis que noscitur apte
Vocali preeunte aliam/ sic et positura
Compositura/ dipthongo/ sic prepositura
Deriuato/ exemplo/ precepto quoqꝫ certo

¶ Prima sillaba ea dicitur que in principio dictionis pluriū sillabarū ponitur. Cuius quantitas octo modis cognoscitur vocali ante vocalem/positione/compositione/derivatione/dipthongo/preposisione/exemplo et regula.

De vocali ante vocalem.

Vocalem breuies/alia comitante latinis
Grecis interdum longa interdum breuiatur
Ei longabis quinte quando immediate
I preit/at breuis (vt fidei) si consona presit
Fio cum ductis produc i/e/ni comitetur
Ehu produces aha dius simul ohe.

¶ Vocalis ante vocalem in latinis dictionibus semꝑ corripitur vt deus. Sed in grecis aliquando producitur vt zoilus/troilus. Troes aliquando breuiatur vt iambus hyades/iacchus/producit etiam in ei quinte declinationis quando i immediate procedit ei vt in diei/speciei. quodsi consonans preerit ei corripit vt in fidei/rei/spei/producitur in fio et eius ductus vt fiebam/fiam. nisi quum r sequitur e tunc enim corripit vt in fierem fieri/producitur etiam in ehu dius/aha/et ohe.

Arbitrio breuis aut longus genitiuus in ius
Alterius breuies/sed produc semper alius

¶ In his genitiuus que in ius exeunt vocalis prior indifferens est virgilius illius immense ruperūt horrea messes idem alibi. Quis cladem illius noctem quis funera fando. Idem alibi vnius ob noxam et furias aiacis oilei.

¶ De grecis dictionibus q̄ vocalē an̄ vocalē breuiāt et q̄ ꝓducūt cōmunes tā primis quā mediis sillabis regulas subiiciemus.

filius apollinis et clymenes.
vt nasicaa — vt calcos — vt phaeton
A grecis super a breuies super i simul eqʒ — A ante a e et i.

pater vlissis qui inde dr laerciades. — nomen angeli
Sed produc aer sic laertesqʒ michael

vrbs laconie — nomē nymphe aqtice a nao quod est fluo. — ꝓprium mulieris — vrbis ꝓprium
Taygeta et nais/thais/lais quoqʒ sais

regis priami filius et sacerdos appollinis. vt laocoon — filius atrei frater agamēnonis rex spartae ciuitatis. vt menelaus
A super o simul v grecis producere debes — A an̄ o ⁊ v

filius belli
q in egipto regnauit
confusio rerum

Aglaopho tollas danans chaos atq phaaртes

anchise et veneris filius
vt aeneas
rex athe= niensium
vt thesea.
.i.appollo
typhoea

E ante a E super a produc/quarto at sup a breuiabis

quidam ventus
.i.spectaculum

Et boreas cyneasq leantes iunge theatrum

lamina ex auro vel argento
insule due i hispanico mari vbi regeus primu visus fundaru qui nuc vulgo vocant maiouca et minouca.

Bractea carneades baleares sic nemeens

.i.vxor leonis
filius aenei regis aetoliae.
a lyaneo
.i.lea

Adde neera lea et meleager sicq leena

gladius flameus vel versatilis vel gladius ex vtraq parte acutus.
.i.tortella vel pastillus
de tegea oppido arcadie.
quidā philosophus item alius tyrannus heracle.

Romphea et artocrea tegeens iunge chlearcus

.i.ludicra cantilena vel saltatio
regio arcadie inter clenē et clytoriū vrbes
promontoriū laconiae

Communes plateam choream nemeam maleam dic

nympha marina nerei filia.
vt threissa. nereis.
vt eetion seemone eea nesee/vt eone.

E añ i z o E breuis est super i/sup e breuis est super oq

accentu in pma rex est ventorū. accentu in scda varius et dolosus.
.i.palus.
vnc genus qui latina leporaria dicitur.

Ni eolus et meon meotis sicq lageos

fluuius achaie iuxta pisam vrbem teste plinio.
vt alpheus.
filius pami vxor enee/ alia creontis vxor iasonis.

E ante b E super b debes producere/deme creusa

circulus in q̄ duodecim signa sunt: vt zodiacus. .i. miseria elegia insule aut saxa in ponto. delos insula sine delia

I super a breuies/in cyanee atq; lagia — I ante a

virg. vrania poli insula vna musaꝝ

Iasius sic priamides sic dia thalia

.i. sapientia villa in qua plato studuit filia iouis et latone ac soror appollonis aut phoebi.

Cōmunes sophia ac achademia sicq; diana

rex siciliae. vt hieron vt diiambus polihymnia/iolla.

I breuis super e/super i simul o/tamen aufer — I ante e i et o.

ex pyeria pprium musae .i. bellona.i. dea belli vel furor bellicus. populus dict9 est q̄bus extinctis macedones ea loca incoluere. filia inachi regis argiuoꝝ.

Pyerius clio ac enyo pieris io.

.i. regio grecoꝝ in asia. sinopaens pplus cynicus & inuentor cynicae sectae.

Ionia et spio sic diogines/quoq; terne

pater solis. et sepe ponit p ipso sole.

Flexus in quibus i preit on pro teste hyperion

.i. filius aenee. vt iulus nam pro insula corripitur

I breuis est sup b/sed chius mobile demas — I ante b

.i. diuin9 et sanct9 fluuius thessalie e monte pelio ortus .i. appollo

Dius sperchius drynde adiunge licius

.i. sonare & clamare iungire vt boare regio minoris asie ad hellespontum est etiā vrbs in troade et femina troiana.

Est breuis o sup a: demas troas simul et que — O ante a

O seruant longum primato testis heoa

vt troes .i. troie fluuius simois

O super e simul i breuies; typhoea tolle — O añe e i

proprium viri vt troicus zoicus heroicus

Zoilus herois sic possessiua in icusqꝫ

quedam auis habens leporinam carnem et quidam piscis.

ex troica

Troius et trois achelois sicqꝫ lagois

vt aloides virgilii sexto hic et aloidas geminos immania vidi.

Et patronymica a patribus venientia longis

vrsa qui et septentrio dicatur qꝛ ex septē stellis constet.

rex athenarum thesei filius. vt demophoon — rex pheacū alcynous — vt chous arctous.

O ante o et v. — O curta est super o simul v/ui mobile in ons

ciuitas apuliae vt capua

V añ oēs vocales. — Ante omnes alias vocales v breuiabis

vt a crete cretensis lerne lernensis dirce dircensis.

Possessa a grecis ducta elongantur in ensis

vt sperchius lycius peneius troius acheloius lesbous mirtous.

Finita ac ius simul eius oius ous

De positione.

Vocalem quotiens comitatur consona bina
Immediate aut vna duplex geminata ve eodem
Verbo/vocalem producit eam positura

Positio est quando in eadem dictione post vocalem due aut plures immediate sequuntur consonantes vt carmen castra: aut vna duplex vt axis troia grecizo: aut geminata littera vt addo assum possum Torris agger: que omnia precedentem vocalem positione longam faciunt.

Diuersis verbis non. nū quam fit positura
Consona quum simplex vocem finit preeuntē
Et que subsequitur vocem simul incipit altra

Positio fit aliquando in diuersis dictionibus vt si vna dictio in consonantem desinat et sequens dictio a consonante incipiat vt in illo virgiliano ad quem tamen iuno supplex ijs vocibus vsa est.

Quum post vocalem que natura breuis astat
Mute subiecta est liquida/hec vocalis habetur
Communis/sed si sit longa nequit breuiari.

¶ Quando post vocalem natura breuem liquida immediate post mutam sequitur vel in eadem dictione vel in diuersis precedens vocalis indifferenter produci vel corripi potest vt in illo Ouidiano heroidum. Jam patrem famulumq; patris lucemq; timebam. Idem alibi piscosamq; guidon grauidamq; amathunta metallo. Horatius in odis mercuri facunde nepos atlantis. Sed si natura longa sit vocalis breuiari nequit vt aratrum/simulacrum/volucrum/febris salubris amatrix. &c.

Vox si precedens vocali desinat/atq;
Incipiat vocem comitantem consona bina
Illam vocalem non producit positura
Sed liquida illa sequens mutā/longat breuiat ve

¶ Fit etiam positio (vt sentit suspicius) si precedens dictio in vocalem natura breuem desinat/et sequens dictio a duabus pluribus ve consonis incipiat illo virgiliano fretus. Tribulaq; traheq; et iniquo pondere rastri. At huiusmodi vocalis (vt mea fert opinio) que natura est breuis: non per positionē istic produci dicitur: sed per liquidam que mutam sequitur/cuius natura est (vt dictum est) vocalem natura breuem reddere ancipitem. Nam si huiusmodi vocalem per positionem longam esse contenderes tunc sequeretur vt huiusmodi vocalis semper produci deberet quod erroneū esse probat illud virgilianum. Terras que tractusq; maris celumq; profundum in quo: hec dictio que ante huiusmodi iuncturas indifferenter et corripitur et producitur. At illud virgilianum te non decipiat ponite spes sibi quisq; sed hec quam angusta videtis. Illud quoq; horatianū linquimus insani rides premia scribe. Enim in huiusmodi iuncturis liquescit et vim amittit et vocalis precedens indifferens est per liquidam que mute subiecta est.

Principio vocis quando est x zita ve iunctum
Vocalem vocis fine haud longat preeuntis

¶ Si dictio precedens in vocali natura breui desinat: et sequens dictio a duplici (quales x et z) incipiat: non fit positio vt probat illud virgilianū. Jam medio apparet fluctu nemorosa zazinthos lucanus Talea fama canit tumidū super equora xersem.

¶ De compositione.

Prima patris quanta est eadem sit compositiuo
Quamuis vocalem mutet: modo consona prestet
A nubo tolle innuba pronuba connubiumq;
vt causidicus et composita a iuro
Et dicus a dico: sic deiero peiero iunge
a sopitus a notus
Semisopitus eis sic cognitus agnitus adde
Azimus a zima: sed de sugo sanguisugamq;

¶ Compositione cognoscitur prima sillaba. Nam cuiuscunq; quantitatis est sillaba in primatiuo/eiusdem erit in compositione: dūmodo eadem manet consonans licet vocalem mutet vt sicut quero habet primam longam dipthongo: ita et inquiro mediam que sine dipthongo scribitur. Et cado primam corripit sic et occido eius compositum mediam corripit. Sed hinc excipiuntur composita quedam a nubo vt innubus pronubus et connubiū quod secundā cōmune habet similiter composita a dico tercie in dicus terminata vt fatidicus. Et a iuro vt deiero peiero. A sopitus vt semisopitus. Et cognitus agnitus a notus. Et azimus a zima sanguisuga a sugo.

locus vbi
due vie cõ
ueniunt.

vt bisortus bisacutus biuium triuium

Corripe bi bis tri longarit ni positura

.i. duorum
annorum

Jis primã produc binus/bimus quoqз trimus

.i. currus
a quibus
equis
tract⁹

.i. bimus
vt bimulus

Et trinus/bige/trige genus id reliquisqз

¶ Hec aduerbia bis bi tri in compositione corripiuntur vt bisortus bisacutus/biuium triuium biceps triceps. Excipiuntur ea quibus accidit positio vt bissenus bissillaba trissillaba producuntur etiam ista binus bimus trinus trimus bige trige et id genus reliqua vt bimulus trimulus quadrimus quadrimulus quadrige biiuge triiuge quadriiuge.

Cũ pars composite prior (haud monosillaba) vocis
Finit in i: breuis est i: ni quando positura
Producit: velut hec tibicen vbiqз et ibidem
J cunctis reliquis produces compositiuis
Casibus obliquis quorum tantũ i reperitur
U similiqз modo breuiabunt hisce latini
Compositis: greci o breuiant simul atqз latini

omnipotens .i. qui oĩa põt clauiger. qui claues gerit dapifer q̃ dapes fert ignivomus. ignẽvomẽs. auricom⁹ qui aureos crines habet. biiugus. biiugi equi q̃ duo sunt ad iugũ. tibicen q̃ tibiis canit ilicet ire licet vl' statim diduco: diuidere vel seperare.

¶ Quando prior pars dictionis composite (non monosillaba) in i per om̃es casus desinit tunc illud i corripitur ni obstet positio. Exempla de iis que corripiunt. vt omnipotens clauiger dapifer igniuomus auricomus. Sed biiugus trige et quadrige (vt dictũ est) pducunt et id genus alia ĩ duplũ enim in longũ contrahũt quod et tibiicen facit. Exempla de positione vt semiscriptus semistratus falsigraphus quanq̃ in hmõi per liquidam mute subiectã indifferens esse potest. Monosillaba dixi: quia cũ prior pars dictionis composite est monosillaba producitur vt in iis ilicet scilicet diligo diduco siquis et hmõi. In oĩbus reliquis compositis que i in obliquis dũtaxat casibus (et non in nõĩatiuo) habent i semp producit vt in iis quãticũqз qualicũqз quãtiuis quãtlibet vtriqз tantidem pleriqз et similia. Similiter i producitur in iis tibiicen vbiqз et ibidem Similiter v in hmõi compositis corripit vt puluerulentus virulentus quadrupes cornupeta. Jtidem o tam apud grecos vt enophorũ calcographus christophorus quam apud nos vt sanguinolentus vinolentus cynosura: et hec de compositis.

¶ De deriuatione.

Quanta patris prima est (si littera non varietur)
Jn deriuatis eadem plerisque manebit
Hec tamen a breuibus tollas que longa tenentur

lapsus ruina

regio nobilis et fertilissima
fortuna euẽt⁹ omen piculũ
.i. leticie plenus
q̃ domos tegat.

Jtaliam/ casus/ iucundus/tegula/latus/

insula et quedam herba · spatium centum annorum · malus lasciuus luxuriosus.

Mobilis et totus/sicelia/secula/nequam

.i. lacte · ouium pastor .i. ouilio · .i. humor liquidus · quia aque terris iclusē sunt.

Caseus/opilio/liquor/cū iunior/humor/

.i. nutrimentū vel aliqd quod nos accēdit atq3 excitat ad aliqd agendū. · .i. nutrimentū · cereris ira vexatus .i. isanus vel furiosus. · .i. dens aratri.

Fomes/fomentum/ceritus/venaq3/vomer/

.i. aliter min⁹ vel tardius · instrumentū quo agunt · qui remū agit. · he that loketh a lytell asyde.

Secius/humanus/remus/cū remige/petus/

.i. vicio aliquid dare. · robur et potentia · dirus vel mortalis · mensura terre ducentorum .xl. pedū in lōgitudinē et dimidiū in latitudine. · cathedra.

Uitupero/vires/feralis/ingera/sedes

a parsnyp · .i. equus bos et asinus · seria e vas oblongum arcūq3 apponuntur enā locis.

Rapaq3/iumentum/cū demis/seria/nouus

an ape · mars belli deus iouis filius ex iunone. · sunt in quibus iacēt infantes.

Simia/laterna/gradiuus/rhetia/cune

.i. preceptio vel norma · ppue cū dolore siue indignatiōe maiorē vocē emittere interdū siue affectu vehemēt exclamare · supramodū sumptuosus vel abiectus iacens. · .i. filius priamis

Regula/vociferor/profusus/priamidesq3

cōterrore dilaniare frangere debilitare mollificare. · pinguedo porci aut suis extractum ac densatū siue occisa.

Casibus obliquis rex/lex/vox/macero/sumen

sūt cū vniuersis pplis cōuenit.

Adde comitia sic ambicus participale

Que formant per itum cognosco/agnosco supina

comodus cōueniens vtilis necessarius. .i. sicule aut siciliensꝭ muse.

Oportunus/ sicelides/alibi quoqꝫ dicta.

¶ Deriuatio cognoscitur prima sillaba Nā quanta est prima in primatiuo tanta etiā erit in deriuatiuo vt amator cuius prima corripitur sicut in amo vnde deriuatur seruata tamen litteratura/nam aliquando mutatur litteratura vt in ibo: quod ab eo deriuatꝰ ⁊ tamen mutatur quantitas nam in ibo prima producitur/in eo eiuſ primatiuo prima corripitur. Excipiuntur etiā hec que sequuntur que licet a breuibus deriuentur producuntur tamen in prima sillaba: italiam ab italo rege/casus a cado/iucundus a iuno/tegula a tego/latus a tuli/ mobilis a moueo/totus a tot/sicelia a siculo rege/secula a secando vel sequendo vel potius a sene vt vult varro / nequā a nequeo/cascus a coacto/opilio ab oue/liquor a liqueo/iunior a iuuene/humor ab humo/fomes ⁊ fomentū a foueo/ceritus a cerere/vena a venio/vomer a vomendo/secius a secus / humanus ab humo/remus a remoueo/remige a remex petus a petendo/vitupero a vicio/vires a vireo/feralis a ferendo eo quod mortem fert/iugera a iugo/sedes a sedeo rapa a rapio/iumentū a iuno/columella autore/denus a decem/feria a seorsum et risu/nouus a nouem/simia a simulando/laterna a latendo/gradiuus a gradu/vt docet festus / rhete a retineo/cune a cuneis quibus similes sunt Regula a rego/oportunus ab ob et portu/profusus a profundo/ priamides a priamo rege / rex a rego / lex a lego vox a voco/macero a macer/sumen a sue/cōnuta a con et eo. Ambitus participium a supino ambitū/vociferor a voco/et(vt quidā censent)a voce/sicelides a siculo.

¶ Que a longis orta corripiuntur.

A patribus longis venientia corripiuntur

est cuius sermo cum risu aliquid incessit. — qui potest vel natura aptus est diu stare. — est ꝓprie index cuiuscūqꝫ opis ponitꝰ etiā pro monumēto vel ornamēto capitꝭ — .i. crimen

Ista dicax/ stabilis / manus/et titulus/viciūqꝫ

acutus solers ⁊ prescius futurorum. — frequētatiuū a no as. — .i. custos boum — a trype .i. pingue intestinū

Atqꝫ sagax/siquidem/nato sicqꝫ bubulcus omasum

.i. simplex insulsus — .i. urina — exterior pars sub corendice dicitur. — varices vene in cruribus q̄ frequētur tumide sunt ⁊ obtorte a quibus varicosus appellatur q̄ tumidiores habet huiusmodi venas.

Et fatuus/lotium/femur/ac odium/varicosus

est p quod via datꝰ vel fundū fluminis lacꝰ maris ⁊ cuiuscūqꝫ aque vl' locus q̄ ꝓpter breuitatē eq transiri potest. — .i. somnus. — .i. inducere somnū. — .i. candela

Dux ducis/atqꝫ vadum/sopor/atqꝫ soporo/lucerna

sonitus qui ex arbore aut re alia confracta redditur. caducū de bile & quod facile fran gi potest. prima pars spicae.

Adde fragor/ fragilis/quater/atq quaternus/arista

puluis minutissimus aridus.

Iunge farina/oculus/pluuia/atq curulus/harena

frictilla vel cibus ex pulte factus diminutiuum ab effusa. a poynte or a skysse. .i. parua mamma diminutiuum signū anuli & illud qd fit in cera lrarum

Sic aqua/ofella/et abes/ligula/atq mamilla/sigillū

sotius in mensa i scutella vel in symbolis. vetula eo quod multos habet annos cuiusq rei congeries in acutum e lata. trabs cui tectū imponitur.

Atq sodalis/anus/vel acernus/iunge tigillum

macula culpa vel signum qd aliqd notat. .i. letare incoctus vel immaturus

His nota sic vir onat coniunge fides et acerbus

¶ Hec autem a longis corripiuntur: dicax a dico is/stabilis a stabo verbo. Manus a mano as sine munio. Titulus a tutum tutu/viciū a vito/sagax a sagio/siquidem a si et quidem/nato a no nas/bubulcus a bobus / omasum ab omine/ fatuus a fatum/lotiū a lotū/femur a femina/odiū ab odi/varicosus a varix/dux a duco/vadū a vado is vel vador aris/sopor et soporo a sopio verbo/lucerna a luceo/fragor et fragilis a frango quater et quaternus a quattuor/arista ab areo/farina a farre/oculus ab oculo/ pluuia a pluui preterito/curulus a curru sine curuo/harena ab areo/aqua ab equo.i.plano/ofella ab offa. Abes ab absum/ligula a lingua/mamilla a mamma/sigillū a signo sodalis a suadeo/anus ab annis / acernus ab aggere/tigillus a tigno. Nota a nosco a quo noto as/vir a vi/onat ab o letantis infleccione fides a fio et dictū/acerbus ab acer.

¶ De dipthongo.

Cum vim seruantes vocales sillaba iungit
Binas: dipthongus fertur/que longa tenetur
Vocalis comitans quam vult breuiare latinis
Ast ediuerso grecis producta locatur.

¶ Dipthongo cognoscitur prima sillaba vt audio euge aeneas foenū. Nam vbicunq dipthongus ibi sillaba longa in latinis dictionibus. Sed si vocalis sequatur corripit apud latinos vt praeire praenstus. In grecis tamen producitur vt in aeacus aeas et aeagrius. Ouidius. Aeacus eginā genitricis noie dixit. Lucanus. Purus in occasus sed puri gurgitis aeas. Virgilius. Surgire iam medio portans aeagrius hebrus/dipthongus vt diffinit Sulpicius est conglutinatio et coniunctio duarum vocaliū in eadem sillaba vim suā seruantiū. Dipthongi apud latinos sunt quattuor quarū due au et eu scribuntur et proferuntur. Dipthongi apud grecos vt sentit Tortellius sūt octo quas hic enumerare p longū foret quare q eas noscere velit: eundē Tortelliū legat.

De prepositione.

Prepositura eadem remanebit compositiuo
Quanta fuit simplex: vocalis in breuiarit
Hanc comitans: longat ve sequens illā positura
Prepositas iacio iunctas longat positura

Prepositione cognoscitur prima sillaba omnis enī prepositio in compositione eandem quantitatem seruat quā in simplicitate vt e in edisco que producitur tam compositione quā simplicitate / et re in recubo que corripitur tam compositione quā simplicitate. Sed aliquando vocalis sequens facit hanc corripi vt in deamo praeustus. et aliquando producitur positione vt in respondeo: producūtur etiā prepositiones cū iacio iuncte vt in adiicio coniicio subiicio obiicio iniicio / nam prior i est consonans et sic fit positio. Ouidius adiice troiane suasorem anthenora pacis. Virgilius his germane malis oneras: atqꝫ obiicis hosti. Nam illud lucam figuratam esse oportet Cur obiicis magno tumulum manesqꝫ vagantes et illud silij. Arietat in primos obicit immania membra.

E de prae pro se sic di si nulla sequatur
(Vocalis) debent longari prepositura

.i. longe vel pcul fugiēs v. l procul a finibus suis vagans. — antistes pphano cū oracu= lorūqꝫ in= terpres. — nepotis filius
.i. pfugus .i. pfugio .i. pfugo .i. ppheta .i. pnepos.
Pro breuis ante fugus / fugio / fugo / pheta / neposqꝫ

.i. neptis filia — crudelis pe= tulans pro= cax. — .i. publice legere. — .i. pdicere — .i. festinare quasi ante tempus parare. — ppriē imū ponit ali= quando p alto.
.i. pneptis .i. proternus .i. pfiteor .i. pfor .i. ppero .i. profundus
Sic neptis / ternus / fateor / fari / pero / fundus

.i. irreligiosus non sctūs execratus sacrilegus etiā appellat qꝫ ex religioso vel sacro in hoim vsum cōuersū est. — ex sacro hu= manis vsib9 pmiscuū fa= cere. — .i. pcul du bio vtqꝫ p facto. — subito vis venie p. cū pluuijs / in terdū elec natio fluc= ctuum. — est qui hominibus ad rē priuatā vel publicam admini= strandā concessus erat.
.i. pphanus .i. pphano .i. pfecto .i. pcella .i. pfestus.
Et phanus / phano / sic fecto / cellaqꝫ festus

offsprynge .i. genus — .i. petere — .i. iter facere
.i. ppago .i. ppages .i. pcio .i. ppercius .i. pficiscor.
Sic pago / pages / cio / percius / atqꝫ ficiscor

ppe pgustare vino poculum altro afferre. — supramodū exponere — .i. pfectio
Iis pro cōmunis propino / profundo / profectus

argumentū quod vtriqꝫ aduersariū capiti.

Greca di pro breuiant veluꝺ ista dilema/ꝓponthus

.i. diuidere separare. — qui bene differit eligan[t]erqꝫ enarrat

Di nos longamus preter dirimo/atqꝫ disertus
Est re breuis/ni quum producit eam positura
Re longat refert a res/reijcitqꝫ aliquando

¶ He prepositiones e de prae pro et se tam simplicitate q̄ cōpositione. producunt̃ nisi vocalis sequat̃ tunc eni corripitur vt in deamo dealbo. Sed prepositio pro corripitur in profugus/profugio profugo propheta pronepos procuro/proternus ꝓfiteor ꝓfor oris ꝓpero ꝓfundus ꝓcella ꝓphanus ꝓphano ꝓfecto et ꝓficiscor. In ijs tamē ꝓpino ꝓfundo ꝓfectus est cōmunis he ꝑpositiōes di et pro in grecis dictionibus corripiunt̃ vt in dilema ⁊ ꝓponthus. sed in latinis dictionibus di producit̃ preter in dirimo et disertus. Hec ꝑpositio re vbiqꝫ corripit̃ vt in redeo nisi quando eam producat positio vt in reddo retto. Producitur etiam re in refert quando componitur de res et fert/producit̃ aliq̃n in reijcio. Virgilius in georgicis reijce ne maculis infuscet vellera pullis. Et eneidos. xi. reijciunt parmas et equos in prelia vertunt Statius thebaidos. vi. Et patria vigil arte locon hos reijcit ictus. dico reijcio aliq̃n quia re nunq̃ꝫ natura producitur. licet eni primū i sit cōsonans tñ quia non sit duplex cōsonās nisi ponit̃ inter duas vocales ante cōpositionē (vt patet in bijugus et trijugus) ideo nō est positio ⁊ ideo natura corripit̃ vt eneidos. v. Ore reiectantem mixtoqꝫ in sanguine dentes.

¶ De exemplo.

Sillaba si quanta est dubites et regula desit
Exempla autoris probi tu consule semper

¶ Exemplo cognoscit̃ prima sillaba. sicubi eni nō succurrit regula. ad autoꝝ exempla confugias vt si hesitaueris quanta sit prima huius dictionis immisima consulas illud horatianū Regale immisima phillippos et ita eius quantitatē inuenies.

¶ De precepto sine regula.

Preterita elongant bissillaba cuncta priorem
Sed bibit atqꝫ fidit scidit et stetit et dedit aufer
Cum tulit/in quibus et vocalis preuenit altre

¶ Precepto sine regula cognoscitur prima sillaba Nam omne preteritum bissillabū producit priorē vt vidi legi/hec tamen primā corripiunt bibi fidi scidi dedi steti et tuli et cetera omnia vocalem ante vocalem habentia vt rui fui.

Preteritū primā geminans breuiabit vtranqꝫ
Sed cedo et pedo cū alijs quibus est positura
Collas que breuiant primā longan:qꝫ secundā
Ceteris preteritis tanta est quoqꝫ sillaba prima
Quanta est presentis tamen istinc excipiuntur
ec genui/polui/potui/simul atqꝫ coegi

Reppulit et sic rettulit illis repperit addas

¶ Omne preteritū geminans primā sillabā vtranqꝫ corripit vt pupugi tutudi hinc tñ excipiuntur preterita a cedo ⁊ pedo cū aliijs in quibus est positio vt cecidi pepedi momordi pependi que primā sillabā corripiūt ꝓducta scđa. In oībus aliijs p̄teritis tanta est prima p̄teriti quanta est p̄sentis his exceptis genui posui potui ⁊ coegi quoꝝ prima corripit̄ licet p̄ma p̄sentis vnde nascunt̄ sit longa similiter hec reppuli rettuli repperi quoꝝ prima positione producit̄ licet prima p̄sentis vnde deducuntur sit breuis.

Prima preceptis quanta est ductis eadem sit
Littera si non mutetur vel sit positura
Primaqꝫ preteritis quanta est eadem sit in illis
Temporibus cunctisqꝫ ducuntur ab illo
Ram/sem/rim ro/se/sunt preterito quoqꝫ ducta
At de presenti sunt tempora cetera cuncta
Participans presensqꝫ gerundia dusqꝫ futurū

¶ Annotandū est quod quāta est prima p̄sentis tanta erit in eius deductis vt in amo cuius prima corripit̄ itidem in amabā et aliijs deductis. Sed si littera mutetur vel sit positio hec regula fallit vt in reor cuius prima corripit̄ tamen in rebar eius deducto ꝓducit̄. Similiter in edo cuius prima corripit̄ tamen in essem eius deducto ꝓducit̄ positione. Aduertendū est etiā quanta est prima p̄teriti tanta erit in eius deductis vt in legi cuius prima producit̄ sic et in legerā legissem et aliijs deductis. Et in steti cuius prima corripit̄ ita ⁊ in steterā stetissem et reliquis deductis. Et hec sunt deducta a preterito ꝑfecto indicatiui p̄teritū plusqꝫꝑfectū eiusdē modi vt amauerā preteritū ꝑfectū optatiui ⁊ cōiūctiui vt amauerim/p̄teritū plusqꝫꝑfectū optatiui ⁊ cōiūctiui vt amauissē futurū ꝯiūctiui vt amauero/p̄teritū infinitiui vt amauisse. Reliqua autē tpa a p̄senti deducunt̄ silr̄ ꝑticipia p̄sentis ⁊ posterioris futuri in dus etiā gerūdia in di/do/⁊ dū.

¶ De supino.

Primā producunt bissillaba cuncta supina
Tolle supina queo lino/do/ruo/sto/sino/eoqꝫ
Atqꝫ reor/cieo/sero/que primā breuiabunt
Sed cunctis ceteris est sillaba prima supinis
Quanta est preteriti de quo deducta fuerunt

¶ Oīe supinū bissillabū ꝓducit priorē sillabā vt lusū lotū/demptis istis quitū a queo litū a lino/datū a do/rutū a ruo/statū a sto/sitū a sino/itū ab eo/ratū a reor/citū a cieo (nā a cio quarte ꝓducit̄)satū a sero q̄ oīa priorē corripiūt/sed ceteroꝝ supinoꝝ tāta est p̄ma/quāta p̄ma p̄teriti vñ nascunt̄ vt amatū cuiꝰ p̄ma corripit̄ vt i amaui vñ deducit̄.

In ductis eadem remanebit prima supini
In rus participans/sic preteritūqꝫ supino
Sunt deriuata et verbalia pleraqꝫ cuncta

¶ Obseruādū est/quāta est p̄ma supini/tāta erit in eiꝰ deductis/vt in iturus cuiꝰ p̄ma corripit̄ vt in itū eiꝰ simplici. Excipiunt̄ ābitꝰ ꝑticipiū cū q̄busdā aliijs in deriuatiōe pus dictis deducta a supino sūt ista ꝑticipiū p̄teriti ⁊ p̄oris futuri silr̄ oīa ferme v̄balia.

¶ De crementis.

vt amamus vt volumus possumus
A medijs verbum producit/et v breuia bit
vt dare circundabam venudabo pessundarem
Ex do fit da breuis cum prime compositiuis
vt amemus. amaremus. ameris. legemus. legeris. amatote. docetote. docemus. doceremus. doceris. audiem⁹. audieris. legitote. auditote
E simul o medijs verbum producit vbiqz
vt legeris vel legere. imparatiuo presenti optatiuo tempore presenti indicatiui legere. presenti legerem
Sed super r prius e breuis est in tempore quouis
preterito imperfecto coniunctiui legerem
Cerne presenti imperfecto preteritoqz
vt amaueram/legeram/amauerim/amauero/vt amaberis vel re. docueram/audiueram/docuerim/docuero/doceberis vel re. legerim legero.
Et pre ram/rim/ro/beris & bere a borqz futuro
vt amauimus/legimus/docuimus/audiuimus. vt audimus
Corripit i super m verbū medijs: nisi quarte
vt audirē audirer audire.
Tempore presenti/at super r producit vbiqz
vt amaueritis docueritis legeritis audieritis legitis amabitis docebitis. vt petiui audiui conuiui.
Corripit i pre t verbum medijs: super v/sed
vt auditis. vt audito audite.
Et tis presentis quarti flexus/sic to teqz longat
vt possimus velimus malimus nolimus possitis velitis. malitis. nolitis nolite nolito
I super m vel t possum volo/nataqz longant.

¶ Sequuntur regule speciales de primis sillabis secundū ordinē litterarū.

vt scabo scabellum labium.
A Pre b primis breuies: producito ducta — A ante b
q̄ ventilatio fit p estate ad refrigerādū corp⁹
.i. ad flandū abilis.
fabula. proprie sermo vel cōfabulatio/vel res ad vtilitatē siue delectationē hoīm ficta. vt fabar fabor fabilis fabula fabella/vt flabā flabo flabilis flabellū/vt nabā/nabo/nabilis/vt stabam/bo. .i. hoīm diuersoriū siue hospitiū.
A for/flo/no/sto/preter stabilis stabulumqz
a homet q̄dā p̄mis
.i. ruina vel macula tracta ab oleo aut alia liq̄re
.i. leuiter ac sensiui descēdere
A longat cabro/labes/labor quoqz verbum.

.i.cibus sed maxime q brut a depascunt.
putridus et qui tabes patitur. .i.sanguis corruptus .i.putrere pigrere deficere tabe fluere. .i.ñ. .i.morbus

Tabidus et tabo/sic tabeo/pabula/tabes

Scabidus et strabo proprium et quedã antea dicta

A ante b in primis sillabis corripitur vt scabo scabellũ labiũ. Excipe deducta a for faris vt fabar fabor fabilis fabula bella. Et a flo vt flabam/bo/bilis/bellũ. Et a no vt nabã/bo/bilis. Et a sto as vt stabam bo/pter stabilis et stabulũ que a breuiant. Producunt etiã cabro labes labor verbũ Tabidus tabo tabeo tabes nomen pabulũ stra bo quando est ppriũ. Et antea dicta vt deriuata que deriuatione noscunt vt pabulor a pabulũ. tabesco a tabeo es tabefactus a tabes. ꝛc. Quodsi alicubi equissime lector

Annotatio. iusto succinctiorẽ me iudices: ad superiora precepto.i.generales regulas recurras velim. Nam breuitatis amator pro horatianis monitis. Quicquid pcipies esto breuis vt cito dicta pcipiant animi dociles. teneãtq; fideles nõnulla hic et inferius pretereo. que (cũ superius satis manifesta sunt) sepius repetere superuacaneũ foret.

incoctus vel immaturus vt acerbus macer

A ante c

A pre c breues/pro forti longa sit acer

.i.disertus q facile fari et ornate potest. .i.thracia regio europe latissima. a Jex quedã auis .i.fluuius

Facundus/thrace sic thracia/graculus/acis

induměti genus pudẽda maxiae tegens.
flores nigri coloris. vt brachiũ bracha

Trax simul obliquis bacinia/sic quibus aut b

.i.mitigare leuiare ꝛ pacificare. mitẽ ac placidũ facere. buidisimus nobilis tragediarum scriptor.
vt pacis paco placo pacuuius.

Aut p presidet a/demas baculus/placeoq;

.i.distantia interuallũ l' itercapedo idem .i.pactũ facere

Atq; brachus/spacium/spatior coniunge paciscor

latro in italia q etiã villas incẽdebat qdam dicunt fuisse fuũ euandri regis quidam pplus

Communis cacus macero ac achademia dacus

promo ntorili sicilie p pe syraculas austrū versus. a q̄ bellicas machinas vocam⁹ opera fabrilia quibus in bello vtimur inconstans esse ꝛ quasi alternatim moueri rubeus flos ex herba eiusdem nois nascēs/est etiā gēma ame thisto similis.

Pachynnus machina et bacillo iunge iacynthus

vt p qđ via daꝛ vel fundū flumi nis lacus maris et cuiuscūqꝫ aq̄ ꝉ locus q̄ propter breuitatē aque trāsiri potest. vt vadum vas quo vinū cōditur. cadus. ppriū viri

Corripito a pre d/sed produc gadilon adam — A ante d

.i. morbus tabes calamitas periculū ꝯfractio fragmētū vrbs in gadibus vel ipsa insula fluuius .i. traijcere mō ad vlteriora ducere aliqñ trāsferre vel interpretari insula oceani vltra bethycā hyspaniā circa calūnas hercules

Et clades gadir ladon traducere gades

.i. ire a vado is .i. debere hortari aliquem ad id qđ itēdim⁹ pheniceus color seu puniceus

Vadere cum trado radix sic suadeo spadix

.i. cōplanare mars belli deus iouis filius ex ionone vel iouonis filius sine patre vrbs illirico mari ꝓxima vel q̄ddā mare qđ magis sit petrosa q̄ cetera maria.

Rado/at cōmunis gradiuus et adria adrastus

.i. callidus astutus. vt vafer ex affrica

A super f breuies/produc safirus et afer — A ante f

¶ Quedam tamen scribunt saphirus cum ph et iridem apher

.i. militare vestimētū vt ago is sagū sagax .i. acut⁹ solers et dr̄ sagex ca nis q̄si acute sentiens via in naui q̄ in ea maxime que qꝫ reges agi solent et actuaria nauisqꝫ cito agi possit hippaniū vel hippago. statua imago

Est breuis a pre g/ui agea/agalmaqꝫ dago — A ante g

que ex candida farina fiunt tenuissima ad patinarū vsū. miles gregarius pater ptholomei. casae agrestes siue pastorales ingeniosa incātatrix diuinatrix mulier prudens versuta et pita sacrorū q̄d fatis agat.

Lagana/sic lagus/magalia/sagana/saga

A in primis.

presentio / .i. futura ante sentire vel presentire vel diuinare / diuinatio vel predivinatio. / .i. acute sentire / .i. presentiens / .i. venditor sagorum / .i. calliditas

vt presagio presagium presagus / inde sagarius sagacitas

Sagio cum natis breuiato sagumque sagaxque

bellaria seu dulciaria que ad secundam mensam apponuntur. / genus teli quod scuto infixa trahatur item rete. / clades depulsio profligatio iactura.

Produc tagicia et tragemata tragula strages

.i. plorare flere more infantium / theca gladij / opportoria lectorum / arbor quedam vt fagus / .i. error vt poteris vel flagris vel increpatione digna. .i. flagitium flagra / summa arborum pars et virga cuius diminutiuum est flagellum

Nota flagitium

Vagio vagina et sic stragula/vel quibus aut f

vicus paganus hoc est pluros rusticane domus coniuncte sint et aliquo spatio remote ab vrbe .i. villanus / vtraque pars phyllure vel folij / .i. caducum debile et quod facile frangi potest. / .i. ardere

vt pagus paganus pagina.

Aut p precedit/breuiato flagro/fragilisque

.i. sonitus qui ex arbore aut re alia confracta redditur. / .i. reddere odorem / rete rarius ad capiendum feras / diminutiuum de flagro.

Sic fragor atque fragro plaga rhete vel ora flagellum

qui ab aliquo alitus est non qui alit / .i. nutrire vt alo alumnas / omne animal volans. / qua aues volant.

A ante l

A breuies super l/produces ales et ala

.i. spiritus / .i. vna trium furiarum infernalium / .i. spirare / ols ludus magna ex pte i fortuna varietate consistens. / onium est.

Halitus alecto sic halat et alea balo

flumen / piscis marinus. / genus est tormenti

Alia calonis balena balista vel halec

pars rotunda i facie in morem mali / arbor malifera fere pomifera / obscuritas et vmbra spissitudine aeris facta. / pomi species

Hec mala hec malus caligo iungito malum

aqua in latitu-
dine ꝛ palā la-
tius diffusa.
.i.magis
velle
edes superbe
ampleqꝫ
vocant.
vagari er-
rare item
sepe et q̄st
palis munire

Palus li malo verbum palatia palo.

instrumētū p̄
quod vinum
defluit cū cal
catur vua.
inquinatio
sordes.

Palantes qualis sic qualus qualea squaloꝛ

ex salentino
italie pro-
montorio
proprie ple-
nus esse.

Et salentinus scalena et squaleo scale

tunica pro-
lunga vsqꝫ
ad talos
descendēs
pena par

Talio cum talis talaris l taea talus

.i.spiritus vel
sacerdos iouis
vt flamen
pprie tribuere
exhibere face-
re dicere pro-
stituere mit-
tere.

A super m produc/sed amo damus abbreuiabis — A ante m

a mantell
vestis lanis
edendi
cupiditas
.i.nihilominus
aliqn̄ ponitur
pro statim.

Et chlamys atqꝫ fames thames ꝛ tm̄ adde camersqꝫ

insula in aegeo mari circa
thraciā. Altera est in eodē
mari insula samos contra
ephesum sita.
.i.iucundus
vt amenus
.i.induere
circūdare
amictio
soror
patris
amita

Et samos ijs addas polisillaba cuncta nisi ista

pprius viri
omne li-
gamen
.i.flere dolere
voce tristi do-
lorē exprimere
vel conqueri.
.i.bractea sed
bractee tem-
niores sunt la-
mine grossiores
quales sunt ex
qbus arma cō-
ficiuntur.

Dameta amentum lamentoꝛ lamina iungas

voce modulare can-
tare laudare diuina-
re pdicare canore p-
ferre ꝛ cātando pro-
nunciare.
vt cano
a pype
of a cō-
dyte.
canalis

A super n breuies/pro podice longat at anus — A ante n

regula in= de canoni= cus. i. regu laris.

anglice hore hered. interdū p antiquis accipitur.

Anulus et canon canus cum caneo danus

fluuius grandis qui germaniā a dacia separat et p hungariā fluit tandem multis ostijs in pontū ruit alio noīe ister.

.i. leccator

Canabis et dane cum ganeo danubiusqꝫ

cui ianue cu= stodia demā= data est.

fere frugū dr̄ tritici hordei farris ꝛ simi= lium.

vetus rex in la= tio qui saturnū accepit sotium regni. hic ob prudentiā di= citur bifrons

p̄mus introitꝰ vel primus in= gressus vel ostiū perfo= ratum.

.i. lanitiū

Janitor/et granum / ianus / sic ianua / lana

pprie dicit cū ali= qd ex integro q̄dē sed nō satis solido per minutissimas partes stillat.

.i. dij inferi

tenera pilatio dr̄. ad lanae silitudi nē q̄lis in ado= lescētū genis ꝛ in pomis q̄bus= dam cernit.

.i. lana

Mano cum manes lanugo lanitium que

cū dies clarus est ab omine boni nois

homo paruae nimis stature palliusq; su= pra terram extans.

.i. templū

Maneqꝫ cum manis nanus phanus quoqꝫ phanū

deus pastorꝫ

cui figura equalis est

.i. planitas

Phano pan planus panis sic planiciesqꝫ

.i. integer icorruptꝰ

natando transire

cōtinuatiuū de vaneo

a padocke

mendax stultus et qui in rebus inanibus studiū collocat.

Et sanus trano vanesco ranaqꝫ vanus

ve apud

ventꝰ ab aphri= ca flans scꝫ in= ter austrum et zephyrū.

aliq̄s de aphrica.

A ante p **A pre p breuies/produc tamen aphricus apher**

homo de apulia

fluuius thessalie

sup abundans edacitas imo= derata ꝛ noxia vorocitas.

Apulus apidanus sic crapula capadocesqꝫ

A in primis.

mons est qui ab alpibus proficiscens vniuersam italiam vsq3 in siciliam diuidit.
gallus castrat⁹
a butter flye
Capo apeninus cum lapathe papilioq3

.i.comedere qd tantu ad pueros ptinet.
.i.pedagogus pater verbero.
vox adminirantis
summus pontifex.
.i.papus .i.papo .i.pape .i.papa.
Papas/pus/po/pe/pa/et sapis cu fluuius sit

est q vestes lauant gre ce vocatur smigma
genus pessimi piscis.
.i.verberari
a pasnyp
Uapulo cum rapa sapo saperdaq3 bapa

prouincia vbi conditum est bronduisii.
lapillus preciosus
Saphirus cu papinius/sit apulia at anceps

vt aqua aquila
vt quaqua quaq3 nequaq3
A pre q breuies/sed produc compositiua
A ante q

qui in specus extis futura predicit qui et extispex dicitur vt aruspex.
.i.torreri siccari siue torridu ac siccum esse.
.i.pilus caprinus
.i.siccus
Curta fit a super x/ni arucus et aridus aret
A ante x

vbi teritur frumetu ⁊ morbus capitis.
Arinca arene sic area et ara deorum

puincia i asia minori inf syriam et ion a cui⁹ incole vocant carices.
quod vili contrariu est.
Barium item baris carus cum caria charus

herba est acuta ⁊ durissima sparto silis.
fruct⁹ palma et ficus sicce vt pot⁹ massaillarum.
populi sunt in asia minori contra rhodu.
.i.claru esse
.i lucidus
Clareo sic clarus carex sic carica cares

.i.rex caldeor
vt faris fare flare nare stare.
Dareus/verbu et crescens (preter dare) quoduis

minutissimos lapillos signat. .i. scius peritus doctus.

Glarea cum gnarus larex sic larus et barum

animal est tam in terra quam in aquis habitans volat enim et natat. vrbs thessaliae a qua achilles dicitur larissens.

Larius et larus larissa et narea narix

insula in mari aegeo que fuit vlixis. persia insula egipti. .i. obedire.

Naricia et nares pharus cum pareo quarum

rarius fieri. proprie dicitur qui pedes obtortos habet vel fluuius.

Quare et raresco rarus coniungito varus

homo de arabia. regio asie maioris inter indeam et egiptum. est autem triplex arabia. s. felix: petrea et deserta. lapillus preciosus coloris viridis.

Est comunis arabs et arabia iunge smaragdus

est media pars orbis terre asia minor est pars asiae sed quod fuit sub imperio romanorum que hodie turchia dicitur. vt asia. fluuius achaiae.

A ante s **A super s breuis est/tolle asia palus asopus**

grandis fluuius colchorum. et etiam vrbs hic medaea filia regis colchorum dicitur phasias et phasiane aues illinc allatae. .i. oscula pudicorum pars capitis nasones dicti sunt ab extantibus nasis. idem quod vasum.

Basia cum phasis nasus naso quoque vasa

insula inter epirum et brundusium.

Sason/sic proprium casellius anteque dicta

¶ Antea dicta vt preterita bissillaba vt rasi a rado suasi a suadeo et supina bissillaba vt casum rasum suasum et eorum derivata vt suasor casus rasor Item caseus a coacto. &c.

vt quater. .i. niger prima pars domus que continet mediam aream in quam collecta ex omni tecto pluuia descendit. vermiculus exiguus nociuus lucem fugiens.

A ante t **A pre t breuies/tolle ater et atria blata**

A in primis.

comedia iocularis et scurrilis.

Ac atramentum sic atellanaqz blatit

fuit oppidū oscorū i cāpania vñ grādes āphiteatrū erat. fuit vetus vrbs in cāpania iuxta pōtinas paludes. .i.felis .i.vniuersalis.

Atella atina et catus sic catholicusqz

decretū deorū natura volūtas oraculum quod dij fant mors. .i.extendere ut que deriuatione noscunt vt fatus a fatum supino et natus latus staturus.

Fatum laterna et lato simul antea dicta

.i.mitis festiuus est ex q̄ aliquid fit. qui memor est accepti beneficij beneficiū pena dā nū cā vel amicitia. idē quod gratulari vł gaudere.

vt maturus/mater/materia/frater/gratus/gratia/grator.

Et quibus in prestit simul r muta preeunte.

filia caei titani mr appollinis et diane vñ appollo dr latonus ł latonius ł latoides et diana dr latonia ł latois idis. interpres pphꝫeta et poeta. filius celi et veste vel terre. .i.ampla spatiosa.

Latona et vates saturnus mobile latus

mons in vrbe roma vbi nūc palatiū sūmi pontificis et basilica scti petri dicns a vaticinis ibi datis olim. quasi faticinor hoc est fata canere. .i.quia vel in quantū.

Vaticanus vaticinor sic quatenus adde

latior l oppido via in qua ꝯuenire ppls solet. incondite et inaniter loqui.

Communis plates sic platea blatero statim

serpēs aquas quo ipas veneno inficiēs vel quedam herba. fuit rex mauritaniae q astronomiā dr inuenisse/etiā mons altus mauritaniae/et poete fingūt esse maximū gigantē/est etiā fluuius.

Et cratis natrix et atlas et atrox et atrides

vt auis caueo vt auerto auersor auello.

A super v breuis est/a produc compositiuis

A ante b

A in primis.

.i.fulgere
vel auri colore reddere. .i.color auri.
vt clanis clauus flaueo flauus.
Et quibus l preit a cum muta illi precunte

proprium viri. proprium viri. .i.celer industrius habilis diligens nauus.
Sic dauid/dauus/gauisus/gnauia/gnauus

.i.magis velle .i.mars deus belli filia latini regis.
Maius cum mauult mauors lauinia nauis

qui se in naui agenda exercet. quedam auis que pulchras habet pennas et turpes pedes.
.i.nauta .i.prauum facere .i.malus puer sus .i.nauiter facere. .i.dulcis
Nauita pauo prauo prauus nauigo suauis
vrbs palestinae vel iudee vbi olim regia gaza.i. pecunia erat proprium viri
vt pax orix gaza lazarus
A ante x et z A super x et z/producuntur positura

a cawdren vas eneum vt lebes .i.frequens .i.frequenter vt creber crebro crebenus
E ante b E Pre b primis breuies/sed cum duo consona presunt
.i.pellis dame .i.obligatum esse.
E longa est pre b/sic nebris debeo febris
.i.appollo qui iouis et latone filius fuit. .i.equus materia que ex eliphanti dentibus fit.
Ebosia et phebus febus thebus simul ebur
.i.infirmus quasi parum habilis. fluuius thratie ortum habens ex pindo monte. pater sanctorum iacobi et iohannis euangeliste apostolorum iuuentus.
Debilis ac hebrus zebetus zebedeusque

qui nimio potu alienatus est mente. ponitur quandoque aliquando pro pleno et abundanti.
filia iunonis pincerna iouis ante ganymedem tandem facta vxor herculis
thebe dea grandis vrbs egipti ab osyride rege condita
thebe arum vel thebe des vrbs boetie. fuit et alia in sicilia.
.i. diana.

Ebrius ac hebe / thebe / phebe anteque dicta

¶ Antea dicta vt ea que deriuatione noscuntur vt a debeo debilis debitor. etc. a debilis debilito et debilitas. Item ea que prepositione noscuntur vt debello ebibo ebullio. Similiter que cremento cognoscuntur vt hebam/bo/bilis/ hebam/bo/bilis/ et huiusmodi.

vt secus
qui caret lumine.
vox in nemoribus et locorum concauitatibus resonans et inter has que minores sunt vocant.

Ante c fit breuis e / sed produc cecus et echo — E ante c

luminibus priuare.
.i. fecundum facere.
fertilis opimus et abundans.
regio.
rex.

Ceco / fecundo / fecundus grecia grecus

.i. male olere
fecem facere vel fece liscere

Feteo cum feco fecas fecus quoque fecis

vas .s. ampulla vt dicunt de auricalco.
.i. adulter
proprius viri.
proprie dispensator familie.

Lechitus mechus mecenas econimusque

qui ius suo mercatus populum vocat aut aliquid obseruandum iubet aut gesta deuulgat aut aliquid publice vel priuatim vendituri proponit aut ferias die suo festos indicat
vox ipsa preconis
proprie qui sine consideratione aliquid aut modo ad agit et quasi rem preocupat / vel qui cadit capite inclinato et corpore sequente.
que exta separant ab inferiore viscerum parte.

vt mecum / tecum / secum
vt preco.
preconium.
preceps
precordia.

Me / te / se / pre / cum multis cum pre quoque iunctis

turbati ac mali cordis / interdum etiam pro stultus ponitur.
.i. parua res vt recula
de qua aliquid conspicimus specula.

Vecors / de quinta sic diminuencia ducta

.i. offendere vt ledo / fedus
substantiuum pactum vel pax que fit inter dimicantes adiectiuum deformis execrandus crudelis.

E pre d produc / breuies edat es cedo pro dic — E ante d

quedã arbor — pastoralis baculus — a pes

Et cedrus atq̃ pedum pedis et postsillaba demas

regio maioris asiae assirie et psidi adiacens. — possessio rustica vel vrbana. i.iii. — est infami libidine pueris abuti. — discordia discẽtio vbicumq̃ est multitudo hominũ.

Media predia pedica tedia seditioq̃

assiduus intẽtus bonis studiosus firmus frequẽs i.ius — patria athenienfis mitionis filius fuit nobilis architectus — filia oeetae regis colchorũ et ipsyle coniuge. — id quod sustinet fructũ ad ramũ et p̃mis cutis.

Sedula dedalus et medea iis pediculus des

vt defero prefero.

E ante f — E super f breuis est / producunt compositiua

pectore pec — sensũ in hoie — quedã regio aphrica. — dic̃ ? thorax ? — lorica. — pprium pastoris

vt lego is.

E ante g — E breuies pre g / in egiptus et egis et egon

i. infirmus egrotus sꝫ eger p̃prie ĩ alo egrotus in corpe. — i. capcornus. pas thesei. — mãdare decernere. deliberare vel alicui in testamento dimittere.

Eger et egoceros egens legoq̃ prime

equus alatus neptũ et meduse filius vel vt alii dicũt ex cruore occise meduse natus.

Pegasus egistus lex legis et antea dicta

Antea dcã sũt ea q̃ ppositiõe noscunt vt egregius segrego degener degño dego pgranis. Itẽ ea q̃ deriuatiõe noscũt vt regula a rego ? a rex regis regalis regina regulus. ?c.

quod vela ventis agitata volare videant. — quedã insula / melos etiã neutrũ est et indeclinabile ? dr̃ cantus susurras. a melos.

vt velum celum. — i. velox.

E ante l — E super l produc / breuies celer atq̃ melodis

lyra aliquãdo promontoriũ eminentia — glaciẽ signt ponit etiã ali qñ p frigore — insula ĩ aegeo vel myrtoo mari. — quedã vestis. — breuissima salix. — a lelex cortie populus.

Et chelys atq̃ gelu delos et mela helix lelegesq̃

fluuius in asia ? alius in thracia. Itẽ alius ĩ boetia a pnasso fluẽs — publicanus tributorũ collector — i. fluuius — i. melus / meles / melas.

Sic melo / lus / les / las / telon atq̃ belim belutiq̃

ut facinus flagitiũ. | vt melior melius / gerens | inanis fera quasi bellũ

Et belud ac scelus et polisillaba / belua demas

filia oceani & tethyos vxor atlantis. | scdm poetas ẽ locus in medio iferorũ suis voluptatib' plen' vbi dicunt esse anime bonorũ | .i. templũ vel delubra sunt in qbus deorum simulacra sunt. | oblectamenta et pprie dicunt que maxime nobis voluptati sunt

Electra elisium delubrum delicie que

est ipsa in bello hostiũ ꝯgressio .i. iũ | vnũ de sepẽt ostijs nili / arabiam separans ab egipto. | substãtiuũ oppidũ sabinorũ est marsis vicinũ adiectiuũ ppl'o italie in sabinis ex quibus nat' erat ouid' | mons thessalie siluosus vñ patronymicũ pelias

Prelia pellusium pelignum pelion adde

spelunca specus. | .i. fili | specus vel antrum.

Pelamus et spelea simul speluncaqz iunge

filius vlissis et circe. | filius vlissis et penelopes q̃ p̃ri in regno successit | filius herculis ex auge nympha.

Telegonus cum telemachus sic telephus atqz

vates inter cyclopea q̃ polyphemon predixerat cecitatem ab vlisse illi inferendam. | locus iuxta auentinũ montẽ rome quo velis et ratibus vehebant. | qui ita amat vt sollicitus sit ne quis amore suo ꝯfruatur.

Telemus addatur belabrum zelotipusqz

vt emo. | .i. mulier. | benignus pius & nõ iratã aut ꝑturbatiõe aliq̃ affectã sz clarã & serenã mẽtẽ habẽs.

E super in breuies / sed tollas femina clemens | E ante m

.i. augmentũ. | stultus vel qui nõ cogitat qd agat aut qd loquatur amens vero prorsus insanus. | anglice morter | .i. detrahere / denique tandẽ

Crementum demens cementum demoqz demũ

arcta quasi dimidia via | filia phoebi et vates que p̃ma heroicũ carmẽ cecinit | atheniensis orator maxim' in adolescẽtia balbus sz nature summo labore & industria sic emẽdauit vt nemo meli' loq̃ret. | .i. dimidiũ

Semina phemonoe demosthenes hemus et hemis

E in primis.

fluuius sicilie et interpretatur exundans. | a do | a flo | a no | a sto
vt demus/flemus/neumus/stemus.

Semeno plemiriu iunges crescentia verba

.i.superstare et quasi extra alios manere/vel euadere eminere que ceteris altior. | castellum in iudea. | .i.diligere inuidere.
vt emineo / emaus / emulor.

Et quibus e solum preit m/dempto asthemo solo.

lignum longum et extensum in aratro vel in curro ad quod iugum ligatur. | imago figura. | interior vel anterior pars sub coxendice.
vt femen feminis/femen feminis

Producas temo/schema et dissillaba cuncta

qui remum agit. | qui memoriter tenet et memoratus tenet | filius quie metis plena. | exterior vel posterior pars sub coxendice.
vt nemo remex remigis.

Que crescunt genitis/memor et nemus et fenum aufer

quod herbe eadem manentes quotannis nouas pariant. | bellona.i. dea belli et furor bellicus.
vt fenum

E ante n: Produc e super n/nisi enyo et eni vel enypus

que in edibus sunt alie ample alie minores per sum ad hec reddendum facte. | furor insania.

.i.intrinsecus valde longe omnino. | quasi penitus intrare.

Et penitus penetro penes atque fenestra frenesis

quicquid enim longe visionis gratia reconditur ex eo quod non imprompto est sed intus et penitus habetur et locus ipse dicitur penus. | idem | xenia quasi hospitalia hoc ad hospites missa vocabantur. | dii priuati quasi penes nos nati.

Et penus atque penu xenium coniunge penates
vt bene/genus/tenus/senes/teneo/pemo/senesco.

Et quibus e preeunt b g t vel s d/tamen aufer

.i.irasci | qui per funes discurrit ludendo quasi funi ambulare.

Benacus senus cum senio schenobatesque

E in primis.

vitta vel fasciola q̄ crinis ligatur extremitas vittarū depēdens diuersorū colorū

quod datur ꝑmo alicui in kalendas vel in ꝑmo die anni vel septimane pro bono omine.

que ludorū faciendorū causa q̄libet loco vbi quis consistat moneatqꝫ spectaculum sui prebiturus posita sit in publico priuatoqꝫ vel in vico.

mons laconie. a splen.

Tenarus et splenis cum tenia strenaqꝫ scena

largus clarus strenus impiger vtilis citus fortis.

.i. indagari feras et quasi circūuenire.

idem qꝺ tenia.

.i. vendi.

quod ꝑ eam veniat sanguis vel conseptaculum sanguinis.

Strenuus et venor sic tena et veneo vena

.i. facere tempatū hoc est mediū inter calidum ꝛ frigidum. vt tepeo es.

regio inter illyricum ꝛ macedoniā nunc vulgo vocat arton.

.i. cepe

quod in caput crescat vel qꝺ capitis similitudine habeat.

E pre p breuies/ni epirus cepaqꝫ cepe — E ante p

fluuius in phocide ꝑfluēs oppidū delphos.

rex aethiopū ꝛ pater andromade trāslat⁹ inter sydera.

est gtō ꝛ dtō sigt in/cū accusatiuo aduersus ꝛ pira.

Cephisus cepheus cephenus et epolus epi

a lyuer. .i. ficatum.

auis que altius sublimi⁹ que volat.

Hepar et epetides iungas ijs epia prepes

ꝓprie de aīalibus que pedibus carent et vētre gradiuntur.

pellicula in summitate penis. .i. ꝑ.

vt sepe.

introitū ꝓhibet vel munitio de spinis vel lignis q̄ fit circa segetes ad arcenda pecora. sepes.

tenere ipedire circūdare et sepe circumcludere. sepio.

Epacta et repo preputia/vel quotiens s

quidā piscis q̄ emisso cruore atro occultat iter atqꝫ ipedit ē etiā scopul⁹ iuxta athenēsiū litt⁹. sepia.

perus sepes sepiola.

condere mortuū

Presidet e/demas tamen hinc sepilire repensqꝫ

F vt neqꝫ equus

ꝓprie planus ꝛ ꝑ methaphorā ponit ꝓ iusto.

.i. explanare.

E breuies pre q/deme equus mobile et equo — E ante q

lascivia libidi-
nosa illecebras
sive (ut A. gel-
lius) luxus vi-
te prodigus mul
ti/ in nequa p
planicies | | lascivus vel | solertia astucia
terre vel | | |
equaru | populus | libidinosus | q accipiunt. | .i. nullus

Equor et equicolus nequam nequitia nequis

fluuius gallie
.i. non | | ceitas a belgis
posse | .i. frustra. | definiens.

Nequorsum nequeo nequicquam sequana nequit

sequani pplus
gallie in comu-
tate burgundie. | .i. non

Sequanus ijs addas nequaquam sequanicusque

aqua lactis | lapillus coloris
ad multos | pallidi et traspa- | filia saturni et
utilis mor- | rentis unde po- | opis que ex
.i. dominus | bos. | pule fiebant a- | ioue proserpina
ut herus. | serum. | pud romanos. | genuit.

E ante r **Curta est e super r/ni beryllus quoque ceres**

quasi celulens
color coeli.

Dans etis ingenito/sic serula cerulensque

vermiculus
alnearibus
nocens vel
morbus hoc
est sanus cu | .i. ave
marble/or | foetu putre- | salue
grey colour | factus. | gaude

Cerulus et clerus berytus ceraque chere

dicebat quo un-
gebantur ath-
lete dum certa- | quidam
turi erant. | ciuitas.

Cerussa et cerintha et ceroma cerete et ceris

omne metal- | proprie ru- | | magnus fluuius
lu iz pfertum | go aeris | filia icarij | in italia ab alpi-
id qd est co | et rubigo | et soror pe- | bus veniens alio
lore rubro. | ferri. | nelopes. | noie padus.

Ex es/ erugo sic erigone eridanusque

| | | herba
miseria | effilatu quod | nemoris | venere
moeror | extra vesti- | dea a fe- | reuocas
calami- | mentu filo | reois ar- | vel semis
tas. | contextu est. | boribus. | quedam.

Erumna erectrum feroma eruca vel heros

E in primis.

opinio tenax et sententia in qua persistamus electa electio vel secta.
qui succedit in patrimonio ex voluntate defuncti.
virgini vxor fuit.
prophile est arcte alicui rei insidere / ponitur aliquando pro dubio.

Heresis et heres sic heriphile simul heret

pastoris nomen.
vxor et vis martis.
oceani et tethyos filius : marinus deus : et ponitur pro mari.

Mereo pro luget meris sic nerio nerens

mons in insula ithaca et pro ipsa insula sepe ponitur.

Neritos et neris neren sic nerita iunges

tardus grauis
.i. feres.
hec seria e hec seris ox
insula ligustici maris que et therannus et consica dicitur.

Serus / res / sero / bis seria / theraqz theron

rex thratie maritus prognes.
rex hyspaniae qui propter tria regna sua dictus est tricorpor.

Terens geriones quero sic merionesqz

non fictus non simulatus.
fluuius i celtiberia cuius accole dicuntur verones
quod tunc venire incipiunt verulta et frondes ac arborum atqz arbarum.
vrbs clara venere cie i marchia tarnisma non percuit alpibus.
.i. ellebo rum quod est herba mentem vertens.
saculi genus hunc perarum viatorum vocatum quia penem et aliud obsonii gestare viatores solent
futurum opinari sine timere.
grece globus vel pila rotunda.
vt verus . vero . veris a ver. veruca. verona. veratrum. vt pera. plerisqz. spero. speraf

Et quibus v preit aut p / tolle veru vereorqz

vt rerum fierum nerem fiero nero nerer.

Zerampellinus / crescens nomen quoqz verbum

rex lidorum ditissimus.
quisquis celo venitre matris nascitur.
percussus incisus maculatus.
vt cresus / cesar / cesus.

E super s produc / tollas sed que breuiantur E ante s

mons campanie.
.i. positio
mons campanie.

Hec vesulus veseris thesis atqz vesimius adde

liquor est. crassus ex arboribus fluens. — vrbs sicilie propinqua peloro. — mons campanie.

Cōmunes fiant resina atqꝫ mesana besenus

hyspanie fluuius quo optime temperatum ferrum... — vt etas. — .i. betula/bet alf.

E ante t — Ante t longa fit e/breuis esto betulus/a/lum qꝫ

locus angustus in mari ac ipm mare a similitudinem. .i.ñ — ab hetruria. — quod interpretari potest aliene ꝛ insolite declinationis. — ꝓprij viri.

Et freta hetruscus sic heteroclitus ꝫ geta vel tes

.i. secare et segites colligere metere qꝫ tam de segitibus ꝙ de vua dicimus. — metuamus eos qui nos amāt. timeamus enim inimicos. — filia chironis vxor pelei et mater achillis illud nomē aspiratū th habet initio. — indicitū qꝫ alia v ens post aliam inueniat.

Ac meto cum metuo thetidis thetis atqꝫ metallū

translatio quedā recti solutiqꝫ sermonis i alterā spetiē vt metri ornat vel necessitatis gratia. — ater foetidus et curabilis — greco vt meraplasmus — .i. ẽ

Cum meta compositis tetra sic tetricusqꝫ met haurus

mensura apud grecos et qm mēsurant versus a nostris dicunt metra. — .i. viet hoc est siue vi aetas enim debilitat vires — ꝓprie postulare. — ꝓprij viri. — vt vetus / peto / petrus.

Atqꝫ metrum/et quotiens b vel p presidet eqꝫ

strabo aliquantulum — qui in vrbe ius reddit. — vt repletus impletus

Hinc demas petus preter pretor pleo nata

filia coeli et veste vxor neptū ponti etiā ꝑ mari — poeta lyricus fuit lybertino patre natus.

Est cōmune thetis flaccusqꝫ cretā breuiauit

.i. grauis accentorius mō asper trux aliqñ tristis vitabilis. — .i. sciētiam vt euum

E ante b — E super b longa est/demas breuis atqꝫ seuerus

aliquid in altū leue tollere modo auferre vel alleuare et molestiā laboremq extennere

Non grauis et signans leuis/ijs iūgas leuo verbū

fluuius hyspanie vt iberus
subligaculū

I Breuies primis pre b/ni fabula gibus

I ante b

.i.semifera.
hybernū tēpus est inter hyemē et ver.
auis ciconie similis
manumittere hoc est libertate donare et absoluere.

Hibrida et hybernus simul ibis libero liber

a gentylman
.i.deo vini
qui cū esset seruus factus est liber.
proprie leuiter degustare per metaphorā tamē aliquā leuiter tangere aliquā sacrificare.
dicte sunt placente ex farre et melle deorum sacrificijs apta.

Pro ingenuo aut baccho/libertus/liboque/liba

.i.aa.
fons et spelūca aoniae prope paruassum.
.i.exarare hoc est manu propria lītis figere/aliquā cōponēe lītis mādare quod etiam vno dictāte et altero exarāte fieri potest
quod sciri potest hoc est intelligi et cognosci.
qui vel gesta vel epistolas vel tabellas scribit presertim iussu alterius.

Libra et libertus sic scribo scibile scriba

vetus oppidū italie distans a roma.xvi.millia passuū
qui tibijs canit
genus vehiculi quo teruntur frumēta
signū ex ictu flagelli.

Sibulus et tibur tibicen tribula vibex

mons phoeniciae vel inter syriam et phoniciā.

Tibia vibidius viburnū/libanus anceps

est cuius sermo cū risu aliquo incessit.
vt dicax.

Ante c fit breuis i/ni ficus dicoque terne

I ante c

I in primis.

anglice a wodde wall. pua auis. .i.pcutere filia dedali qui cū patre volasse dr ex creta.

Ficedula ac ico sic icarus icariotus

effigies statua imago. regio minoris asiae inter pāphiliā et cariam. pprie pulvisculus ille qui in arena quasi argētū fulget a quo et panis et omniū rerum minime partes mice dicunt.

Icon et iconium licas et licia mica

victoria l' victus .i.vir victor.

Nicylus et nice nicander nicoleosque

filius saturni primus rex laurentiū a circe in auē versus. possessiuū sunt torques q donari ludorum victoribus solebāt.

Picus picenus sic niceteria pica

fluuius. pprie pars vrbis minor regio autē maior. vbi plures inter se vicini sunt. .i.cōuicinū.

Ticinus et vicus vicinia et antea dicta

musa sicilensis. sicilia sic dicta a sicanis pplis q ex hyspania pmo in italiā uenerunt. .i.spicū vel spica.

Cōmunis sycheus sicelis sicania spicus

telum dr ad similitudinē sagitte. .i.spicas emittere sicani dicunt siculi l' siculēses.

Spicula cum spico sicanus iungitur illis

stella vel collectio stellarum vt sidus. geminus vel dubius.

I ante d **I pre d produc/preter cnidius didymusque**

ab idumaea.

Sic et idumeus cnidus atque cidonia idumen

cythara vel chorda. dis.. pprie dictorum conuentorumque cōstancia et veritas fides fidei. vrbs in idumaea palmis abūdans.

Atque fides terne aut quinte sic et idume

I in primis.

insignus fluuius in oriente qui per parthos currit in indeam.
est copositis equidem/nam idem masculinum producit.
Sic ideoqz quidem ventralis idem vel hydaspes

irreprehensibilis aptus vtilis, conueniens. / vt viduus / instrumentum rusticum quod duos habz dentes. bidens / quasi heri pridie / instrumentum rusticum quod tres dentes habeat. tridens.
Sic et idoneus et quibus d/b/p/tue/preibit

fortiter sonare dentes cutere frendere. idem/ de strido/
Stridulus est longum sic strido strideo stridor

.i. aqua. / vrbs in creta insula. / fuit oppidum in latio.
Est comunis hydor cydon atqz fidena fidene

sicubi inueniatur sed raro fit. / in duas partes fissus. vt bifidus / trifidus / duarum formarum biformis / duo habens cornua. bicornis.
I super f produc/breuiantur compositiua

I ante f

.i. frigere. vt rigeo. / immittere sepe firmare ferire / horrere prefrigore. / .i. torrere.
Ante g fit breuis i/ni figo frigeo frigo

I ante g

cum sono erigi exiliare. / cruciare dissipare distruere deuastare.
Frigutio flige fligo frigellaqz fliga

lacus. / contrarium est caloris / regio minoris asiae / ex figeo promontorio vel quod tantum valet quantum troianus a/um
Frigil gygens frigus sic phrigia figens

natis vel summitas natium quia depressa est. / vt copositiua a be vt bige a ds ordinare disponere vt digero et tri vt viginti triginta. / .i. stimulare. vt stigo.
Pigardus piga/et dicta antea/sic quibus st

fluuius infernalis. a strix / auis noctua a strix / pecten equinum
Presit/ni stigis/at comune strigisqz strigilqz

I. colore nigra. vt bilis.

quidā serpens.

I ante l. Longa fit i super l/demas tū inde chilidrus

extremus ambitus q̄ superioris gene dicit. anglice ferne. in geometria figura q̄drata habēs superius semicirculū i solido. ex sicilia .i.letus

Atq3 cilix hilaris ciliumq3 filixq3 chilindrus

pprium nomen canis. idem.

Sic et hilerda hilarans et hylas vel hylax lilebeus

Et milo cū pprio est/miliū sic qn̄ legumen

instrumētū speritū quo ludunt iuuencule. pprīū nomē capitis ogimētū vrbs laconie aetiolae oppidū.

Sic pila cum pylades pilius pilos atq3 pylene

filia pandionis regis atheniensis. vel philomela vt philomena

crinis. amans.

Adde philisteus pilus/et philos ac sua nata

paeantis filius et comes herculis quē sepeliuit et sagittas illius habuit. grecus poeta elegiarum scriptor.

Atq3 philoctetes phileros philera atq3 philetas

fluminis lucanie vel silerus vt siler / quoddā genus tritici. siligo / Istrumētū aeneū q̄ in ceratis tabellis āntiq̄tus scribebat / alqā puncttio et reprhentio. stilus. tacere. sileo. duarū librarū pondus vel mensura. vt bilibris/ compositа a bi bis et tri. qui tres habet linguas trilinguis/bilinguis.

Et quibus s prcit e vel t / simul antea dicta

mons et sylua lucanie insula oceani quedā leuis arbor q̄ sit vtile ad vsū telorū. .i raro/melius enī corripitur.

Syla et psilotrum thyle(et vix tilia)longant

I in primis.

mons in lycia flammā et flammā eructans ... filius bacchi et veneris deus quoque nuptiarum d(e) hymen df.

.i. fissura vt rima.

I super m longes / sed tollere chimera hymeneus — I ante m

stercus quod p(er) agros iacitur qd vulgo letamen dicitur. mimalones vel mimalonides femine bacchātes .i. bacchi sacra pagentes a mima monte asiae.

nā apud ouidiū et catullū producitur apud alios corripitur.

Atque frequenter hymen fimus atque mimalonis addes

pp(ro)priū viri.

Sicque minas pro monte / dymas nimis adde simonque

herba est nota apibus gratissima — seruo(rum) est vt timeo / nimius.

Et thymus atque thymū / sic et polisillaba: preter

oppidum siciliae. — an ape. — pertinens ad simiā vel simie filius.

Hymera chimerinos sic simia simius addas

capillus. vt crinis. — anglice flaxe. linum. — linea. filum illud quo fabri materiarū vtunt(ur) ad signandā materiam. — vestimento(rum) vermis et in capillo et nōnunquā intra vestes pediculi.

Produc i super n / breuies inulam tineamque — I ante n

sepius enī producitur. — pro(p)rie leuit(er) aliquid inducere et quasi lineā ducere. — .i. inungere.

Atque inulum raro / breuies lino sic linioque

filius mercurij vl' vt vult virgil. apollinis et vraniae musae thebanus poeta antiquissimus. — filius beli sedus aut potius primus rex assyriorum. — omittere pmittere finiri terminari vel cessare. — minas incutere interdum eminere exstare efferri. — que vulgo minatie dicuntur vel muro(rum) eminentie.

vt lino / cinis / minor nomē aut verbū et mine arum.

Et linus atque ninus / quibus l c vel m preit ique

declino / inclino .i. flectere curuare et pp(ro)prie ad lectulum. — archa. .i.

Produces crinis clino sic scrinia spinas

I in primis.

filius iouis et europe rex cretensium quibus et leges scripsit.

ut poete volunt erat mõstrũ natũ ex pasiphae vxore minois habẽs formã prim bouis prim tauri qđ pasiphae cõcepit ex tauro.

.i. libra vel pondo.

Sinum vas minos minotaurus quoqz mina

.i. compellere vel inducere.

fluuius garamãtũ in lybia apud quẽ magni sunt hirci.

Et mino verbum cinipheus cinania cynips

adiectiue .i. scythicus vel septentrionalis quasi supboreũ ut hyperboreus.

animal q̃drupes et pẽnatũ animal.

I ante p

Ante p fit breuis i/produc ciphus quoqz griphes

filius pratonidis siue emonis.

superbus ceruicosus

quoddã uncti genus est.

.i. simulator. pducaẽ raro

Iphitus et gripus cyperus (hypocrita raro)

agamẽnonis et clitemnestre filia.

resonare clamare accipitrũ est pullor vel isbar.

Iphigenia iphi sic pipilo pipio pipo

densare cõ foedere cõ vallere circũdare congregare replere ptegere cõponere fulcire.

fustis terre defixus siue torris lignũ quod facile incẽditur.

qr aquar agitatione rumpatur.

.i. tubus.

Ripa et riphei stipo cum stipite syphon

pprie baculus vñ scipionis cognomẽ prim' adeptus est, cornelius qr patrẽ luminibus carentẽ p baculo regeret.

aes militare .i. tñ

Scipio scipiades stipendia sipharium

clara vrbs in apulia ad mõtem garganũ a diomede cõstructa. sipontus

excellens faber lignarius et gubernator nauis argonautarũ.

quoddã gen' serpentum quia vi pariat.

frater osiridis regis aegipti itẽ p typhoeo ponitur.

Scyppulus et sipus typhis sic vipera typhon

I in primis.

valebat sestertijs vicenis quod faciebat in libras ratione sestertij.
Priscianus.
vt Ouidius et Marcialis.

Priscus dat scrupulum/reliqui sed scrupula dicunt

fluere decurrere dissolui aliquando apparare vel manifestum esse.
vt liqueo.
liquere.

I pre q breuis est/sed liquor liqueris aufer

I ante q

preteritum
vt liquis liqua de quibus singulis

Liquidus et liqui liquetius/et quibus est si

nam si bine sint dictiones si producitur quamuis ouidius licenter eam corripiat

Preiuncta/at siquidem breuies quando vnica vox est

crudelis infestus
vt mirus dirus.
tam pro sulco lira producitur/ instrumentum musicum.

I super r longant dissillaba/ni lyra plectrum

I ante r

imbrassij filius et thracie rex fuit vel arbor quedam.
lignorum strues in qua cremari corpora solebant.
lingua sabinorum hasta dicitur/dicitur etiam ciuis romanus.

Et pirus atque pirum pira sic quiris/at tyros anceps

proprium viri vel scrobs in sicco loco facta palea substrata in qua granum seruatur.
fortis magnanimus.
vt virilis
regio maioris asiae iuxta iudeam./siria.

Curta syrus de virque viri et polisillaba:preter

pyrate dicuntur qui maria latrocinijs infestant vnde ars ipsa pyratica.

Que pir/chir ve creant pyrataque chironomosque

extremitas nasi vel formula piri.
adolescens. babilonius amator thysbes.

Pyrula pyramides seu pyramus/attamen anceps

vicium articulorum in manibus podagra vero in pedibus.
medicus vulnerarius a manuum enim operatione ita vocatur.
fons in acrocorintho musis sacer.

Cum chiragra chirurgus erit duplex que pyrene

I in primis.

filia penei regis arcadie est et vrbs lybiae iter aegipti et syrtes.
vrbs maritima in illyrico vel macedonia prius dicta epydamnum.

Cyreneque et dyrrachium raro breuianda

europe regio ampla inter aphricam et galliam est autem duplex hispania .s. citerior et vlterior.
lignum iaculi pars hastae inferior que manu tenetur.

Cōmunes fiant pyrene hispania tirar

altus mons hispanie quem aliqui pyrenen vocant. .i.ns.

Cyriacus pyreneum: at pyrhois breuiabis

stella ardens et pro sole ponitur.

Semper produces pyroma et sirius atque

filius ixionis rex lapitharum. .i.ns.
vates thebanus qui cum coeuntes angues baculo percussisset mutatus fuit in foeminam.

Liriope cum pirithoo sic tirhesiasque

proprie aque frigore concreta pendens stillans que guttatim.
dicitur hercules eo quod circa illam vrbem magnalia gessit.
in diuersam partem regere.
vt cōposita a di vt dirigo.

Stiria tyrinthus thirinthius anteque dicta

actus videndi vt visus.
alal e bouum silvestrium genere: cerui figura: media frōte inter aures vnum cornu habens.
qui bene differie eligantereque enarrat.

I ante s **Longa est i super s/ breuis est bison atque disertus**

magnus fluuius gallie.
proprium mulieris
fluuius in piceno prope vrbem pisaurum item vrbs in isauria vel cilicia.

Sic isara atque siser crisis adde et isaurus hysopon

proprie flebilis ac calamitosus / aliquando aegrotus.
vbis aut lachrimis aut ope dolorem quem ex alicuius miseria habemus ostēdere.
.i. corde anxium esse ex alicuius miseria.

Et miser ac miseret miserorum simul et miseri

exulcero pulmonis appellatur cum tabe et extenuatione totius corporis ac sanguinis excreatione. .i.sputum .i.iuncta

Et nisi cum ptisana phisis et phthysis aut ptisis aucta

provincia prope asiam minorem proxima troadi. ut item

Ante t curta fit i/bithynia d eme/sed auceps — I ante t

homo eius insule.

Britonis et bithinus erit paritercz britannus

Et bithonia:sed produc pitheuis atcz

in via flaminia loca quedam deuexa et acclina/est etiam tormentum genus eodem nomine appellatum/et clitella est locus rome. fons et fluuius umbrie.

Cliton clitunus clitelle clitoriuscz

esse vel fieri diuitem. diues i.pluto .i.diuitem facere. .i.iudicium

Comunis criticus:produc dis dites dito

.i.lappa. regio nobilis et fertilissima ab italia.

Glitis et italia:ast italus comune/sed itur

leuis clemens mansuetus .i.conari.

Produc et litis sic mitis nitor eriscz

quedam auis que in die litoribus gignitur colore viridi torquem habens puniceum circa collum grandi lingua et ceteris auibus latiore. sputum/est enim dictio/mos dum ociosi sedent anulos voluere eoscz sepe extrahere et reponere digitoscz vt id facilius faciant. samius italice philosophie princeps.

Psitacus et piton pitisma pithagorascz

mos approbata consuetudo quam omnes ratam habent.

Pyteleon ritus rito scio vel cio nata

O in primis.

Iunius q̄ macedo=niã a thra=cia sepat. | messis vel quo vulgo dr̄ abtizone vel triton. | frequētatiuū a tero.

A sum sic sitis sithon trituraqȝ trito

de messibus dr̄. | .i.sol. | ꝓpriū viri.

Trituro et titan titillo tyterus atqȝ

quod tritū sit spicis. vt triticum. | possessiuū. | oceani ⁊ thetiois filiꝰ fuit vel vt alij vo=lūt neptuni ⁊ salatie. | vt que deriuatione noscuntur vt scisū ⁊ sciturus a scio traū a tero.

Cum patre triticeus triton sic antea dicta

canere imo pluſq̄ȝ cane=re ⁊ s vi dr̄ quasi vi a=uertere. | vicio aliqd dare. | a ferēdo vino dr̄. | mores ala spaciū alī=mētū spaciū viuēdi ⁊ for=tuna q̄ viuē=tibꝰ accidit. | genus potionis

Uito vitupero sic vitis vitaqȝ zithus

i.adimare vt primo | locus vbi due vie cōueniūt. vt biuium triuium.

I ante b — I super b produc/sata bis tris/nix niuis aufer

vt obolus

O ante b — O Pre b breuis est/sed produc gobio bobus

excellens ⁊ digna noti=cia aliquan do notū. | pessulis seraqȝ hostiorū

Nobilis et nobus nobis et nobilis obex

ꝓpriū viri. | qui in cibo ac potu ītatus est quasi sine ebuitate.

Tobias bobis robor/bur/sobrius adde

cōtrariū serio vt iocus. | crocare vel crocitum omittere

O ante c — Ante c fit breuis o/produc sed crocio foco

palus vbi semꝑ lucti=feri bubonis gemitus et aliarū duarū auium turpissimus viulatus auditur vel vox cocu=li dicitur. | letus hilaris

Cocytus sic cocelus iocundus ab okis

i.velocius | mare qđ vni=uersā terrā cir=cuit. | i.nus | i.celeriorꝰ

Ocyus oceanum simul ocyor ocya iungas

q velociter fuendo dicitur. — boues marini — vasa potaria. — qua regio grecie inter atticam et boetiam.

Ocirœ phoce phoceaqz pocula phocis

boues marini — prolixus productus — .i.sonorus — nouam coniugem l' nuptiam petere l' generaliter mulierem. — .i.petere

Phocaqz procerus vocalis procio procoꝝ

de compositis cum pro dictum est superius — curare vel aliena negotia gerere.

Procius: ast anceps sic phocale atqz procuro

prima pars arboris cui radices adherent. vt codex. — .i.ratio. — tps presens l' modo l' nodum preteriti vel stati futuri. — proprie de bono od'

Ante d longa fit o/breuies modus et modo odoꝛqz O ante d

clara insula in mari. — mons i thracia vel meretrix in egipto. — flumen vt rodope/rhodanus.

Sic hodos atqz rhodos simul et polisillaba preter

ciuitas epiri. — modo extendere et quasi longius ducere. vt produco/prodeo. — progredi in lucem venire vel quasi porro ire. — circulus in quo duodecim signa sunt.

Dodona et sic que producit zodiacusqz

procul a finibus suis vagans quasi porro fugatus. vt profugus. — composita cum pro vt profero profui profore.

O super f breuies/tollas tamen antea dicta O ante f

vigere vel in vnum colligere congregare vt cogo. — sermo verbum ratio aliquid dictum ridiculum ad contenendum. — strues lignoꝝ ad cremanda cadauera in quam sil' atqz iposita corpa et ignis adhibitus. — petere scissitari querere orare deprecari. — toga indutus et inde togula/togatus.

O g longa/logos rogus et rogo sic toga demas O ante g

ois herba foliis intubo similis cuius foliis et caule i edulium vtimur. vt olus. — genus fungi. — que nimbo inuenitur glebe similitudine sterdum sentencia.

O super l breuies/boletus bolaqz produc O ante l

proprium nomen — morbus vbi magna causa doloꝝ. — qr res colando ornantur hoc est depurantur ac defecantur. — congregationis.

Bolanus colum coliphia coloqz prime

O in primis.

vas grā= de quo vi nū recon ditur. .i.iū — ūs voligo volitat eni hic piscis extra aquā se efferens dr etiā her ba amara. — magnitudo propter res magna ac magni pon deris.

Dolia loligo moles stolo oleagerqz

vel ingenio vel corpore moneri ad aliquid agē= dum. — vrbs campa= nie que prius sidicium dice= batur.

Molior et moly molyros nolaqz nolo

quasi porro laxum quod longū la ūqz est/aliqū su= perfluum. — piscis a multitudine pedū dictus 7 mor= bus nariū a silitudi= ne eo qꝫ multas ra= dices habet.

Olenos olearos prolixus polipus olim

nū est vbi aut poeta excusat aut fabula commendatur. — filius vel fi= lia vel pro= genies. — multorꝫ domitor erat princeps tro= ianus. — lauare baluere vt proluo/prolabor/prolongo — idē fere qd l boꝫ — protrahere differre.

Prologus et proles sic polidamas/sata proqz

quasi solidū reintigrare. — poeti= cū est. .i.iū — in officii re prudens

Sol solis solus solor solatia solers

vt nomen. — strepitus sonus. — sequi vel cū alio ire.

O ante m **Longa est o super m/breuies bromius comitorqz**

capillus et viri s mu= lieres est. — socius in itinere. — epulo māduco helluo lurco.

Et coma sicqz comes comedo chromis adde domusqz

mansuetum facere quasi domesticum reddere. — qui domini preest vel q domus imꝫ periū habet vel cui ppli subsunt. — in sacris crustu'ū cibi figura ex oleo coctū. — mensura an= tiqua quinqz cōtinens sex= tarios. — longa nauis et velox in cursu pterea accipit nō solū p actu sz p loco vnde curritur.

At domo sic domin⁹ glomus adde gomorqz dromosqz

grecorꝫ poetarū maximus ante di= ctus melesigenes. — .i.preter= mittere. — immuda pastor. — sopeti filius.

Sic et homerus homo vel omitto nomasqz pmetheus

vrbs in ponto. — et ante a dicta vt omasū mo= mordi. — regina messa= getarum. — deus a= rarri. — .i.emittere cibū acceptū vel a= liud per os.

Atqz tomos stomachus compris bomer ijs vomo iūge

quicquid sensibile auribus percipere vt bonus sonus. — quidā dies mēsis.s.quītus vel septimus qr tūc incipiebant, nundine.

Curta fit o super n/produc none quoqꝫ nonus — O ante n

centauri nomen — qua cingimur. — anniti attemptari — dare vel numerare — collocare et p metaphorā desinere aliqā erigere edificare deponere apponere. vt conor / dono / pono.

Monichus et zona et quotiens/c/d/p de preibit

insula in aegeo mari — nepotis filius. — neptis filia .i. pneptis — vnus vel singularis

Tolle donysa donus pronepos neptis monos anceps

.i.diuitie vt opes / — adiuuare subuenire opem ferre. opitulor. — quasi ouilio pastor ouiū.

O pre p breuies/ni opilio/sic dea et opis — O ante p

quoddā vnguentū vel medicamen ad puocandū cutis.

Popeanum vitis propago populus arbor

q iā incepit dormire. somnus — q inter somnū et vigiliā medius est. — aduersus pugnātes pugnare. — manifestare apire.

et inde sopitus/sopor/tū semisopitus corripiūt vt cōposita a pro vt ppugno/ppalo.

somnū inducere — est post genu sup suras. — mine muroꝝ et alia edificia postꝗ i menibus aut nouib⁹ p pugnādo ɔsistimus propugnaculum. — pgustare vino poculū altero afferre et propino.

Sopio cum poples tophus/sic antea dicta

.i.cōiungere copulo / copo / — sonus ille q ex inflatione buccarum erumpit. sclopus. — facultas potestas copia.

.i.porca/domū mūdare vt scropha/scopo. — vasa rustica/ saxū eminens.

E quibus et preit o/cophinus scopulus cophes aufer

vt coquo quis — vt proquatio proquestor

Curta fit o pre q/sed demas compositiua — O ante q

lectus qui solet esse de herbis aliqā culpa. vt torus. — mons in sicilia in q nascit optimū crocū est etiā oppidum sicilie.

O super r breuies/sed coram coricus aufer — O ante r

O in primis.

Et corus ventus corcytus/coralium anceps

quedā pars grecie circa thessal. vel dorica donū. — oppidū achaie. — tēpus vel pars ipsa in quam distinctus est dies.

Produces doris doron sic dorion hora

ab hic hec hoc — rō viuendi vite institutū cōsuetudine firmatū. — amens fatuus — vel p mauro populo vel p arbore.

Doricus ac horum mos moris morio morus.

adiectiuum — p nouerū.

Noricus et noram noris sic oraque finis

filia erichtei regis athiniensis alia stat amazonū regia — pprie cōcauū illud in capite intra quod sūt lingua et dentes aliquando ponitur pro facie. — loquar — cause actor inde orator. precare petere.

Orithya os oris quorum sic oricus oro

purgamētū metallorum est enī quicq̄d in plumbo aere argento et similib' subsidet q̄si fex eorum. — mons in sabina. — munimētū militare q̄ pect' tegit — anglice a ratte — oppidum volscorum in cāpania

Scoria soracte et thorax sorex quoque sora.

corrigia et bulla ex corio ex singulo — munimentū corporis. — humor q̄ sereno tp̄e e coelo fluit a ros. — humorē instar roris pauilatim demittere. — procul rapere — cū impetu ferire

vt lorum. floris, lorica. rorus. roro et cōposita a pro vt proripio. proruo.

cytharedus e lesbo insula charus periandro corynthiorū tyranno.

Et quibus l preit simul r/cōmunis arion

vt rosus — datio et antidotum. — notissim' flos spina nascēs sine rubo. — ionis filius ex mobe filia phoronei.

O ante s. O super s produc/breuies dosis et rosa osiris

a pono. — pprīū viri — visus et vultus ac facies.

Et posuit sosia atque prosymna prosopon

deprecatio siue obsecratio. — dr̄ quasi prorsus soluta a lege carminis.

Hisque proseucha dabis/prosa atque cosira sit anceps

nō solū ea que marito
pprie saxū asperū vxore datur ꝗ in qbus
atq; abruptum. a viro locatur sed etiā
.i. quot. itē lapis quo fer= aliquid alicui datū vel
vt quotus. rum acuitur. natura vel ab hoibus.
a cos. a dos.

Ante t curta fit o/produc cotis quoq; dotis O ante t

bibere
herba in vel potū sancta promissio
egipto. dare. vel desiderium.

Othos sic lotos poto sotheria votum

vna ex trib⁹
vt supina bissillaba fotum lotū notū parcaꝝ nomē oceani
et ab ijs denuata lotus fotus notus nymphe. filius.
siliter totus a tot ꝗ pternus idifferēs est vt clotho. protheus. protinus.

Addas ducta prius/quibus et duo consona presunt

cima brassi= instrumētū qđ ma= cima herbarū
ce a prima primus for= vrbs cala= nu pulsatur laminis summitas.
sectione ita matus. brie i cro= quibusdā ex aere ro=
appellatus ptoplastus. toniata no tundis sonū ex collu=
vt protom⁹ .i. primus mē gētile. sione reddentibus.

Et sata prothos/tolle croton crotalon protherosq;

quasi longe
pecus vinci videat
vt ouis vt prouincia.

O super v breuies/ouum pro nataq; produc O ante b

in quo quis
insistere ꝗ in=
angl. a busshe .i. rubens. gredi nō pt
vt rubus. ruber. quin labat. U ante b

U Pre b breuies/sed lubrico lubricus aufer

quā ōmū pprie ru=
lanugo que ad ghan= go ferri ꝗ
circa genita dūaptus erugo
lia nascitur. est factus aeris. .i. rubigus. quod a prudentio corripitur.

Et pubes puber rubigo/gus simul huber

qua pforant nā hic tuber a merciale corripit
mentis anglice cor= calcei vt sere tumor quidā rotūdus
leticia. ke tree. immittantur. in quocūq; corpore.

Jubilum item suber sic subula et hoc quoq; tuber

a bonis quodā
iungitur quē nō pp̄e operire adiectiuum
vocali cā sz ge= velare vt a puatio= fuscū nubib⁹
mitu poti⁹ red= viro tra= ne lucis tectū sub=
dit funebris auis dere vel nomen stantiuum
ꝗ maxime abo= tradi. accepit. ipsa nubes
minata.
custos
vt bubo. bubus. nubo. nubes. nubilum. boum

Et quibus est b vel n super v/sed tolle bubulcus

de quibus dictū est superius
que vxorē du | que astat nubenti
cit et que viro | et que nubentem | ius legitimi
traditur. | viro cōiungit. | matrimonij

Innuba pronuba/sed cōmunis conubium fit

silua in ce= | apes īspecta
dua.i.q̄ in= | siue aculeo et
cidi ꝓpter | herba q̄dā co
religionē | lor l' medica
seu potius | mentū pom' | narū
supstitionē | etiā metapho | humi=
nō poterat | rice ꝑ fraus. | ditas. | opimentū
vt lucus/ | fucus/ | mucus. | capitis

V ante c

Ante c longa fit v/breuies cucumisq̄ cucullus

est fructu rotū= | ꝓprie gladius
a vocis sono | do et folijs sed | ponitur tamē
nominatur | ꝑcipue agrestis | pro cuiusq̄ teli
acumine.

Et cucumer cuculusq̄ lucerna cucurbita mucro

qui ex ea
centuria
romana
erant. | acquisitio/ acquirere | diminutiuū a lucro. .i.ñ

Et luceres lucrum lucror atq̄ lucella simul cum

.i.nutrice | idem
vt nux nucis/dux ducis duco as educo as ducenti

vermiculus similis lo=
custe herbas ero=
crudelis | occidere/ferox crudelis | dens siue alio tm̄.
trux trucis trucido/truculentus/brucus | crucis.

N/d/vel r/preit v/sed demas ducere terne

pudere ad dedecus
pigere ad dolorē re=
ferat/pudet enī eius
quod turpe est piget
.i.iudicare | eius quod dolet ac
vt iudex iudico. | molestum est. | castus

V ante d

V pre d produc/preter pudet atq̄ pudicus

nihil enī aliud | dare
impolita | est pudor quā | operā
virga | indoctus | ob aliquā rē | incū= | patria annij | funes quibus alli=
substātiuū ꝛ adiect. | sordidā timeri | bere. | poete. | gantur naues.

Bis rudis atq̄ pudor studeo rudia atq̄ rudentes

ꝓprie vehemens
animi applicatio
a pale or | ad aliqd agendū | vrbs vm=
a stake. | aliqū exercitatio | brie. | idem

Atq̄ sudes studium tuditis tuder atq̄ tudertum

ꝓprie de | Persius findere vt arcadie pecuaria rudere credas
asinis dr. | Ennius cōtudit crudelis hyemps/sepius th̄ breuiant.

Cum rudo sicq̄ tudi/que longa reperta aliquando

quod capud malleo sile haberet.
malleus
Curta tudes tuditans ijs iungatur tuditanus
anglice a tode. rubens
U super r produc vt buso rufus et vrens — U ante r

cacumen montis qr propinquitate iugorum colles iugantur dicitur etiam illud ligneum instrumentum cum quo boues iunguntur. — quod pugno certare consueuit. — quoddam instrumentum ferreum longum et acutum — tabelle ex ligno siue alia materia cerate in quibus stilo scribimus.
.i. plica vt ruga — rustica habitatio. .i. fi. — vt iugum. — vt fugio/vt pugil. pugio. pugillares
U pre g produc/tuguri et quibus i simul r/p/ — U ante g

quod vno iugo boum in die exarari potest. .i. fi — assiduus cotinuus quasi semper et sine aliqua intermissione iugo affixus.
Sunt super b breuies/ni iugera/mobile iugis

qui in ore motibus animi moderatur. — non modo frumenta leguminaque complectitur sed quicquid ex fructu terre in alimonia vertimus. — longdebefe. — ea est quam communi nomine nucem appellamus
Et frugi fruges/comune buglossa iuglansque

a gnatte vt culex — .i. podex — insula in malliaco mari circa achaiam
U super l breuies/ni culus dulichiumque — U ante l

insula oceani — iulius appellatus quod hoc mense ad quartum idus quintilius iulius appellatus fuisset — ingredo illa que dependet de trabibus et fit ab igne vt suligo. mulus. — .i. cogna. fulma. mula.
Culeus et thule sic iulius r/g vel m pre b

interior que cibus et potus deuoratur. — foedum aial quod ex puluere generetur. — naturalis humor terre ab ea nunque recedens sed ei semper adherens.
Tolle gula et mulier fulica/anceps pulice vligo

vt pluuia humidus. — breuis summissus abiectus quasi humi deditus. — humeri proprie corporum sunt que recti in coelum spectant vnde soli homini inter mortalia humeros esse dicimus vel humerus est aptus oneribus ferendis.
U super m produc/humilis breuies humerusque — U ante m

V in primis.

modo fratum ēs
id est collis mo=
do sepulchrū qz
ibi coacuari ter=
ra consueuit.
vt tumulus.

genus teli quod
sparo gallico si=
mile est / est etiā
oleris gen⁹ vul=
go notum.

i.terra

i.acernus
vt cumulus

Sic humus atqꝫ rumex sumus / et c cū preit aut t

vt numerus.
vrbs cā=
panie.
voluntas
dei.
a pocke

Aut n / sed produc cume numen quoqꝫ struma

pprie pompa illa q̄ fit
in exequijs mortuorū
aliquando mors / ali=
quādo cadauer aliqñ
sepulchrum.
vt funus.

et inde tunicula ꝛ tunicella

via subterranea vel
aial in spetiebus de=
gens quod infestat
uiterra.
inde cuniculus.

V ante n **V super n longum / tunica et cuneus breuiantur**

constat autē a lupo quadrupe
animali appellatū hunc piscē
fuisse cuius tāta voracitas est
vt cibo alio deficiente terra
vescatur.
vt lupus.

pprie calculus hoc
est breuis lapillus q̄
calce pressus offen=
dit vtrūqꝫ ponit̄ p
eo cū quo in tabula
ludim⁹ plij similitu=
dinē effingentes.

deterius linum
qd̄ lucernarū fere
luminib⁹ veteres
adhibebant ꝛ pri=
mis maxime na=
rиū claudendis.

V ante p **Ante p fit breuis v / produc scrupus quoqꝫ stupa**

q̄ impubes
est et desūt
ptāte esse l'
morte vl' e=
mācipatiōe
vt pupillus.

prerupto ptes
terre ppter al=
titudinē ac p=
cliuitatem in
accesse.
rupes.

i.asper

nuper.

pars oculi illa
parua i media
cornea sita.

Scrupens et quibus n / p / vel r preit / esto pupilla

pprie puū calculū
signt / metaphorice
tamē pro difficul=
tate ponitur.

stimulare
configere.
a pugno.

Anceps / vt scrupulus pupa / at pupugi breuiabis

qui ad sacra
accercebat ꝛ
supplicatiões
indicebat.
vt curio

sedes cōsulum
vel pretorum
edilium.

V ante r **V super r produc ceu curio / deme curulus**

cōsul roma
nus qui cū
sānitibus ꝛ
pyrro rege
bella gessit

magnus
fluuius
hispanie
circa nu=
māciā.

aliqñ in sa=
nia aliqñ
nimia ira
inflāma=
tus.

aliqñ ira exagi=
tare aliqñ insa=
nire.

fuit oppidū
sabinorum

Atqꝫ cures curius durias furor adde furoqꝫ

furie dicunt̄ q̄
dee sūt furoris

salsamen=
torū aqua

a doughter
in lawe.

Cum furia muria muridus murioqꝫ nurusqꝫ

V in primis.

est ex adulterio natus. pplus in crete qui ioue ifantē nutrinerunt.

Et spurius/sed fit curetes furius anceps

pprie paruus puer capitur tamen pro masculo scorto. vt pusio. maledicus q linguax qi nō apte loquif sed voce demissa in aures hoim obstrupit potius q̃ loquat. paruus.

V super s longum/frusino abde susurro pusillus — V ante s

si cū hoie iungatur pueriari est/si vero cū alijs iūgatur est visum habere. vt vtor ris. maxime in capite vbicūq p se ac sine carne est vulnerata non coit vt in bucca ciliocq.

Ante t longa fit v/breuies cutis z muto nomen — V ante t

qui ad iustā magnitudinē arboris non assurgit q statura sillis est multis herbis sed nō demoritur neq arescat vt herba verū pennis. corrupt⁹ ac resolutus. et puta aduerbiū cogitare. aduerbiū

Pro cenoq lutum putris atq frutex puto vtiq

.i. quis vnus ex duobus ponif q vel interrogatiue vel indefunte. quod foetet dū canatur q aliquādo periuit. vt puteus. est dūtaxat in mulierib⁹ vterus.

Sic vter ac vtinam vel vtris polisillaba/ni sint

.i. defentio vt tutela a tutor auis ex accipitrū genere.

A longis ducta/at produc hec buteo struthos

quasi nutu erudire effluere inde futilis q futile vas deuorare itē p glocitare accipif qō p pe gallinar ē. inde glutinū q glutino. terra tenax vtilis ad cōpages nauiū et aliox vasorū quod et bitumen dicitur.

Vtilis ac nutrit sic futio glutio gluten

mō alterutrū mō vicissim trūcucatū cōminutū truncare cōminuere

inde mutuus mutuo aduerbiū a mutio mutilum mutilo as mutill.

.i. sūmisse loq .i. ferere

Mutuo cum mutit sic puteo/fit tamen anceps

in purem verti

Rutilius putreo buteum iungas lutheusq

fructus vitis/aliqñ vitis
item vna dr̃ de apibus qñ
examẽ ꝯgregatũ ad simi=
litudinẽ botri dependet/
itẽ in hole q̇ inter tõsillas
vltimo palato dependet.

vt vna — vt pluuia fluuius.

V ante b — V super b longa est/breuis ast cũ consona presit

¶ De media sillaba cognoscenda.

Octo modis istis media est tibi sillaba nota
Vocali ante aliam/dipthongo/sic positura
Exemplo autorum/cremento/compositura
Et deriuato/sic precepto quoqꝫ certo

¶ Media sillaba ea dicit᷑ que posita est inter primã ꝛ vltimã sillabã dictionis quotuis sillabarũ. Que quidẽ octo modis cognoscitur vocali ante vocalem/dipthongo/positione. Exemplo autorꝫ/ cremento/compositione/deriuatione/et precepto siue regula/ de vocali ante vocalem vt gloria/positione vt columna/dipthongo vt sabaens. Exemplo vt pecunia apud horatiũ Et genus ꝛ formã regula pecunia donat. Compositione vt plego cuius media corripitur sicut in prima de lego eius primatiuo/deriuatione vt exitus cuius media corripit᷑ sicut prima ab itũ eius primatiuo/de q̇bus oĩbus superius in regulis generalibus tam medie quã prime sillabe cõmunibus satis dictũ est.

¶ De crementis quãq̃ꝫ in declinatione noĩm et verborũ in promptu satis est / inferius tamẽ suis locis memorabimus sed ad regulas spetiales redeamus.

A ante b

vt arabes. — ventus in apulia.

A Pre b mediis breuies/atabulus aufer
vt amabã abar abo abor abũdus abilis / vt dabam abar circũdabã bar circũdabilis (circũdabundus.

Et prime verbum crescens ni do instabilisqꝫ

festinus vt alacer — vt bibaculus edaculus dicaculus.

A ante c — Ante c fit breuis a/finita sed aculus aufer

vt vmbraculũ. — qui ex quacũqꝫ parua causa mouetur ad iram iracundus. — ex materia herbe. vt herbaceus.bonifacius.

Aculum et acundus simul aceus acius atqꝫ

auidus et rapin⁹ sẽp intempt⁹. vt rapacis. | est cui⁹ sermo cũ risu aliqd incessit. dicacis. | quoꝝ obliqui corripiunt / vt athacis / athracis. | fluuius gallie | aetolie fluuius.

Obliquos/nisi quos dant barbara athax simul athrax

mẽsa sup quã pctaria vasa disponebant nu= mero sex et vt vult ne= stor tabella sup quam decuplanões fiant. | oppidũ nobile i volscis | lignũ iaculi pars haste inferior que manu tenet

Et dropax et abax candaxq; coraxq; styraxq;

rex ponti filius michridatis. | puella que amore croci iuuenis tabes= cens mutata fertur in herbam sui nois que filis est hedere

Pharnax: sed smilax cõmunis sicq; syphaxq;

lacus vene= tie circa ve= ronã vrbẽ. | locus cauus p quẽ colluuies quedã fluit. | merus et purus.

Longacq; benacus tochleaca cloaca meracus

potus qui ex musco fit ⁊ a= liis potionibus .i.iñ | quedã arbor ⁊ cortex pomi ei⁹ nardi pistici o= dorẽ ferat. | obsturare cõtegere | obscurus.

Et mustatia seu pistatia opaco et opacus

angl: purslane quedã herba | quedam herba cuius radix fit pcipuus pastus hominis.

Portulaca et pastinaca syracusiusq;

vehiculi genus q ligna et lapides vehi ɔsueuerũt. .i.cũ

Et sarraca simul sarratum iungitur illis

ignis splendor aut so= lis a lampo quod est splendeo. a lampas vt lampadis | quasi cito cadẽs vnit eni rore et cito deficit

A breuies pre d/ni composita atq; cicada — A ante d

Quidam dant eadem sexto dicas sed eadem

A super f vel phi medio vt colaphus breuiatur — A ante f

pprie si= militudo & effigies vt imago. mulier fortis viro similis sit & virilia opa facit virago. latū & pfūdū mare vel lati= tudo maris. vt pelagus. asinus agrestis onager. puerbiū. adagium.

A ante g **Ante g longa sit a/breuies sed fixa secunde**

adiuuare vel esse auxiliū modo auxiliū modo illas (vt sic dicā) voces que dicebant in comitijs & in tabellis descri bebant quibus vnusquisqz vo= luntatē suā de aliquo in ma= gistratu elegēdo declarabat. i. iū

Suffragor suffragia sicqz coagula produc

malorū con= taminatio. is cui ducen= dorū puerorū custodia dat vt pedagogus/ introductor litterarum. isagogus.

Atqz rapagula sic contagia iunctaqz gogos

vt anaxagoras athenagoras anaglipta vasa sculpta quod ex culpe re est.

Composita ex agoras breuies simul hec anaglyptū

interpretatur serviēs tacere vltimus rex medorū.

Messageta abdenago sic astyages quoqz greca

viciū articulorū in manibus. viciū articulorū in pedibus

Plura leges/chiragram cōmunē dic podagrāqz

anglice mandrage quedam herba samius italice philosophie princeps.

Mandragora et lalage breuiantur pythagorasqz

ascensius se legisse asserit sic tamen naufragiū potius legi censet.

Naufragūqz legunt vbi naufragū bene ponant

ab italia vt italus. a pype of a' condythe.

A ante l **A super l breuies/tamen istinc deme canalis**

vt animalis ceruicalis. puluinar auriale. i. denolatiua/adiectiua vt genalis & substātiua vt penetrale quod ad cunctos ptinet. an inner chambre.

Al neutrū obliquis/deducta et in alis et ale

ascalonium pprium viri

Ascal deductum messalaqz sic abesalon

lacus arcadie.

Stimphalus necnon pharsalus longa/sed anceps

A in medijs.

aues erant aquatice — ciuitas thessalie.
Stymphalides iungas phat salia coraliumque

gracilis tenuisque et tibijs fere ac scripture aptus. vt calamus — vt foramen leuamen medicamen
Est breuis a super m / produc verbalia in amen — A ante m

vt amamus doceamus legamus audiamus et composita vt pessundamus
Et cresbens verbum (preter damus) at thimia ma

dicere qd alter scribēdo excipiat a dicto — pprie manib⁹ lutare plenis aliqd attingere et ob hoc p foedo et maculo vsurpat. — scrutari inuestigare exquirere explorare.
Dictamus contamino sic examino produc

scdm grecos furnus est apud nos instrumētū quo aliqd coquitur sub textu quod ex ferro fieri solet sepe etiā opus figulino. vt clibanus — pprīū nomē stephanus — tela aranei sz. poete etiā foemininū pro animali vsurpant. vermis.
A super n breuies / sed aranea araneus / exan — A ante n

.i. sol vt titan titanis — pprie quod hois est vel spectat ad hoiem vt humanus. — crudelis nimine bonis immanis. — .i. vacuus. inanis.
Obliquos tolles / et mobile in anus et anis

a sparta vt spartanus. a roma romanus. — .i. ignis vt vulcanus. — mons apulie. garganus.
Et gentile simul propriumque hoim atque locorū

oppidū i sicilia qd prius sancle a loci curuitate dictum est. — fluuius in alemānia
Sic menania sic messana lemanus / at aufer

iouis ex electra filius fuit. — magnus fluuius in italia ab alpib⁹ veniens alio nomine padus. — fluuius gallie. — fluuius thessalie.
Dardanus eridanus rhodanus tū apidanusque

mons phoeniciae inter syriam et phoenetiam. — fluuius in ponto. — oppidū et mons sicilie. — vt mathiana
Libanus ac hypanis drepanū sic qū preibit

.i. sicilia. — auis egiptiaca habitās in solitudine fluminis nili.
Uocale / at breuies tu sicaniā / at pelicanum

siculi vel siciliensis

Produc/sed cyanen cōmunis sicqʒ sicanus

.i. colophus vt alapa. — fluuius daedali rex calabrye que ab ipsa iapygia dicitur.

A ante p — Ante p sit breuis a produc sed iapus iapix

fluuius sicilie. — filius bacchi et veneris deus hortorum turpissimus. a priapus — semen sinapis

Sic et anapus mesapusqʒ priape sinapi

idolum egyptiorum alio noie apis

Sicqʒ serapis erit seraphis de serapion addes

vt tanaquil

A ante q — A pre q medijs breuies/sed tollitur inde

.i. non — .i. omnis vt vnaquaqʒ

Nequaqꝫ et sexti casus sit testis vtraqʒ

vt cesaris — quedā herba — acerbus et infestus tam in sapore quam in alijs.

A ante r — A super r breuies/sed amaracus aufer amarus

qui nimiū cupidus est pecunie. — instrumentū quo cocliae et alia hmōi vescendo sumuntur. — pileū sacerdotale vel cidaris et mitra qua apud pontificis tegebat pileū phrygiū etiā notat. — idem

Sic et amarus item cocleare tiara tiaras

qui cibos coctos vendit vt coquinarius. custos damarum damarius. — singularis/luminare ris — lumē vel quod lumē facit

Et zodoara simul quod in arius aris et ara

Mobile vel fixum finit/balearicus adde

.i. imperatorius vt a cesare cesarius.

Denarius anceps/orta a breuibus breuiantur

equorum ac iuuencorum stimulus quod ad calcem alligitur. vt calcar calcaris. — prostibulū lupanaris. — locus vbi cōburant corpora boū vel statio boū vel pauꝑū viri. — a bostar

Obliquos ex ar produc/cum bostare demptis

df quisquis ceso ventre matris nascitur. lucifer.
a cesar. a iubar a cappar ab aspar

Cesaris et iubaris sic capparis asparis adde

herba est radicis odoratae quã non nulli nardũ rusticũ falso appellant. fluuius gallie qui nũc sagona dicitur. potio deoꝝ erogatio que in lucis fiebat
a baccar. ab arar. de nectar. de lucar.

Baccaris ac araris cum nectare lucaris atqꝫ

dux carthaginẽsis pater hanibalis.
ab hamilcar.

Barbara coꝛreptis vt hamilcaris associantur

vela nauium. mons phocidis qua boetiae accũbit estqꝫ biceps. intestinũ pingue.
vt carbasus.

Est bꝛeuis a super s/ni parnasus vel omasum — A ante s

q̃ equos ducit.
vt agaso. vt gelasius anastasius.

Et deducta palam cõmunia pꝛopꝛia sunto

filius aesonis fratris pelie regis thessalie.

Jasius bꝛeuies sed pꝛoducatur iason

exiguũ vasculũ.
vt cyathus. quod datiuũ facit. vt lauatũ.

Ante t fit bꝛeuis a/pꝛeter do deme supina — A ante t

amaturus amatrix. q̃ he arma hẽt.
vt amatũ amatoꝛ. vt amatus armatus/atmiatus galeatus.

Atum cum ductis sic verbo aut nomine et in atus

sensum pticulatim pedetentim minutatim. vnatim
vt paulatim gregatim.
in magna olim autoritate vitree pspicuitatis quãuis varij sepe in ea colores conspiciantur.
vt achates vasates.

Finita aut atim (vel hoꝛatius) et simul in tes

rex laestrigonũ lami filius qui formias cõdidit oppidum.

Sed bꝛeuies pelates sic antiphates zalatesqꝫ

atheniensis sophronisti marmorarij ꝛ phanarete obstetricis filius. q̃ p funes discurrit ludendo quasi funi ambulare.
vt euribates schenobates. vt calistratus/philostratus polycrates

Socratis/atqꝫ bates finit a/stratosqꝫ cratosqꝫ

instrumentū quo aratur. | ꝓpˀie ex ligno lectū vocamus in quo in eridiari solemus vel recinari capitis susceptio.

Semper produces et aratrum sicq grabatum

.i.imper isti. vt potestatis | fluuius hispanie ab anas.

As atis produc/anatis tamen abbreuiabis.

corpus mortuū vt cadauer.

A ante b — Longa sit a super b/tollas patanū tamen inde et

abaui pater. | aui patri vt masui pater. | exonotare alienare. | contaminare vel pus facere.
vt atauus/proauus/aggrauo | a longis tñ cōposita producunt vt deprauo.

Composita a breuibus bathanius fiet tamen anceps

locus vel coetus frequēs ex multitudine honoratorū frequēs ex quacūq frequēs alit potiˀ frequētati cōpetit q frequētato. vt celeber. | arbor in india atq ethiopia nascens. hebenus. | scatebra ebullitio aque surgentis. scatebre. | .i.puber.

E ante b — E Pre b medijs breuiato/corebus ephebus

interdum pro exclude capit. | effigies speculū imago forma.
vt tremebundus/vt mouebam.bo.bor/spetiebus diebus.

Demptis (ni in bundus) berbū nomen quoq crescens

aries castratˀ de veruex vt veruecis | ab allec allecis. | ꝓpriū philosophi | mō vehemēt precari mō detestari ꝓpulsare et quasi precādo repellere vt deprecor. | optare alicui bonā malā ve fortunā precando deos. imprecor.

E ante c — Ante c longa sit e/seneca abde et compositius

.i.corruptio vt dulcedo putredo | genus vehiculi .i.ſi | interpretatur rex iustus.

E ante d — E pre d produc/tolle esseda melchicedechq

filia cephei regis ethiopū et calliopes/est etiā celeste signū vel sidus. vt andromeda. antomedon. alcimedon. | .i.vesci vt comedo. | qui duos habet pedes bipedis.

Da aut don finita a breuibus sic compositiua

habitator macidonis | insula non ꝓcul a troia | fructus arboris similis terrestribus fragis etiā arbor ipsa.

Iphimedea simul macedo tenedosq vnedoq

E in medijs.

a wod wall. parua auis
i. sedes.

Exhedra cum cathedra cōmunia ficedulaqꝫ

animal et ebur. vt elephas.
qui veneno hominem extingit vt veneficꝰ a venenū cuiꝰ medis pducit ⁊ facio

E super f vel phi breuies/ni compositiua. E ante f

putredū facere
i. balneare
vt madefacio. putrefacio. putresio. fieri tepere.

A longis/tamen ae breuibus curta vt tepefio

i. luctus. vt elegus
dea carminis. vt elegia ⁊ compositiua vt collega.
collega sunt in legatione aut magistratu socij.

Ante g sit breuis e/tollas tamen antea dicta E ante g

proprium intamerata propriū

Corripit vcalegon longat tritegus cethegus

velox nauigiū vt phaselus
nūtius tā bonus quam malus
veru et virgula iacens

E super l produc/deme angelus hinc obelusqꝫ E ante l

condere mortuū
vt icelos stenelus menelaus thymebe pterelas semale cuceciadus.

Atqꝫ peristelidem sepelire et propria multa

filius enicomachi medici. vxor saturni.

Et finita teles vt aristoteles cybeleqꝫ

vt amemus.
diana dr̄ quasi arotenus. i. aerem secans

Longa sit e super m/deme artenus ac elementū E ante m

furiosus fortis. ingrediente arietem.

Tlepolemus sic gethsemani vehemens hyenusqꝫ

filius achillis ex deidamia alio noīe pyrrhus vel nouus miles interpretatur.
vates inter cyclopes qui polyphemo pdixerat cecitatē ab vlisse illi inferendā.

Atqꝫ neoptolemus cen telemus artemidorus

filius vlissis et penelopes qui patri in regno successit.

Telemachus iunges alemania sic alemanus

vindemio as .i. vites putare vl' pon' vuas a vinea aufferre. .i. qui vindemiat. a vino demendo dr.
Uindemator ait flaccus vindemia longa est
in claudiā
Sincopa quod faciat vindemator seneca effert
vt dictione tetrasyllaba penthasyllaba & vltra antepenultima sepe
Confundi in tetra et sic penthasillaba & vltra.
confundi. hoc est indifferens reperitur vt in tabernaculo ficedula cōnubiū
Sillaba quam sequitur penultima sepe reperta est
.i. desertū.
Usus vult heremus docti dicunt sed eremus
piscis marinus. vt balena. aliqā venire aliqā venire incipere. vt aduenio / aduena / externus vel alieno loco adueniens qui ex pluribus locis venit. conuena. vt cōposita a breuibus & sua deriuata

E ante n

E super n produc / sed tolles antea dicta
interpretat' seruiens tacere. regio asiae inter taurū et caucasū montes. furie sunt infernales.
Abdenago ac asenec simul armenia eumenidesqꝫ
arbor in india atqꝫ ethiopia nascens. siue hebenū a iuuando vocitat' est qꝛ ea etas maxime apta sit ad laborem tolerandū. ꝓprie naturam cuiusqꝫ ingenitū sigt / aliquando ponitur ꝓ vi. qui libera matre nat' est nec postea seruus factus est.
Ac hebenus iuuenis simul ingenium ingenuusqꝫ
vrbs arcadiae vel achaiae. possessiuū filius bacchi & veneris deus quoqꝫ nuptiarum qui & hymen dr.
Olenus olenius cum clazomenis hymeneus
huc usqꝫ quasi vsqꝫ ad finē. interdū quā ꝓprie tn̄ inquātū sigt. medici nomē
vt hactenus / quatenus. vt archigenes / aptigenus. vt almenos.
Et coniuncta tenus genos & genus adde menosqꝫ
vt beristhenos. puella que cū patre ꝯcubuit nyctimene
Et sthenos atqꝫ mene iungas ijs propria quedam
nympha occeani et tethyos filia et mr̄ phaethontis. ꝓpriū viri.
Sic helenus clymene sic parmeno berenneqꝫ
insula vna ex harpys et interpretat' atrū.
Sic helene / at produc helpenor siue celeno.

filia penei regis arcadie et vrbs libye inter egiptum et syrtes — electrionis filia et amphitrionis vxor

Cyrene eumenes ijs alcmenaq; iunges

vt intrepidus

Ante p fit breuis e/produc sed asephus hipepe ¶ ante p

mensa iuuencorum et stabulum ipsum. — proprium viri

Presepe ac asclepius/at comune iosephus

de ijs vide Gellium — die quarte et hmoi

E pre q breuiant composita velud die quinti ¶ ante q

quasi creoborus hoc est carnem vorans. vt cerberus. — testudo. camera. — veris mulieris

E super r breuies/hinc obliquos tamen aufer ¶ ante r.

a stodyn=ge pece. crateris. — anial maculosum generaliter sz pantera vtimur. pantheris. — clisteris

A ver et mulier crater panther quoq; clister

instrumentum quo reponderamur (angl' halfe an owunce) stateris. — genus serpentis presteris. — bizeris. — notamen liniamentum litura aut lre vnde lra caracteres sepissime cognoiant. caracteris.

Atq; stater prester bizer simul atq; caracter

mons in lycia fumum et flammam eructans quondam — vna de tribus furijs infernalibus. — sicca et culter siue cultellus

Diphthonganda chimaera maegera machaeraq; iuges

vrbs asiae ad hellespontum sita. — plaustrum vndiq; tectum et munitum. — asper. — grecorum poetarum maximus antedictus maleligenes.

Produc abdera ac arcera austerus homerus

operimentum capitis. — insect genus — vna cycladibus insulis et insula laconice. — mons nemorosus in boetia musis et poetis dicatus.

Atq; galerus cyperusq; cithera citheron

i. venus — fluuius hispanie — insula prope siciliam.

Est citherea breuis/produc sed iberus hiera

tunica talaris — i. triennium

Sic et hiberi ab iber/poderis sic trieteris

fuit torques qui donari ludorum victoribus solebant

sacra arcana

Et misteria niceteria sicque neeta

gramis accensorum modo asper trux aliquando tristis vitabilis. — constans firmus mundus sine vicijs — vt amareris docereris.

Atque seuerus sincerus crementa notabis

vna parcarum vt lachesis. — poculi genus

E ante s — E super s breuies/tamen hinc catchesia demas

dispositio dispensatio aut gubernatio — fluuius calabrie prope tarentum.

Atque diocesis marpesus siue galesus

regio grecie annexa thessaliae. est etiam vrbs in ionia. — dolor laterum

Et magnesia pleuresisque malesus halesus

.i. disciplina. — textus ipse scriptorum et opus totum

Atque mathesis sicque poesis vel numerale.

media parte corrosus. comesus. semicomesus — .i. gracilis exilis.

vt vicesimus tricesimus centesimus/semesus

Esimus ijs iunges ijs compositiua vt obesus

Lyrnesus nulesius/ac philesia regna

dictus est ab extente naso. — .i. insania.

Naso refert/et iesus/cōmunis frenesis sit

orator. et iuuencus inde galileam repetit saluator iesus

Usus vult iesus dicunt quidem sed iesus

elegans in dicendo et delicias quasdam sermonis habens. vt facetus. — lapillus coloris violacei seu purpurei. .i. ne

E ante t — Ante t longa fit e/tamen hinc demas amethistum.

I in medijs.

figura que interp̄tari impositū
potest quod aut ad augmētū
aut ad diminutionem aut ad
discretionem poni solet.
vt epytheton.

Et finita theton sic massagetas macetasq;

ꝓprie fruges eoꝝ seminū
ex quibus cōficitur panis
aliqñ hum⁹ ad accipienda
semina subacta.
vt seges segetis.
muris
domoꝝ.
vt paries parietis
ꝓducit enī etis
.i.inquietus.

Es breue curtat etis vel ies/tamen inquies aufer

mons laconicae
que in achaie est
ponitur etiam
adiectiue.
vt taygete
filius titani
pater ꝓme=
thei et epi=
methei.
populus.

Taygetus te sic iapetus venetusq;

diuin⁹ cul=
tus vel dea
quam cole=
bāt romani
fons apud syracusas
vrbe sicilie ꝗ vt quidā
voluit virgo venatrix
est etiam fons in
mena.
vt arethusa.arethalogus.

Et finita in etas terne vt pietas areteq; creata

.i.scortum.
herba quā
vulgo nūc
draconem
vocant.
quo cadauer
fertur.
instrumētū
quo sagitte
feruntur.
.i.a.

Cōmunis meretrix pyretrū pheretrū pharetrāq;

rarius producit
populus i creta
vinū quod
esset gra=
nius.
figura
triāgularis
.i.a.
quasi penitus
intrare.
mollis
lāguidus
siue vi.

Et curetes temetū triquetrā penetroq; vietus

antiquus qua=
si longi eui.
mons cā=
panie.

E super v longum vt logeuus siue vesenus **E ante b**

fluuius hispanie
aut celtiberie/sūt
etiā chalibes po=
pulus in ponto.
vt chalibis.
modo antescribere
modo p̄sumere mo
do legē iponere in=
foū adiudicare siue
preiudicare.
vt prescribo.
p̄cōtingere pre=
gustare vel ante
sacrificare leuiter
tāgē paꝝ gustare
prelibo.

I Pre b medijs breuies/sed compositiua **I ante b**

tā quod sentit
ꝗ quod sentit
vt sensibilis . reperibilis rarius tñ corripiunt
cōiugatione deducta.

A longis tolles quarta ibilis orta sit anceps

qui modo ruri est / vt domus rustica / modo vita & mo- / ribus incultus. / vt rusticus. — diminitiuū / pisciculus. — qui amat & indisso- / lubili familiaritatis / iure coniunctus est / sed pͥus corripit.

I ante c

Ante c fit breuis i/demas istinc sed amicus

maledictum / cū cōtumelia — fuit vrbs / in latio. — delectabilis / iocundus.

Conuiciū anticus vel aricia sic et apricus

via subterranea / vel aial i speluncis / degēs quod in- / festat. viuerra.

vt caniculus vel la/cuticula/ — craticula/ — cuniculus. — nouicius

Nata canis cutis ac crates cuneusq nonusq

futurū aliquid / ah denūciare.

tegeticula — equiculus — vt predico dicis

Et teges vel equus/sata longis iungimus istis

a ferendis / micis voci- / tata est. — vermis intestinorū / & terre quasi lubri / cus qr labitur vel / qr in lumbis sit.

Formica embricus lumbricus sic inimicorū

pectoris mu / nimentū qđ / in corpe di- / uino aegis / dicebatur. — dr potius / humeris / finorū aut / clientū q̄ / trahatur. — anglice / brome. / .s. genesta

Addas lorica et lectica mirica labicus

quicqđ in / aliqua re / est mediū — paup inops q / mente eius re- / fellent fortuna — indumendū dice- / bat minutissimis / filis cōtextū.

Ac vmbilicus mendicus multiciumq

infanu / libidine / pueris / vti. — vxor fauni q̄ est / dea littoris min / turnensiū iuxta / lirim fluuiū.

Posticus iungas pedico marica trinicum

folliculus in / q̄ vrina colli- / git infra aluū / a priore pte. — q vredi- / ne tactu / excitet. — regula vel filū / rubro tinctū q̄ / aliqđ dirigit. — .s. castus

Vesica vrtica et rubrica vstica pudicus

agnomen / cuiusdā sci- / pionis nobi- / lis romani — vt calcus.

Nasica ac icus proprium/cōmune inimicus

pprie dicebat' in sũmo flã= minis pileo virga lanata hoc est in cui' extremitate mo= dica lana erat. summitas capitis.
vt apex apicis. vitex viticis. lecti tegumen.

Ex breuiabit icis/longat lodex tamen icis

arcus prostibulũ testudo.
vt fornix fornicis.

Ix mas curtat icis/producunt hec tamen icis

auis color ruber et gentile nomẽ palma ar bor. herba de q̃ est san= dicinus color. pheniceus color seu puniceus. vermis q̃ primũ bom= bilius deinde incedat' demũ bombix appel= latus est/accipit' etiã pro lana quã parit.

Phenix cum sandix spadix bombix quoqꝫ ceix

pprie q̃ psperitatẽ recipit interdũ qui dat vel psper et benignus/nonnũquam vtilis et cõmodus.
vt cultrix tricis. felix felicis.

Cetera cuncta per x icis longant/tamen aufer

femina que pin= sit et quoddam monstrũ marinũ .i. balena. que corripisit icis q̃ cũ eo corpus miscet q̃ habet vxorẽ sicut cõ= cubina que cũ celibe viro siue nuptijs locum tenet vxoris. a wylow or a salow vnde sa= lictum. anglice ferne. herba. .i. celerosus. ꝑ pnicioso

Hec pistrix pellexqꝫ salixqꝫ filix quoqꝫ pernix

discrimen salutis vel experimentũ. vt periculum. vbi de via iter flectit' etiã domiciliũ in via ad quod diuertendũ sit. vt diuerticulũ

Iculum et a quarta produc/terna breuiato

qui propter nimiã cupi= ditatẽ nõ vi= det q̃d agat. vt auidus. semper timens. pauidus. fuit athiniensis nobilis et pro= bus. vrbs asiae ad hellespontum posita.

I pre d breuies/sed aristides et abydus

I ante d

pprius viri a dauid ppe cũ fastu quodam cõ= tennere. .i. stomachatio. fastidium.

Tolle et acedia dauidis fastidio iũgꝫ

cupiditas vel deus amoris. vt cupido. .i. timere crudeliter necare.

Ido finita et verbum formido trucido

aeaci et aegine filius q
ex thetide genuit achil-
lem qui pelides dr.
.i. filius priami.
vt a peleus pelides. thesides coronides/alia eni corripiunt vt priamides

Sic patronymicu quod ab eus formatur in ides

quinquaginta filie da-
nai filij beli et fratris
aegipti dioniturum.
.i.a vt belides. licurgides.

Sicq; lycorides: belo ductum atq; licurgo

Psophis psophidos abscidia sic pherecides

Compositiua notes sic preterita antea dicta

Compositiua dixi na natura simpliciu sequunt/alia eni producunt vt infidus a fido/ alia corripiunt vt pfidus a fide et hec pterita pducut media occidi et cecidi et alia a cedo.

in duas partes
fissus.
vt bifidus. quadrifidus.

Sed finita fidus nata a findo breuiantur

q arte sua
per artus
exercet.
pprie stella ve-
neris du mane
cu luce duc.
qui fert
arma.
I eni in copositione corripitur (vt dixi primo) vt artifex. lucifer. armifer.

I ante f

I super f breuies vt dixi in compositiua

placare
quasi mite
agere.
vt mitigo.
disceptare
cotendere.
litigo.
.i. obscuritas
vt caligo inde caligo verbu
obscurari
obcecari
obtenebrari
.i. rector currus.
vt auriga. quadriga.

I ante g

Ante g fit breuis i/tolle in go nomen et in ga

summitas ac
altitudo opis
.i. lu

(Hinc caliga dempta) fastigia origana longa

pprie impressio pedis.i.
signu quod a pede relin-
quitur/ est etia extrema
pars iferioris pedis vel
indiciu cuiuscuq; rei.
.i. lu
quod
soluit
portitori
quasi fatu agere hoc est
abudanter agitare pprie
ad lassitudine deducere/
aliquado pcutere vel ex-
citare cogere exprimere
comonere pturbare.

Et vestigia vectigal lestrigonijq; fatigo

pprie psternere
et in terram ex-
tendere/aliqn
pturbare au-
gere vexare.
stimulare
irritare.
pprie in
vnu redi-
gere ali-
qn aufer-
re l' lege.
eligo et deligo ita
distingut vt elige
sit magis idoneu
ad re gereda/se
cernere/deligere
pro ad nrm amo-
lumetu vt illius q
eligit dignitate.
queda pducunt vt affligo. instigo. queda corripiunt vt colligo. eligo

Naturam patris sed compositiua sequuntur

I in medijs.

qm angebant numerũ q̃ qui accedebant. vt auxilium. quicquid saluti aduersũ est. pestilens. et asilas. locus tutus aliqñ templũ signt.

I super l curtũ/tollas sed asilus asilum

I ante l

in hor tis varijs locis depositũ ẽ qđ ambulatiõe fessos innuat. sedile.

aial q uadrupes in nilo in terr a ꝛ aquis viuẽs a croceo colore dictus adiectiuũ vt seruilis lectꝰ cubile.

Et croc odilus finita et in ilis et ile

quod facile pt fingi vel quod iã fictũ est. vt a fingo fictilis. a testa testilis. vt a seruo seruilis vas oblongũ cõcauũ a simi litudine ꝯche. a concha conchilium. p excelle tiã dicit.

Curtat ilis ductum a verbo/de nomine longat

lautus et liberalis. breuis summissus abiectus quasi humi deditus. par equalis.

Dapsilis ac breuies humilis similis parilisqꝫ

tenuis ꝛ macer acutus exilis astutꝰ tenuis inualidꝰ leuis malissosus subdolosus. quidã mensis

Produc exilis subtilis sic et aprilis

qui rei frumentarie apđ romanos preerat. possessiuũ mater romuli ꝛ remi filia numitoris regis albani. argiui vxor fuit.

Edilis massylus et ylia sic eriphile

ciuitas bruttorũ cõdita.

Cordilusqꝫ petilia sic lucilius adde

Massiliam breuiant quidã rutilius anceps

diripere et depredari quasi ne pilũ quidẽ relinquere. quedã pducunt vt expilo as. quedã corripiunt vt insimilo .i. similis esse.

Naturam patris sed compositiua sequuntur

quasi obratussimus pignissimus vel opulentissimus vel maxime opiferũ. vt extimus. diues pinguis

Est breuis i super m/sed opimus ephimeridesqꝫ

I ante m

pater patrimus q̃ cũ ipse pat sit adhuc patrẽ viuentẽ habet.

Tolle et ariminũ sic enthimenia patrimus

I in imedijs.

mater matrima　defentio fir=
que ipa mater est　mamentum
& matrem habet　auxilium.
adhuc viuentem.　vt munimen. nā tert le corripiunt vt regimen

Matrimus iungas/quarte verb ale per imen

in altitudinē eleuat⁹
a lumine supiore.　& quadrimus　vnleuened.
quedā eni pducūt vt sublimis possimus audimus/ qdā corripiūt vt azimus. legimus

Compositiua notes crementaqz vt antea dixi

vt panpinus dominus.

I ante n　I super n breuies/appeninus tamen aufer

herba est vulgo nota magni
vsus in stomachi remedijs
quod pultem　verūtamen omnē pallorem
et mrilenti　fornax　libentibus gignit.
qd caperet　ignis.　.i. cuminū

Atqz catinum sicqz caminus iunge cyminum

pisci⁹ est calicē
hēns echinarū
instar castaniae
spinas p pedi=　impatien=
bus habet.　.i. celer　.i. pperare.　tia animi.

Sic echinus festinus festino et crynis

pregustare　pprie q̄ corpo=　quedā herba
vino pocu=　re in aliū cōuer　cui⁹ radix sit
lum altero　so et erecta fa=　scipinus past⁹　in quo sal
offerre.　cie cubat　hominis　tenetur.

Sic propino supinus pastinaca salinum

pars maris iuxta
bizantiū alio noie
pōtus & interptat　pmontoriū
bonū hospiciū.　fluminis　sicilie.

Cōmune enxinus ticinus iunge pachynus

piscis marinus.
vt porcinis delphinis.

Produc obliquos longis rectis quoqz ductis

a quiris itis　a deo　a cedro　a lupo　ab oue　a cane　ab alpib⁹　ab arpinō
vt quirinus. diuinus. cedrinus. lupinus. ouinus. caninus. alpinus. arpinas.

Inus　Possessiua simul sic deriuata per inus

Alpinum arpinū corphinū iunge et aquinum

athenięsis poe=
ta veteris come
diae scriptor vi=
nosus et libidi=
nosus.　.i. putare.

Sic thelesinus iungas cratinus opinor

J in medijs.

tonsoris officina: tonstrina. a farre dr̃ q: ex eo fiat. vt farina. culina. cassilina:
macellum carnificina.
instrumẽtū quo signū dat in hostes ad pugnam.

Ante na longa fit i/ sed apozina buccina demas — Jna.

tridẽs neptuni hoc est telū tri sulcū piscatoriū q̄ fūdo natātia capiat. hoc etiā retiarij in gladiatorijs ludis vtebantur.
instrumẽtū rusticū quo comportātur fruct⁹ ac res necessarie.
.i. mulier
.i. bractea sed bractee tenuiores sunt/ lamine grossiores q̄les sunt ex quibus arma cōficiunt.
vna de tribus gratijs et interpretatur leticia.

Fuscina fiscina femina lamina et euphrosine atq;

a quo bellicas machinas vocam⁹ opa fabrilia quibus vtimur in bello.
filia iouis.
ꝓprie vtraq; pars folij dr/ ponit̃ tñ aliq̃n ꝓ folio.

Machina cū sibina proserpina pagina iunge

ꝓprie vtensiliū est et corꝑ q̄ ad cultū ptinẽt veluti fascis quẽ q̄s i itinere faciendo portare possit per metaphorā tamẽ ꝓ inutili onere ponimus.
vasis genus q̄ dapes elixe ⁊ lutulente in mẽsam feruntur.
liquor crassus ex arboribus fluens ⁊ sepe sua sponte siccatus ad solem.
ꝓprie foramẽ in quo examẽ regitur ponitur tamẽ aliq̃n ꝓ iudicio.
.i. a
.i. a
.i. a

Sarcina cum patina resinam trucinam statinā addas

vrbs italiae in flaminia
vrbs italiae in flamines vel emylia que vrbs etiā bononia dicitur.

Sasina cum mutina ijs squarina felsina dentur

Ruspina sic apina ac asina ijs iungas catinā q;

ꝓprie misericordia siue miseratio vnde vulgo nūc munus inopi datū vocat̃.

(Jjs tibi iunge)cina ac elimosina chimerinos q;

vt nerine adrastine
vt martinus crispinus albinus.

J patronymica elongant/ vt propria quedam — Jne.

Fustinus et lycinus sic celimus abbreuiabis

nomen gladiatoris.
ꝓpriū viri

Hebrinus ⁊ morinus iunge ijs mirinus carinus q;

q̄ superiori seculo
vel etate vel
anno mense
die ꝛ nr̄a me
moria fuit.

tardus vel
tarde ve=
niens vel
vespertinus

longus ꝓ
lixus diu
durās cō
tinuatus

nō solū di
es sequēs
hodiern⁹
sed q̄libet
alius.

statim quasi porro=
tenus aliqn̄ conse=
quēter cōtinue lon=
ge porro / quādoqꝫ
valde sigt. i. vt

vt pristinus. serotinus. hornatinus. diutinus. crastinus. protinus. quatinus

Pri/sero/horna/diu/cras/pro/currant tinus et qua

Sed mediastinus claudestinus quoqꝫ longant
vt bissinus bombissinus smaragdinus adamantinus coccinus hiacinctinus.
Deducta a pannis gemmis ve coloribus atqꝫ
myrrhinus amaratinus gausapinus carbasinus.
Comparibus rebus breuiant inus addito ducta
vt amigdalinus faginus oleaginus
Que dat amigdala vel fagus supadde oleamqꝫ

qui terrā nobis oppositā
habitat q̄ pedes nr̄os pe
dibus aduersos habeat.
vt antipos.

sunt panes
luctatorū

auriga hecto=
ris a diomede
occisus.

I ante p — Ante p fit breuis i/produc colliphia enipeus

inclinatus. insula.

His datur antiphos sic obstipusqꝫ seriphos

subtus vel
i. cōdensare post stipare
oppidum. vt constipo. substipo.

Adde seriphum sicqꝫ sariphus stipoqꝫ nata

nō equus iniustus
aliqn̄ pro magno
accipitur.
vt iniquus.

I ante q — I pre q produc/sed compositiua notabis

folliculus leguminū
vel fructus arboris ꝉ
arbor ipsa que pre=
dulcis est ꝛ cortex ipse
manditur.

prorsus
omnino

quasi alius
quis.

quasi relict⁹

Sic vtraqꝫ ac aliquis reliquus siliqua abbreuiantur

ex omni
parte.

ossa et cineres
in sepulchro.

in omni loco

Undiqꝫ reliquie/produc sed vtriqꝫ et vbiqꝫ

vrbs in gadibus
vel ipsa insula.
vt gadinus a gadir.

rex fuit egipti
neptuni et
libye epaphi
filie filius.

I ante r — I super r breuies/busiris deme cosira

medicamentū quia vitia oculorum tergat. ·i.isl. insula in ionio mari

Et collirīa corcyra et cercyra cipprus

regio inter illyricū & macedoniā nūc vulgo vocatur arton. i.insanire filia fuit oenei etolie regis.

Deliro epirus sic deianira papirus

regina assyrio℞ vxor nini primi regis/fuit etiam libidinosa.

Atq; semiramis adde capitrus sicq; magiros

interpretatur bouis caseus quia plurimum fit e bubulo lacte. lapillus preciosus. vrbs egipti

Saphirus tamen est anceps tenthira butirum

Scdm poetas est locus in medio infero℞ fluuius voluptatib° plenus vbi dicunt esse anime bono℞. vt elisum.

Est breuis i super s/tamen hinc aphrodisius aufer — I ante s

fluuius in phocide. rapis filius.

Amphisa anchilesq; arnisius ac amethilus

fluuius thessalie. rex persa℞ filius cyri. fluuius i phocide psl'ies oppidū delphos. proprium nomē regine & me carthaginis.

Amphrisus sic cambises cephisus elisa

i.bacchus quasi iouis filius. hinc dionysia fiūt bacchanalia. insula in egeo mari

Sic arcisus et dionysius atq; donysa

locus terrestris & corporalis i determinata pte terre situs temperatissimus & amoenissimus. a gaudeo.

Crimnisusq; lalisio gauisus paradisus

pharisei secta quedā iudeo℞ fuit religioni indulgens. diuisi preteritū & diuisum supinū inde diuisus.

Sic phariseus larisa et diuido ducta

mãsuetudo feror
suauitas. patris
vt leuitas. amita. vt leuita ismaelita iherosolimita

I ante t

I pre t breuies/hominũ tamen atqz locorum

quibet capra pilo-
sus seu qlibet gẽma q se in so-
non tñ vniones qs licitudine
vulgus plas vocat. cõtulit.
vt margarita. eremita. catamita.

Propria produces proprĳs vel ducta per ita

vt maritus auritus ceritus

Nomine ductũ itus sic greca in tis simul in tes

lingua sabinorum hasta acupio/a lacesso. a munio
dicitur/dicitur etiam vt cupitum lacessitũ munitum
ciuis romanus. ab audio/a dormio/ab obliuiscor/a largior.
vt quiris quiritis auditum dormitum oblitum largitum.

Itis ab is longa/terne quarteqz supina

Et paritum tritum sic parturitũ esuritumqz

Et fruitum metitum moriturus sic oriturus

prouocatus/frequentatiuũ
lacessitus. dormito.
optatus vel pfuse donatus
desideratus ab abeo. a nequeo. a cio. ab insero.
cupitus. largitus. vt aditũ nequitum excitũ insitum

Itum cum ductis/nisi curtis iuncta supinis

vt a viro viritim.

Nomine deducta ac aduerbia longa per itim

a fundo. a celo. a stirpe.
vt funditus. celitus. stirpitus.

Sed per itus curta/vt de blando blandicie sunt

cõstitutio iuris gentiũ lasciuia libidinosa illecebra
qua qs dño alieno cõ- siue(vt A. Gel. sentit)luxus
tra naturã subĳcitur. vite. prodigus/muti tñ neqtiã
ipsa seruitus. seruitus. p solertia astutiaqz accipiũt.

Seruitium vel itus de seruo nequitia atqz

quod casu
accidit.

Nequam fortuitus proprium ĳs ac alphita iunges

palus vbiqz semp luctiferi
bubonis gemitus & aliarũ herba est insig.
dirarũ auium turpissimus venenũ olim
vlulatus auditur vel vox venenorum
coculi dicitur. occissimũ.

Produc corytus catamitas sic aconitum

oppidum ethrurie. marcurij et veneris filius.
Beritus vel coritus sic hermaphroditus
langor infirmitas. a nouitate .i. nouiter cōuersus quasi nona natus.
Junge valitudoq; nouitius additur illis
cupiditas interceptio misericordie et spes q̄dam fauoris. ꝓprie circuitus cōclusus aliquā per metaphoram ponitur pro blandiro et circūuento. ab ambio is.
Ambitus est nomen ambitus participale

Jrrita euacuat dum irritat prouocat iras
vas .i. ampulla vt dicit de auricalco. noxius humor.
Anceps lechitus censetur sic pitnita
quedā eni corripiūt vt oblitus ab oblino is/quedā ꝓducūt oblitus ab obliuiscor.
Compositiua notes crementaq; vt antea dixi
vt salius. fluuius. ciuitas babilonie.
J super b produc/ni symbrinio niniueq; — J ante b
vt orobus aristobolus a duo.
O Pre b breuies/tamen istinc tolle duobus — O ante b
de ambo. quidam mensis. ꝓpriū nomen
Ambobus simul october iungas iacobus
scriptū quod creditor dat debitori soluenti. vt apoca. .i. asper. crudelis vt atrocis ab atrox
Ante c fit breuis o/tamen ocis longa fit ex ox — O ante c
populi illi. qd p̄ter morē ceterorū cit⁹ maturessit. .i. quā fructus q̄ ante solitū tempus aliorū hmōi fructuū maturessit. a precor.
Cappadoces breuies sic precoqua precocis adde
precludere spm̄ et velud obstrictis faucibus interimere. vt suffoco. pstrigere strāgulare quasi fauces ab āteriori pte capere et astrigere. prefoco. protectio que appellatio tunc iniciū hūit cū plebs inter patres distributa est.
A foco produc deducta patrociniumq;
vt exodos.
O breuis est pre d/sed erodio erodius aufer — O ante d

fluuius in pontica regione apud quem habitauerunt amazones. vt thermodoon. | qui rem alienam curat et tuetur. a custos. | tres fuerunt herodes primus dictus est ascalonita/secundus antipa tertius agrippa. | rex parthorum qui crassum romanum cepit et occidit. vt orodes.herodes.pyrhod | cycis filius es

Thermodon custodis herodes greca per odes

lapis fissili vena corpora defunctorum condita/quidam sarcophagum pro sepulchro vsurpant.

O ante f **O super f vel phi cen sarcophagus breuiatur**

sermo de capris vel quasi de rusticis vel vilioribus vel caprinus sermo vel propter foetiditatem et turpitudinem materiei. vt egloga. | is cui ducendorum puerorum custodia est. vt pedagogus. | deductio vt cum dicimus dicier pro dici. paragoge.

O ante g **Ante g fit breuis o/ni gogos iunctaque goge**

i.progenies.s. filius vel filia. vt soboles. | vbi conueniebant senatores sicut in capitulo claustrales. i.in

O ante l **O super l breuies/tamen hinc capitolia demas**

simulachrum | in lydia fluuius aureis arenis. proprium

Idolum etholus pactolus iola cymolus

quidam ventus. | is dicitur qui ante stando ibi moram trahit quo vult venturum excipere vel presto esse et parere hoc est obsequi. | qui pharmaca vendit vt pharmacapola. | qui libros vendit bibliopola.

pharmacum.i. medicamentum **Et subsolanus prestolor iunctaque pola**

vt consulor.

Compositiua notes longisque geolophus adde

proprium viri vt salomon. | vt amomum aroma | phitoma.

O ante m **Est breuis o super m/neutrum sed in vm vel a demas**

terre mensor | arx messe vrbis.

Iungas geometram superaddas sic et ithomen

signum erat seruorum venalium. vt corona. | herba est immo venenum omnium venenorum ocissimum.

O ante n **O super n produc/tollas tamen hinc aconitum**

ficus quedam in syria nascentes. | insula prope delum et vna cycladum. | fluuius venetiae iuxta patauium.

Coctona et hermonicus mycone myconosque aponusque

O in medijs.

idolum
diuitiarum
Barbara sic quedam cen mãmon mãmona iungas

vt erigonos.antigonos. filia neptuni
vxorq; ceycis.
Grecaq; clausa gonos sic halcyone antoneoq;
vt agamẽnon agamẽnonis inde agamẽnonius.
Ex on et o curtum faciunt onis hinc oniusq;

macedonius lacedemonis.
habitatores macedoniae
macedones lacedemonis
Propria multa hoĩm gentisq; loci velud ista

aristei filius a diana in ceruũ cõuersus. rex lacedemonis.
Arago et acteon britonq; agamẽnon alemon

cytharedus peritissimus iouis & anthiopes filius. vrbs in boetia et alia in phenetia. fuit vir arginus pater melampi medici.
Agmon et amphion simul anthedon ac amithaon

rex quidã & fons i aonia regione. vlixis et calipsonis filius.
Ion sic anson bisthon simul anson amason

fuit rex in parte thessalie qui habuit filiã alopã. populus thratiae iuxta hebrum. malus spũs et interpretatur peritus vel sciens. regula inde canonicus.i. regularis.
Certion et cicones demon cum canone chaon

bonus vel felix vel bona anima vrbs asiae vel bythiniae iuxta bosphorũ contra bizantium.i. cõstãtinopolim sita.
Esione endemon sic calcedon damasiton

iasonis pater malus infelix vel mala aia. vrbs in laconia que etiã sparta dicitur.
Eson demonium cacodemon sic lacedemon

nympha. fuit vnus ex sociis cadmi primi regis thebarum & pater panthei regis q ab eo dicitur echionides.
Eurimone edipodion echion et idonon

populũ viri de thessalia. filius vulcani pater solis et sepe ponitur pro ipso sole.
Sic erisicthon ericthonius gorgonq; hyperion

Herimone hilonome simul ilioneus et ion

filia priami maxima natu. — phlegie filius qui iuuonem attentauerat. — ppriū nomen — rex archadie

Ilione ixion lestrigones atq; lycaon

filius esonis fratris pelie regis thessalie. — cithoni filij laomedonis regis troiani filius. — popul' gallie in prouincia lugduniensi.

Lychione iason memnon sic lingones adde

propriū nomen. — filius aesculapij clarus medicus.

Meon migdonides sic migdoniusq; machaon

homerus dr a maeone rege qui eum educauerat vel a regiōe meonia vnde et meonius dicitur. — pplus eginae insule quos fabulantur ex formicis ortos. nam mirmix grece formica dicitur.

Meonides cum mazonomo sic myrmidonesq;

femine bacchantes .i. bacchi sacra pagētes a numa mōte asiae. .i. mimalones.

Iunge mimalonides sic meriones vel ochion

macedonis inde macedonia. — peonis inde peonia. — adiectiuum.

Et macedo natum peonq; paretoniusq;

fuit erithei regis athenarum filius. — pserpina filia iouis et cereris.

Pandion paon parthaon persephoneq;

marini dei pprium q̄ latine portunus dicit̄ grāmaticus eratis quintiliani.

Atq; palemon item polydemon sic polyphemon

populus galliae in ducatu britānie occeanū. — pplus galliae. — a saxum dr q; sit durum et validissimū genus hominū. — cytharedus appollinis et chiones filius.

Et rhedones senones cum saxonibusq; philemon

fluuius q̄ macedoniā a thracia separat. — vestis tennis.

Sithones ijs addas strimon cū santone syndon

filius iouis ex laodomia bellerophontis filia.

Tentones et turones sarpedon/quod et ontis

O in mediis.

populus hispanie terraconensis. | vna furiarum supra thesiphone | populus germanie nunc vnormaciēses

Uascones et sic tisiphone vangiones addas

oppidū in aphrica. | mons thracis in edoneus possessiuum.

Anceps o pre nis retinent hec sidon et edon

iasonis pater. | ppriū nomē gygantis. | filius neptuni ex euriale minonis filia.

His iungas eson sic egeon vel orion

i.loquela. vt sermo onis/ | oppidū in assyria. babilon onis/ | aetoli filius et alius sisiphi. sinon onis/ | accentu in scda capitale/accentu in prima ppriū pastoris. egon onis. | damon onis.

O finita vel on produces cetera ferme

Cetera si dubites doctorum carmina vises

pauper vel sine ope. vt inopis. | filia agenoris regis phoenicū/est etiā tertia pars orbis terre. | fluuius achaiae. asopiū

Ante p fit breuis o/ni europa asopus iūcta — O ante p

gygans vnoculus in sicilia ppe aetnā montē faber iouis et minister vulcani. | ostiū nili et vrbs in eo quae nunc damiata dr nō pcul ab alexandria.

Esopus ciclops conops natumqꝫ:canopus

quem aqua inter cutem male habet hydropicus | quedā species metallica ex tribus denariis auri et ex sex aeris vel quidā lapis flammaticus sic dictus qr visionē et colorem habet. vt ignis.

Adde crotopus hydrops natum et pyropus hysopus

vrbs | i.sinopis | quidā sunt greci.s.populus in thessalia.

Atqꝫ sinope et pis vel iope raro dolopes

vt philon/ longū/ vt theophila.

Et que dant grecis o mega theosqꝫ creata

i.cōuenire. vt alloquor | vt alioquin.

O pre q breuies/sed compositiua notabis — O ante q

est quicquid nris pcipimus sensibꝰ. vt corporis. marmoris: | grauit sonās estqꝫ rpstatis epitheton. vt sonorus. | suauis dulcis cantus gratus. canorus. | qui olet hoc est ex se odorem mittit. odorus.

O super r breuies/nisi deriuata per orus — O ante r

illa honorificentia quā ex bene gestis reb' assequimur. .i. pulchritudo.

Dat decus hoc decoris/format decor hicq3 decoris

inde decorū p honesto pulcher egregius vel pfecte forme venustus

inornatus. p orno. as as.

Id dabit indecores decoro hocq3 decoro decorus

qui legit

vt soror sororis/lector lectoris/doctior doctioris.

Or si femineū maris aut cōmune duorum

planicies terre vel aquarū.

vt marmoris equoris

Oris format ab or/neutrum sed oris breuiabit

eloquēs qui dicendi artē docet. qui memoriā tenet vl' q̄ memoria tenet. .i. turpis.

rhetoris. memoris. indecoris arboris

Corripiunt hec oris rhetor memor indecor arbor

priami filius rex quidā filius beli. vnus e principibus troianorum qui patauiā in venetia condidit.

duorum corporum

vt bicorporis tricorporis. vt hectoris. agenoris. anthenoris.

Nataq3 de corpus sic omnia propria greca

publij puer. puer marci in declinatione noim.

Publipor et sic marcipor vt satis antea dixi

humor qui sereno tempore e coelo fluit. anterior pars aīalis a gula vsq3 ad vētrē. materia que ex eliphanti dentibus fit.

vt flos floris / ros roris. vt pectus pectoris / ebur eboris.

Mas facit os oris/que dant us et ur breuiabis

mons in paphlagonia. fluuius sicilie.

Produc anthores aurora cytorus helorus

pprium pgmi filius.

vt theodorus polydorus.

Finita et dorus vel adoria iunge diores.

locus prefertim montuosus in mare pminens.

pmontoriū sicilie.

Adde pelorus eis/est promontorium at anceps

mendosis libris dicimus plenū erroribus. vt mendosus. | loquela plenus et abundans .s.loquax. linguosus. | herba ducissima vnde deorum cibus putatur.

O super s longum/tamen ambrosia est breuiandū — O ante s

a grecis diuinus vel imortalis dr a nris ad ambrosiā .i. bellaria seu dulciaria ac tragemata ptinens vel attemesia Tortell. sunt qui putent apium siluaticum esse. | pprium viri. | ille autor

Ambrosius: sed ioseph dat cōmune iuuencus

vna de tribus gratijs et interpretat leticia. vt elaemosyne / euphrosine.

In mosyne et phrosine breuies finitaque greca

minor vrsa

Cui pars est prior o coniunge velud cynosura

.i. infirmus vt egrotus.

Ante t longa fit o/breuies sed compositiua — O ante t

vnius casus. | populus apud sidoniū

vt antidoton/monoptoton / ostrogothus / licostroton.

Vel finita doton ptoton et gothus atque stroton sic

vt herodotus.

In dotus et proprium iunges ijs abtotonūque

.i. meretricula | filius enicomachi medici. | in qua vinū et seruat et venditur.

Leucotheo enotrij vel aristoteles apotheca

vt lodouicus genouecus/clodoneus.

O super v longum/si non sit compositiuum — O ante v

serpens in aquis viuēs. vt coluber. | qui facile voluit. vt solubilis volubilis.

V Pre b breuies/verbale at in vbilis aufer — V ante b

q̄ vxorē ducit et que viro tradit | que astat nubenti et que nubentem viro cōiungit. | ius legitimi matrimonij.

vt innuba et pronuba corripiunt cōnubiū cōfunditur/ quod pbet sanitatem

.i. amnis.

Compositiua notes insuber longa saluber

machinae militaris genus in q̄ sic funes intēdunt sicut in organo musico chordae. | vulgo morbus comicialis qd cadere hoiem faciat.

vt sambuca. caducus. .i. celer quicūque volat.

Ante c longa fit v/volucer volucris breuiabis — V ante c

V in medijs.

extrahere quasi extra ducere aliquem erigere interdum nutrire pro educere. educo as.
qui periculo euaserunt. a redux cis.
quedam producunt i. in mare e terra ducere / dicitur etiam quis alicui officium gratia prestat comitatum. vt deduco
quedam corripiunt vt educo as.

Educat et reduces / sed compositiua notabis

siue animal quod veluti testa tectum est / siue idem genus edificium quod ex testa est compositum vel ad testudinis similitudinem factum. vt testudo.
omne animal preter hominem quod gregatim pascitur vlpianus. a pecus.
i. percutere a tundo vt tutudi.
frangere percutere friare. a contundo contudi.
voce vel suo vel strepitu aliquo aures habitare. ab obtundo. obtudi.

V ante d **V pre d produc / pecudis sic composita aufer**

proprie rubigo ferri sicut erugo aeris per methaphoram dicitur color rufus subniger. vt ferrugo.
biiugi equi qui duo sunt ad iugum. vt coniugo biiugus.
stimulare congere. a pungo pupugi.
vermis aquatilis qui et hyrudo dicitur. sanguisuga.

V ante g **V pre g longum / breuies tamen antea dicta**

qui ex patria eiectus est quasi extra solum. ab exul vt exulis.
nomen magistratus. a consul. consulis
quouis modo vel voce vel gestu fauorem querere.
pulso fratre regnauit hic stirpem omnem fratris virilem necat.

V ante l **V super l breuies / sed adulor amulius aufer**

a curru dicta quia in ea sedentes curru vehi maiores magistratus solebant. vt curulis.
obliqui enim corripiuntur vt presulis quia a lijs preerat
anglice purslane quedam herba.
a sono vocis nominatur.

Vlis et in recto sic portulaca cuculus

homo de apulia.
prouincia vbi conditum est brundusium

Apulus esto breuis / produc sed apulia iulus

res que non in pecunia munerata consistat scilicet vel in solo vel in corporibus vel in suppellectile nostro labore et industria paratum et a nobisipsis lucre factum.
adiectiuum

Longa peculium item coniungas hincque getulus

atheniensis dux qui patriam a. xxx. tyrannis liberauit vt trasybulus.
tam locus in quo vue calcatae premantur quam instrumentum ipsum quo premuntur. i. torculum.

Finita et bulus / sic torcular tamen anceps

a lumine . q3 ceteris coloribus pbeat lumen. .i. acutio.
vt alumen. acumen.

V produc super m/cucumis simul antumo curtes — V ante m
alacritas fortitudo — diminutiuū. — .i. experi cia — vel docu mentū. nocumentū.

Incolumis columen columella & clausa cumentū
quasi pene in rumen mittere. — a tumeo. — pprium nomen — p tumo re .i. supbiam in obe diens. — vt cōtumax/incumeo/accumulo/incumulo. — quasi ad cumulū addere.

Irrumo cum lucumo & breuibus sata crustumiūq3
.i. cōtaminare a corrūpo — quatuor ha bens pedes.
vt volupis — qdā pducunt vt corrupi.qdā corripiunt vt quadrupes

Ante p fit breuis v/sed compositiua notabis — V ante p
vt silurus. — .i. curuus.

V super r produc/breuies byturi camurusq3 — V ante r
in agris ducenta iugera sigt/in re militari centū hoies. (vt approbat festus) — a numero centū militū vocatas q3 sigule curiae centū militibus constabant. centurio — lemen o cturne et terrifica tiões ima ginu m.

Centuria atq3 rio lemuresq3 (lemuria lectum est)
.i. luxuries vel luxus imoderata appetitio cuiuscūq3 rei. grate/rationi non obtpans. capit etiā p imoderata pfusione. — modo p fundere modo nimiū abūdare. luxurio as. — filius iouis & maiae filiae athlantis vel deus eloquentie et interpres aut nuncius deorum.

Luxuria atq3 rio ligurnius marcuriusq3
p masurij a masurius. — quasi puritate. lucis— — .i. saturatus. a satur rarū.

Marmurium masuriq3 ac purpura sic saturiq3
pro tugurij a tuguriū. — .i. rustica habitatio — interior ps colli. a guttur vt gutturis. — piscis vl auis. a turtur turturis. — dea terre terra elimentū. a tellus.

Et tuguri:obliquos terne/telluris adempto
desiderare legere. — cupere esse.
vt lecturio . visurio . esurio.

Verba rio breuies finita/sed excipiuntur
auide multa consumere. — scatere & nōmodo de aqs sed etiam de herbis ceterisq3 sua sponte vbertim nascentibus.

Hec cucurio sicq3 ligurio iunge scaturit

filia priami vxor aenee alia creonis vxor iasonis. vt creusa. | rabintensis agri regio in qua fuit ager horatij poete.

V ante s — V super s longum/nisi blandusia ac canusinus
vrbs calabriae vel apuliae ad mare adriaticum.

Sic canusi volusi perusini brundusiumque
a venusia vrbe apuliae patria horatij poetae.

Junge siracusius simul ac ebusus venusinus
herba siculosa vnde pastores fistulas compingunt. vt cicuta. | species arboris arbutum eius fructus.

V ante t — Ante t longa fit v/tamen arbutus est breuiandum
quiuis e duobus. disceptare differere.
quedam corripiunt vt alteruter. disputo. quedam producunt vt indutus
Naturam patris sed compositiua sequuntur
brundusinus nobilis tragoediarum scriptor et nepos Ennij poete.

V ante v — V super v breuies sic paucunius tibi testis

De vltimis sillabis.

Sillaba que sita est vocis fine vltima fertur
Que quanta est istis sit nota modis tribus apte
Dipthongo positura precepto quoque certo.

Vltima sillaba ea dicitur qua terminatur dictio quotuis sillabarum monosillabaque ipsa quam a se incipiunt finiuntque inter vltimas sillabas numerantur. Cognoscitur autem vltima sillaba tribus modis dipthongo vt musae prae/positione vt felix dicunt frons/precepto et regula vt inferius dicemus.

nihil aliud est negare quam dicere aliquid non esse. vt vltra. nega. citra. ama. | i. cantus. vt musa. | qui fingit eligantius carmina poeta. scama. | bonus nomen fictum pro bonitate accipitur. bona res substantia. bona. hectora.

A finita — Vocis fine fit a longum/sed in a breuis omnis
proprie vrbs sine oppidum vnde orti sine oriundi sumus quia patria communis olim parens sit/aliquando prouincia ipsa ex qua orti sumus licet improprie.
thesea. vt ab hac patria. musa. vt enea. anchisa.
Casus/preterquam sextos quintumque creatum

anchise et veneris filius. capis filius.
vt eneas. anchises.
Ex as es recto/breuies ita sic quia iunge
puto.i.cogitare opinari scindere vel deputari. i.mina vel libra flatum emittere
vt da.mna.sta.na.fla.
Antea postea sic puta: sed monosillaba longa
tribus per angelos ministrata. solennis dies qn dns noster transiuit a morte ad vitam.
vt manna. pascha. vt a k
Barbara cum grecis sic nomina litterularum
Virgilius Triginta magnos. Iuuenalis Quadraginta dedit.
Sunt co(n)ta: ginta longa est: genta breuisque
vt me te se de pre se.
Vox que finit in e monosillaba longa tenetur E finita
.i.ambo.
vt vterque neque.
Tolle que per et secum sic iuncta: ne pran deque per vel
vt tute huiusce hisce. .i.mea causa vt meapte tuapte nostrapte.
Et te ce compositis breuies preter p preceunte
aliqn pro grandiori quicunque aq vsurpas.
vt domine. mare. lectus cubile ille sancte.
Vox que finit in e (si non monosillaba) curta est
vt huius musae poetae.
Dipthongo at produc primi flexus genitiuum
huic musae poetae. he musae hi poetae.
Singlarem et ternu(m) sic pluralem quoque rectu(m)
vt o musae poetae. vt bonae sanctae.
Et quintum: iunge ijs muliebris in eque
mo(d)o decore mo(d)o fortis amate a docto/a recto
vt pulchre pulcherrime vt illae ipsae istae/ vt docte rectae
Cuncta adiectiua et pronomina: ductaque terno
.i.bene.
probae a probo.
Casu aduerbia quum formando e conficis ex o
Sed bene corripias semper male iungitur illi

vxor ulixis .i.diana.
ut penelope. phebe.

Sunt finita per e ferme greca omnia longa

filius enti chomachi medici. grandib' fluui' pthor trasiens babilonem. fili' agamenonis reg' et clitemnestre. filius fuit laerte regis ithace.
quedā pducunt ut aristotele et eufrate.

Ni quintis terne et sextis ut oreste et ulixe

ab hoc quod est medic' dies a finitate d et e. effigies spectaculū imago forma. quasi gelaties. glatie.
ut ab hac die meridie. ab hac spene.

E quinti flexus sexto producere debes

edendi cupiditas. a consumpcyon

Sicqz fame tabe coniungas nata dieqz

.i. valde

Sicqz fere ferme quare/ast apprime breuis sit

pprie loco insistere aliqn expectare imminere deberi futurū esse vel firmū esse. mō sidentē esse modo temere presumere. monemus auctoritate atqz cōsilio. hortamur rōibus et precibus etiā plerūqz blandiendo.
ut doce mane. aude. mone.

E longum donat flexure fine secunde

in pñti eni corripit.

Verbis singularis numeri modus impialis

pprie potare aliqn haurie nōnūqz ad ea trāsfert que haustū nō hñt et sigt trahē.
ut domini illi docti bibi. audi.

I finita Finalem produc i/sed cōmunia sunto

ut sicubi inibi.

Hec michi ibi tibi ubi sibi sic sua compositiua

ut huic amarilli o amarilli.

I grecis terno quinto/et nisi cū quasi curtes

tribuere exhibere facere dicere prostituere mittere. spirare.
ut do. sto. sio. no.

O finita O semper longat uocis monosillaba fine

fluuius q per tyberim fluit. vxor et vis martis .i. extollere.
ut aulo. nerio. virgo. magnifico.

O dat cōmunē vox non monosillaba queuis

ut huic dño ab hoc dño huic falso ab hoc falso.

O longat terno et sexto flexura secunda

.i.magis
falso vero impendio. .i.frequenter.

Ductaqȝ ab ijs aduerbia/sed cōmunia crebro

diligēter in= stāter ꝯtinue quasi assiduē do hoc'ē sine intermissione. proprie tarde a= liqñ post tempus oportunū. tp̄s p̄sens l'mox p̄te ritū l'nō= dū pteritū l'statim fu turū. statim inuicē alter vtro vicissim alterno. igitur po= nitur pro eo qđ est causa. vtiqȝ nimirū

Sedulo sero modo cito mutuo et ergo profecto

vt amando docendo legendo.

Sicqȝ gerundia per o/sed produces ego raro

interp̄tat vira go nomē ē re= gine beli filie. vt dido. vna triū furiarȝ i= fernaliū. alecto. quedā venefica vel incan= tatrix pessima. vnde ponit ꝓ q̄lib' magna incātatrice. ericho.

Greca per o magnum semꝑ producta locabis

femorȝ ac crurū cō= missio. vt genu cornu. dicere est eliganter et facūde loq/loqui vero qualitacūqȝ verba pro= fundere. vt dic. duc.

U fine est longum veluti c/sed breuiabis — U c

succus ma= ternus quo aialia nu= triuntur. modo q̄usqȝ mō quādiu ꝓprie qui rei quam facit faciē quan= dā imponit.

Lac nec cum donec fac/sed pronomen hic anceps

M/b/d/cum g/p/t/finales corripe semper — M/b/d/ g/p/t.

ꝓprie postulare. vt petit pro petiuit. haud aut vt forent abest.

Sincopa ni quando diphthongus vel positura

vt ah vah cerucis sustētamen= tum et mummentū. vt ceruical . semel.

H fine est longum semꝑ/tamen l breuiabis — H l.

a solus dr̄ q' tātā claritatē solus obtineat. vt michael gabriel.

Sed sol nil produc/sic barbara cuncta locabis

filius vrani fuit et frat saturni maior natu fuit etiā an' solis vñ dr̄ sol. vt titan. grece genus cantilena vel appollo. pean. .i.sed quin

N producetur finalis/corripe forsan — N

.i.verũtamen .i.deinde idẽ .i.pinde
vt dein. exin. proin.

Forsitan attamen an simul in cũ compositiuis

vt nomen nominis.

Crescentis geniti et quibus est penultima curta

.i.vidi ne .i.satis ne .i.ego ne .i.nemo ne

Sic vidin atqz satin vel egon/nemon tamen anceps.

.i.me ne .i.te ne

Men ten produces et quis penultima longa est

glanci regis ephyre filius. vt bellorophon. proprium nomen symon.

On terne breuies ontis vel onis genitiuo

pprium viri. vt salomon

Quod format/contra produces quod facit onis

vt enean laerten anchisen.

Quartus in an vel in en prime cõis habetur

vt cesar. pater.

R finita Finalis breuis r/sed produc que genitiuo

medium spatium qd est inter coelũ et terrã. interdũ p aere ponit̃ quẽadmodũ coelũ. tũ inuenire incipiũt virgulta & frondes ac flores arborum atqz arbarum.

Eris formabunt aer ether et hiber ver

.i.q̃re pprium viri. triticũ fluuius vnibus qui aufert res alienas filie. vt impar dispar.

Cur/lar/far/nar/fur/cor/par/sic a pare nata

decus amplitudo & dignitas vel ppl'i vel senatus vel m̃gratus vel principis vel imperatoris aut eẽt priuati magni viri aut alterius etiã in aiate rei vel dea. vt magestas. opus homeri de ilio & troiano bello. vt ilias iliados vel dis.

As finita As fine est longum/breuies tamen oia greca

vt peladas troadas hiadas.

Que dos dant genito/plurali as grecaqz quarto

dictorum cõuentorũqz cõstantia & veritas. vt dies.fides.libies. septẽ filiae atlãtis vl' hesperi fratris eius. vt atlantides.troades.

Es finita Es longa/at breuies terne pluralia greca

cura sollicitudo molestia. vt ades subes cũ ceteris natis.

Inquies atqz penes/sic es verbum & sibi iuncta

qui pedes militat. a knyght a squyer or a horsman.
vt miles militis eques tis.

Crescentis geniti et quibus est penultima curta

ouis mascula q̄ cornua gerit et frōte ferit machina bellicae. opinio futurorū. viliores partes populi. paries domorum muris vrbis lapideus ambitus.

Tolle fides aries res spes plebes paries q̄

dea frugū the fyrre tre vincula pedū lignea. vt compes . tripes.

Atq̄ ceres abies et pes simul a pede nata

aliq̄n p militari accipitur pp̄e saxū lapis tn̄ mitior iunior q̄ ac tenerior ē saxū maius asperius durius q̄. vt lapis. cōtrouertia l' cōtentio a limite terminatio. legis. vt lis litis. ciuitas in apulia. samnis samnitis.

Is breuis/at produc genitum quod format in itis — Is finita

pprie auribus pcipere aliq̄n credere et pcipienti parere vel fateri. vt audis. instruere ornare et quasi mulieribus cōplere. munis. accipe extrahere/metaphorice videre / aliq̄n auide sumere nōnūq̄ pfodere vulnerare defatigare vacuare. hauris.

Atq̄ velis verbum et quarti persona secunda

de vniuersis dr. vrbs in minori asia. vt mulsis bonis omnis. trallis.

Presentis singlaris/pluralis quoq̄ casus

vt sis vis. vt quāuis adsis videsis.

Is fine elongant monosillaba sic sua nata

Sed breuis est is quis bis/sic mis tis geniti olim

filia celi et veste vxor neptuni ponitur etiā pro mare. vt thetys thetyos. pprīū viri aris arimis. pprium mulieris. soteris soterimis.

Greca per is produc quinto rectus quibus est par

troie fluuius. vt simois simoentis pyro's pyroentis et similia.

Sed que dant entis genitiuo corripiuntur

pprie cōcauū illud in capite intra quod sūt lingua et dentes/aliq̄n ponitur pro facie. vt os oris . flos floris. insula in egeo vna cycladū. i. sol. vt ilios. lemnos. cōfusio clīmētorū. chaos . mons in insula ithaca. neritos. solidamentum corporis quod nodatū et adiūctū inuicem neruis alligatur natura atq̄ cōstruxit.

Os fine est longum/cū grecis corripe os ossis — Os finita

dea sapiẽtie. a pallas. vt pallados. gentile nomẽ ex archadis. archados ab archas. ꝓpriũ mulieris. thaidos a thais. voti effector nõ potens.

Grecoꝝ et genitos/ijs addas compos ꝛ impos

vt androgeo. iudex inferni. minos minois

Greca tamen genito quibus est o longa vel ois

vir fortis semideus et plus ab homine habens. herois.

Produci debent velud androgeos simul heros

vt tempus. exiguũ aial icola domꝰ nostre rosor olmꝙ rerũ. vt plus mus. vel arbor vel fructus vl' materia l' masculũ vl' habile ad tũdendũ thus. sanies ꝛ quicquid humor in putredinẽ versus. pus.

Os finita Finalis breuis vs/tamen est monosillaba longa

dea terre terra elimentum. vt tellus telluris. incolumnitas/interdũ remedium. salus salutis.

Crescentis geniti et quibus est penultima curta

membrũ corporis decennissimũ ex quo manant digiti/aliquãdo multitudo vel potestas. vt huius manus.

Et quarti flexus tam singlaris genitiuus

he manus has manus. o manus.

Quam rectus quartus plurales sic quoqꝫ quintus

insula in aegeo mari sacra veneri/ vt amathus amathũtis phicus phicũtis. edipus edipodis filius larij regis thebani ꝛ iocaste melãpꝰ podis. amithonis filiꝰ arginꝰ vates ꝛ medicꝰ. licet faciat pãthi fuit homo nõi filius otrei fratris hecube.

Grecũ vntis vel odis genito dans/sic quoqꝫ panthus.

Finis quantitatis sillabaꝝ.

¶ whittyntoni Editio cum interpretamẽto Francisci Nigri diomedes de accentu in pedestri oratiõe potius q̄ soluta obseruando.

Ccentus est acut⁹ vel grauis vel inflexe ela
tio oratiõis vocis vtentio vel inclinatio aut inflexo sono regẽs ver-
ba. Nã vt nulla vox sine vocali ita sine accentu nulla est ⁊ est accen
tus vt quidã recte putauerũt velut aĩa vocis. Accent⁹ dict⁹ ab acca
nẽdo: qꝺ fit q̃si q̃dã cuiusq̧ sillabe cãtus apꝺ grecos ideo ꝓsodia di=
citur. Accentus quidã fastigia vocauerũt: que ꝑ capitib⁹ litterarũ
ponerent: alij tenores vel sonos appellãt: nõnulli cacumina retine
re maluerũt. Sunt vero tres. Acutus: Grauis: ⁊ q̃ ex duob⁹ factus
est Circũflexus. Ex his acut⁹ in correptis semp: interdũ ꝓductis sillabis versat. Infle=
xus in his q̃ ꝓducũtur. Grauis aũt ꝑ se nũq̧ cõsistere i vllo verbo potest: sed i his in q̧b⁹
inflexus est aut acut⁹. Ceteras sillabas obtinet in grecis itaq̧ dictiõibus: cũ acut⁹ tria
loca teneat vltimũ penultimũ ⁊ antepenultimũ. Circũflexus aũt quotlibet sillabaꝝ sit
dictio nõ tenebit nisi penultimũ locũ. Omis igit̃ pars orõnis hãc ratiõnẽ ꝓnunciatio=
nis detinet. Omis vox monosillaba aliqꝺ significãs si breuis est acuet̃ vt mel fel. ⁊ si po
sitione longa fuũt acutũ scilꝫ tenorẽ habebit vt ars pars pix nix. Si autẽ longa natura
fuũt flectet̃ vt lux spes/flos/sol/mons/fons/lis. Omis vero dissillaba priorẽ sillabã aut
acuit aut flectit. Acuit vel cũ breuis est vtraq̧ vt cit⁹ lat⁹ erat vel cũ positiõe longa est
vtraq̧ vt solers vel alterutra positione longa dũ ve natura longa sit vt põtus/cohors
Si vero prior sillaba natura longa ⁊ sequẽs breuis fuũt flectit̃ prior vt luna/roma. In
trissillabis aũt ⁊ tetrasillabis ⁊ deinceps scꝺa sillaba ab vltima semꝑ obseruãda si hec
sit natura longa flectit̃ vt roman⁹/cethegus/marin⁹/crispin⁹/amic⁹/sabin⁹/ quirinus
lectica. Si vero eadẽ positione longa penultima positiõe longa fiunt acuet̃ vt catullus
metellus marcellus. Ita tñ si positione longa nõ ex muta ⁊ liquida fuũt: nã mutabit ac
cen: si vt latebre tenebre: ⁊ si nouissima natura longa itemq̧ penultima positiõe longa
fuũt. penultima tñ acuet̃ nõ inflectet̃ sic natura vt athene thebe cume tabelle fenestre.
Sin autẽ media aut nouissima breuis fuũt prim⁹ seruabit acutũ tenorẽ vt Sergi⁹ mau
lius/aflia/fiscina. Si oẽs tres sillabe longe fuerint media acuet̃ vt romani legati pto
res ꝑnola q̃ duplici mõ declinant̃/aut corripiũt aut ꝓducũt vt illius ipsius. Sane gre
ca verba grecis accentib⁹ efferim⁹ si eisdẽ litteris enũciauerim⁹ in latinis: neq̧ acut⁹
accentus in vltima sillaba poni potest nisi discretiõis causa vt in aduerbio pone in cõ=
potis dictiõibus vn⁹ accent⁹ est/nõ min⁹ vna parte orationis vt malesanus. Interea
loci in peregrinis aũt verbis ⁊ in barbaris noĩbus maxime in interiectiõibus nulli cer
ti sunt. In his eñ accentuũ lex certa esse nõ potest cũ sit absurdũ a turbato tenoris exi=
gere teneris rationẽ: accentuũ legẽ vel distinguendi ratio vel discernendi ambiguita=
tes necessitas sepe cõturbat. Inueniunt̃ quedã noĩa omonia verbis similia alia quoq̧
aduerbijs: de q̧bus q̧ꝺ dici potest nisi qꝺ accentus sit arbiter discernẽs vtriusq̧ signifi
cati differentiã sicut parẽs a pareo es. participiũ priorẽ ꝓducit vt est virgilian⁹ ille Iã
q̧ ibat dicto parens. Aliq̃n est nomen significãs idẽ qꝺ pater ⁊ tũc priorẽ corripit vt in
illo virgiliano. Salue sancte parens. Idẽ intelligendũ est de ceteris partib⁹ orationis
Oĩa tñ hmõi facilius ex metrica structura cõprehenduntur. Hec diomedes de accẽtu.

De accentu vsitatiore ⁊ apud recentiores magis obseruato.

¶ ACcentus tonus est per quẽ fit sillaba queuis
Cognita quando acui debet/vel q̃n grauari
whittyn.

¶ Accentus est tonus sonus tenor vel pronunciatio vnde quevis sillaba cognoscitur: quando acui et elevari quando autem gravari et deprimi debet.

Accentus triplex fit acutus vel gravis inde
Est circunflexus qui nunc fit rarus in vsu.

¶ Accent⁹ est triplex acut⁹. gravis et circūflexus: sz apud recētiores rarior ē circūflex⁹.

Sillaba cū tendit sursum est accentus acutus
Est gravis accentus sed sillaba pressa deorsum
Fit circunflexus gravis in prima: sed in altum
Attollit mediam/postrema gravis reciditqz.

¶ Acutus accentus dicitur cū sillaba sursum tendit et elevatur vt prima hui⁹ dictiōis dñs Gravis autem accentus est cū sillaba deorsuz deprimitur et gravatur vt patet in media et vltima illius dictionis dñs. Circunflexus vero est cū prima deprimitur media elevatur vltima aūt in gravē recidit vel deprimitur vt in romanis amare sed iste accentus rarus est/et potius in pedestri sermone observandus.

Precepta gñalia de accentu

Accentu effertur monosillaba dictio acuto
Sed dissillaba vox levat exacuendo priorem
Et gravat accentu depresso posteriorem.
Si polisillaba vox breviaverit ante supremā
Que preit hanc acues. sint depresseqz sequentes
At polisillaba vox cui fit penultima longa
Ipsam tunc acuit: postremā deinde gravabit.

¶ Generalia accentus precepta sunt tria. primo ois dictio monosillaba acuto accentu est proferenda: vt lux est: sunt deinde. Ois dictio dissillaba acuto accentu priorem sillabā elevat posteriorē vero depresso accentu deorsum gravat vt constans pater pius felix postremo omnis dictio polisillaba habens penultimā brevem acuit antepenultimaz depressis sequentibus sillabis vt audio amavimus leticia. Ois dictio polisillaba habens penultimā longam acuit eandez: depressa postrema vt laudabunt amarent sacerdos dictio polisillaba habens penultimā longā et vltimā brevem/scdm quosdā/in penultima circunflectitur vt in amare romanus et hmōi. Ceterū circunflexus vt diximus rar⁹ est et potius in pedestri oratione observandus.

Precepta specialia de īpedimētis veri accēt⁹.

Accentum impediunt concisio/questio/voces
Encletice/equivocatio necnon compositura

¶ Impeditur verus accentus quattuor modis concisione. Interrogatione per voces encliticas/p equivocationē/cōpositionem et gelcon.

Accentū vocis concisio servat eandem
Qualem servaret si vox perfecta maneret

¶ Concisio naturalem et verū accentū īpedit. Nā sup quancūqz sillabā erat accentus in dictiōe integra sup eandē remanet in dictione concisa. Accidit aūt cōcisio in dictionibus apocopatis vt benefac cuius vltima acuitur vt penultima in eius integro benefac. Idem accidit in vocativis apocopatis quorū nōiativi corripiuntur in antepenultima: vt Virgilius Virgili. Marcuri⁹ marcuri: et hmōi tales vocati acuūt penultimā quia

ilis breuem. Idem de cōcisis in as accidit vt nostras vestras cuias arpinas reuennas quorū olim in atis desinebant vt nr̄atis. Idem etiā accidit/ vt quidā sentiunt/ in sincopatis sed hoc in pedestri oratiōe potius attendit̄ ⁊ nisi dissillabis tertie persone cōtingit vt fumat ꝓ fumauit. Uirgili⁹. Iliū ⁊ ōis humo fumat neptunia troia. In alijs eīm sincopatis penultima est obseruanda vt generalia ꝓcepta prius ostendunt.

Finali verbo clause que querit acutum
Uox dabit accentum vt nonne vides quid ago:

¶ Interrogatio impedit naturalem ⁊ verū accentū finalē eīm dictionē orōnis interrogatiue acuit siue breuis siue longa fuit vt ī illo Uirgiliano. nōne fuit satius tristis amarillidis iras: atq; superba pati fastidia. nonne Menalcam. Terenti⁹. hoccine est humanū factum: hoccine est officiū patris.

Encletice voces postremā acui ꝓ̄eeuntis
Uocis conficiunt ipse accentuq; grauantur
Accentū seruant in compositis et eūndem
Ast in corruptis cum vocalis variatur
Hanc legem amittunt sunt hiccine deniq; testes

¶ Enclesis siue vox encletica naturalem accentū īpedit. Nā faciunt vltimā sillabā dictionis ꝓcedentis acui: q̄ grauari deberet. ⁊ ille ipse grauant̄: vt dixitq; Sermone: iocove: Encletice voces sunt tres dūtaxat q; ꝓ et ne ꝓ an: ve ꝓ vel. Eundem accentū seruant in dictionibus cōpositis quales sunt pleriq; plerasq; quisq; vnusquisq; vterq; vbiq; ⁊ hmōi: ⁊ in his non sunt encletice voces sed sillabice adiectiōes. Ceterū in corruptis cōpositis hanc potestatē amittunt vt in his hiccine isticcine illiccine vndiq; deniq;: qd̄ quidem accidit ꝓpter corruptionē ꝓcedentis vocalis. Nam hiccine cōponit̄ de hicci ⁊ ne vnde si integra maneret: diceret̄ hiccene sed euphonie causa e in i mutat̄. Sic̄ vndiq; componitur de vnde ⁊ que.

Encletice voces iuncte fini rationis
Que querit. retinent accentum semper acutum

¶ Encletice voces in fine orationis interrogatiue posite/ nō grauant̄ sed acuto efferūtur accentu vt ecquis hic est paterne.

Cū vox que encletica est: dicas ꝗ itaq; ꝗ vtiq;
Sillaba cum adiecta est harum tunc prima acuetur.

¶ Itaq; ⁊ vtiq; duplici accentu efferuntur. Quando enī itaq; sumit̄ ꝓ ⁊ ita tunc q̄ est vox encletica ⁊ hec sillaba ta acuit̄ ⁊ q; grauatur/ Similiter vtiq; cū sumit̄ ꝓ ⁊ vti hec sillaba ti acuit̄ ⁊ q; grauatur. Sed aliq̄n itaq; sumit̄ ꝓ igitur ⁊ vtiq; certe et tunc q̄ est sillabica adiectio. ⁊ acuuntur in prima eorū sillaba.

Ut variū sensum dabit equiuocatio vocis
Hic leuat accentum varie quandoq; grauatq;

¶ Equiuocatio interdum mutat eiusdem sillabe accentum vt in hac dictione caligo Nam quando est nomen penultimā acuit: qñ vero verbū antepenultimam acuit. Similiter in hac dictione decoro as quando venit penultimā acuit quando a decus antepenultimā acuit et idem de multis alijs intelligendum est que in quantitate sillabarū facile dinoscantur.

Accentu primam exacuunt ex inde compositiua
Ut sentit priscus quanq̄ penultima longa est

¶ Cōpositio interdū naturalē accentū impedit. Nā omnia cōposita ab hoc aduerbio
inde (vt sentit priscian⁹) antepenultimā habent acutā licet naturaliter / cū penultima
sit longa / ea potius acui deberet. Cuituntˀ quidā affirmare cōposita a q̄n intus longe
sursum ⁊ hmōi. simili accentu pnūciari debere hac insipida dūtaxat rōne se tuētes: vi
delicet ne hmōi dictiones videantˀ esse due partes / at quā delira est illa opinio. Nōne
hmōi cōpositio accidit in aliis dictionibus: vt in describo emigro qua igitur rōne acue
retur antepenultima in illis supramemoratis q̄ in his. Ceterū cū nulla auctoritate / p
bata saltē / sua dicta cōfirmant eorū opinioni erronee haud assentiendū censeo.

Accentū seruant in cōpositis facit et fit
Qualem seruabant dum simplicitate manebant
Compositū quando vocalem seruat eandem

¶ Q̄n huic verbo facio vel fio / vt prisciano placuit / integris manentibus aliū verbū in=
finitū ante ea cōponitˀ nō solū significationes ⁊ cōiugationes integras eis seruamus:
sed etiā accent⁹ vt calefacio cis cit tepefacio cis cit ⁊ hmōi. In scda cū ⁊ tertia psona
penultimā acuimus quāuis sint breues. Silr calefio fis fit. tepefio fis fit finales seruāt
accentus. In oībus aliis cōpositis penultima sillaba est obseruanda: ⁊ scdm gnalia p̄=
cepta eorū accentus est moderandus.

Cum post me te se positū nobis quoq̧ vobis
Cū voce encletica naturā seruat eandem
Post sextos quis qui finalis cū sit acutus.

¶ Hec prepositio cū vbi postponitˀ ablatiuis horū pnominū me te se nobis vobis cū
encletica eandē naturā retinet. Nā vltimā dictionis p̄cedentis acuit: ⁊ eaipsa grauatˀ
vt mecū / tecū / secū / vobiscū / nobiscū ac si vnica esset dictio cū pnoie precedenti. Ceterū
q̄n hec prepositio cū postponitur ablatiuis hui⁹ nois quis qui nō seruat hāc naturā sed fi
nalis acuitˀ ipa vt quicū quecū quacū quibuscū Autor est priscian⁹ libro quartodecimo
vbi de prepositionibus meminit.

Annotatio.

¶ Accedit etiā cuiusdā p̄ceptū / sans pbabile sic necne: doctorū permitto iudicio / affir=
mans omnes grecas ⁊ barbaras dictiones in ia terminatas in penultima pduci: ⁊ acu=
to accentu pferri debere hmōi quasi versiculos adducit.

Barbaricis grecis semper pducitur ia
Est breuis in nostris vt controuersia verbis

¶ Paulopost infert Itē quedā latina vt rectoria / vicaria / abbathia / cātaria ⁊ similia
in penultima pducuntˀ ⁊ acuto accentu efferri debent. At ipe hmōi vocabula nō latina
immo barbara dicerē. nusq̧ eñ apud pbos autores reperiūtur hmōi inoleuit / non du
biū / apud plerosq̧ hmōi vsus / si nō poti⁹ abusio est dicenda / vt obnixe cōtendāt hmōi
greca ⁊ barbara in ia terminata / quo autore ac verius vt loquar errore ducti me latet
in penultima accentu acuto pferri debere. Ceterū veritati / vt mea fert opinio / magis
consentaneū viderets oppositū Nā pbatorū p̄ceptis ⁊ poetarū carminib⁹ satis cōper=
tū est hmōi greca ⁊ barbara / nisi paucioribꝰ q̄ in sillabarū quātitate explicuimus exce
ptis / in penultima corripi: hmōi ⁊ similiū errorū causas pbe dilucidat pspicatissim⁹ ille
Seneca. Inter causas / inquit / malorū nostrorū est: qd ad exēplar viuimus: nec ratio=
ne cōponimur: sed cōsuetudine mala abducimur. qd si nulli facerent nollum⁹ mutari
cū plures facere ceperint. quo frequentius quasi honestius dicim⁹. Causas etiā hūa=
ni erroris affert philosophus methaphisice scdo p̄cipuas esse. Cōsuetudinē et populi
testimoniū. Roges fortassis cū vsus quasi altera lex / vt vulgo dr / apud plerosq̧ adeo
inoleuit vt huic cōtraire sit difficile ⁊ quasi laterē / vt ferunt / lauare qd ipe hac in re fa=
ciendū censeo dicā qd alii docti sentiūt. Quos accētus admisit sancte ecclesie dignitas
sicubi inter ecclesiasticos legas aut canas eosdē imitandos ⁊ obseruandos dignū du
xerim. Nolit eñ eccle dignitas grāmatices p̄ceptis omnino se subiici. Ait eñ diuus

gregorius plogo moraliū. Indignū vehementer existimo paginā diuinā regulis grā-
matic alibus subdi. Ceterū inter eruditos sicubi vel legas vl' dispu tes: vsui ne, erroneo
an potius pbatorū autoritati inuiti sit pbabilius tuo relinquo iudicio.

Exempla autorū de ijs q̄ in ia efferuntur.

Bia.	Iuuenalis.	Olibya disiunge boues dū tubera mittas.
	Uirgilius	Qui se bebrycia veniens amici de gente ferebat.
Cia	Ouidius.	Ambraciā versificꝫ vident sub imagine saxum.
Dia.	Horatius.	Successit vetus his cōmedia non sine multa laude.
Phia.		
Sia.	Ouidius.	Uenit odoratos elegia nostra capillos.
Lia.	Uirgilius.	Et fluuiū vinclis innaret chloalia ruptis.
Chia.	Horatius.	Inachia langues minus ac me.
Mia.		
Nia.	Uirgilius.	Prouehitur pelago vicina ceran nia iuxta.
Pia.	Horatius.	Optat ephippia bos piger optat arare caballus.
Ria.	Uirgilius	Est locus hesperiā graij cognomine dicunt
Sia.	Iuuenalis.	Occurris fronte obducta cen marsya victus :
Thia.	Properti⁹.	Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis.

Aelii antonii nebricensis de accentu grecarū hebraicarū dictionū contra Alexandrum.

¶ Alexander dogmatistes id est qui sibiipsi ꝛ illis qui modo in sua verba iurarunt pce
pta quedam reliquis omnibus inaudita pposuit illud in primis tradit quod cantant/
laudant-amant: ꝛ quasi quoddā apollinis pre se ferunt. Omnis inquiunt barbara vox
non declinata latine. Accentum super extremum seruabit acutum. Credas ex eadem
officina prodijsse vnde alia hmōi precepta qui sermonis latini reliquias funditꝰ euer
tunt. Sed esto nescierit latine: quod sua etate res litteraria dormitabat: quid: nōne cuꝫ
barbaris: hoc est hebraicis dictionibus precepta dabat. oportuit hebreos cōsulere ijs
de rebus quarum ignoratione tenebatur. Sed quod in gallia res gesta est: non erat il
li copia hebrei cuiusqā preceptoris vnde illa disceret q̄d reliquarum nationum asellos
bipedes ita oportuit rationis habenas alteri permittere. vt quacunqꝫ duceret sequerē
tur. Neqꝫ enim ea auctoritate fuit Alexāder qua pithagoras. cuius discipuli satis ma
gnam rebus dubijs pbationem afferre putabantur: si ab illo se audisse dicerent vnde
emphaticon apud illos erat ipse dixit. Cuꝫ igitur illud sit simul omniū grammaticorū
consensu receptum dictiones peregrinas nisi litteraturam mutauerint cum suo accen-
tu: ad nos migrare oportere consulamus iam non hebreos: quorum genus iustissimo
quodam dei iudicio. non tamen sine magna litterarum iactura extincta est. sed vnum
quēpiā ex regeneratis nuperum xp̄o vel mediocriter hebraice lingue peritum ꝛ cōpimꝰ
vnūquodqꝫ verbum apud illos etiam ex ijs que latinam declinationē admittere non
possunt: accentu acuto in penultima atqꝫ etiam nonnunqꝫ in tertia a fine pferri debe
re. Itaqꝫ cum dicimus abel accentu in fine acuto nō grece pferimus: quia apud illos
in fine grauantur: non latine: quia nullum latinum nomen nisi corruptuꝫ vltimā acuit
non hebraice: quia illi primā accentu acuto pferunt. Igitur nullo harum triuꝫ lingua
rum quibus ecclesia vtitur. sed suo (hoc est ab ignorantia nato) accentu isti pnunciant
cum pferendum sit abel: accentu in prima atqꝫ pari ratione. non dicemus accentu acu
to in fine abisai. sed accentu acuto in penultima vt in his sequentibꝰ abimelec. bersabe
carnaim: celeth: cassen: esau. ezel. eugadi. euphrata. gomer. iesabel. isboseth. nuphis-
boseth lameth. mathusale. ramatha. thamnata. iared. heber. iaphet. luza. ramatha-
im. ephraim. berzellai. issai. medai. hedrai. vlai. sali. eliezar. phares. xaram. sophim. ꝛ
alia ppe innumera: que perperam ab ignaris huius lingue atqꝫ rationis litterarie p-

tferuntur. In tertia quoqȝ a fine cōplura ex hebreis nō declinatis enūciant accētu acu
to vt longitha:olana/nabuchodonosor mahalelel. Atqȝ ex ijs etiā declinant vt vrias/
hebrae q̄ in tertia fine acuuntur.

Dictiones hebraicas latine declinatas accentum habere latinum.

¶ Ex superiori regula cōsequens illa est: omnes dictiones hebraicas si latina declina
tione inflectant: etiā accentus latini rationē sequi debere hec pceptio ab oībus in cō
mune grāmaticis recepta est atqȝ cōfessa sed neqȝ diffitentur eā grāmatiste: qn quidem
ipsi dicunt: si latine non declinantur: accentū habere acutū in fine: igit ex diuerso/si la-
tine declinant latinū accentū habeāt oportet. At qui hec pceptio latissime patet: idqȝ
non modo in hebraicis dictionibus/sed etiā ijs: q̄ in latinū sermonem ex greco venerūt
Sed grecis in latinū conuersis: mox de hebraicis quā rationem apud nos obseruent:
pauca dicenda sunt atqȝ illud in pmijs de quo iam pridem de omni barbaria digladia
ti sumus. Nullū videlicet barbarū nomen posse inflecti: qd terminationem declinabilē
atqȝ accentū latinū non habeat. Atqȝ econtrario si declinentur accentū quoqȝ habeāt
latinū necesse sit. Cū igitur adam: abraham: ⁊ hmōi neqȝ accentū: sed neqȝ latinā termi
nationem habeant q̄ declinari possit/nulla ratione inflecti latine possunt. Priscianus
li. v. de octo partibus in hec verba pcipit. Noīa barbara indeclinabilia non solū in am
sed in alias quoqȝ terminationes/nulla latina vel greca declinatione sunt moderanda
nisi transferantur in aliquā formā declinabilem: qd quidā historici fecerūt: vt abraam
(inquit) abraamus ami. Idem quoqȝ refert flauius iosephus in pmo hebraicarū anti-
quitatē libro. Noīa inquit pter scripture decorem greci ad delectationem legentium
mutauerunt. Neqȝ enim gentis nostre (inquit) ⁊ hmōi formis vti. sed vnum quidem sche
ma ⁊ finis eorum sit vnus: vimmas tamen eorum sillabas aliter illi declinant. Nunc itaqȝ
apud eos neus appellatur vt abraam abraamus: ⁊ si hec forma in omni schemate cu
stoditur. hec iosephi verba quemadmodum ⁊ prisciani superiora manifeste ostendunt.
sub illa terminatiōe nullo modo posse declinari. tamen qd nulla dictio latina nisi corrupta
accentum habet in fine tamen quod in am terminatum vnū est nomen apud latinos idqȝ inde
clinabile nequā. quod ipm argumento est illa quoqȝ indeclinabilia esse. Quod si termi
nationem habent declinabilem accentū vero barbarū: hoc est in fine acutū nihilo pl⁹
declinari possunt vt iuda bala dauid/ezras/israel. Quod si vspiā declinata reperis pu
ta iude bale dauidis ezre israelis. tamen ipsos obliquos: tamen primā nouū positionē: accentu la
tino efferas oportet vt bala bale. Ezras ezre Accētu i pria sicut musa muse lucas luce
dauid accentu in prima dauidis: in eadem ad pportionem bogud bogudis qd solum
nomen ex terminatis in d. apud latinos declinatur israel quoqȝ accentu in penultima
sicut ⁊ michael dicente valerio flacco in argonautica hic ⁊ odorat⁹ flagranti crine mi-
chael. Sed oīa hmōi obliquos ideo pducunt. quod a grecis p e longū scribuntur qua
re si vspiam abrae/ade/iude/dauidis ⁊ similia legis/ necesse est accentu latino efferas
atqȝ i recto abraas/adas/iudas/dauid accentu latino enūcies aut nichil oīno est totū
hoc negocium quod grāmaticem appellamus.

Noīa hebraica ex greco traducta accentum latinum habere.

¶ Que vero noīa ex hebreo sermone grecū forma declinabili in latinū venere si decli-
nationē habent grecā accentu quoqȝ greco moderāda sunt. Qd si latino declinatione
inflectunt accent⁹ quoqȝ latini regulā sequant oportet. Nā cum latine lingue illud sit
pprīū vt dictiones integras in vltima sillaba nunqȝ acuat. aut circunflectat sed in di-
ctionibus dissillabis pmā in polisillabis q̄ penultimā habent longā eādē acuāt: q̄ vero
breuē in tertiā a fine transferant accentū: greci suā quandā rationē sequentes et vlti-
mas dictionū sillabas acuere vel circūflectere possunt. ⁊ penultima existente longa ac
centū in ante penultimā trāsferre: atqȝ ecōtrario existente breui: in eadem accentū col
locare. Cū itaqȝ noīa in a vel in as terminata iota ante a habentia. q̄ apud illos bre-
uis est in penultimā pferāt accentu acuto Latini in antepenultimā trāsferūt: ppterea
qd quēadmodū diximus latini sermonis regula nō patit ppenultima existēte breui ac

centus in eadē collocet: sʒ in tertiā a fine accent⁹ trāsferant. Itaqꝫ nō dicem⁹ cū grecis Abdias die. penultima acuta qm̄ latine declinam⁹ sʒ abdias abdie accentu in antepenultima. Cadit etiā accent⁹ in antepenultima oīm horū sequentiū. Azarias/ Ezechias Esaias/ hieremias/ Iechonias/ Iosias/ Mathatias. Ozias. Onias zacharias/ Barachias/ Thebias/ Urias. tametsi hec duo vltima etiā ratiōe hebraice litterature accentū habeāt in antepenultimā. quēadmodū ꝛ maria. qḋ nomen apḋ hebreos celebre doctissim⁹ q̄sqꝫ penultima breue potuit in carmine Claudian⁹ pparat ꝛ marie pulcros: sʒ luce minores Eligit ornatus. Sedulī⁹ quoqꝫ in paschali. Quis fuit ille nitor marie cū xp̄s ab aluo pcessit. Eadem quoqꝫ ratio est nominum grecorū i. iota in penultima habentiū ante a finalē vt sophia philosophia symphonia phantasia. Chirurgia. Melancolia. Cathegoria. Usia. ꝛ ab odoes cōposita qḋ interpretatur cautus vt psodia/ Tragedia/ comedia/ psalmodia/ melodia ꝛ ab arche qḋ est pncipat⁹ vt toparchia/ monarchia hierarchia/ tetrarchia: ꝛ a logos qḋ est sermo vt theologia/ astrologia/ tropologia. Etymologia: ꝛ a graphe qḋ est scriptura vt ortographia: cosmographia: chorographia: topographia: ꝛ a mache ches: qḋ est vt gigantomachia: naumachia: batronomachia/ et a nomos qḋ est lex: vt astronomia/ Chironomia: Autinomia. Que vero apḋ illos p ei dipthōgon antea scribunt in eadē hoc est penultima habent accentū. Itaqꝫ hac ratione dicim⁹ dulia hyperdulia: Angaria non vt isti pferunt dulia ꝛ hypdulia: angaria in tertia a fine. latria ꝛ ydolatria: nō latria ꝛ idolatria in penultima. Silr̄ iter pihermenias pedia mechia accentu in penultima sunt enūcianda: eadē rōne zenodochiū orphanotrophiū: ichaotrophiū ꝛ alia ppe innumera accentu in penultima pferri debent.

De arte punctuandi.

¶ Punctus est sectio siue incisio: orationē distinguens intellectū ꝛ spm̄ lectoris reficiens. Puncti sunt nouē. s. Suspensiu⁹/ gemin⁹ pūctus/ cōma/ colon/ periodus/ interrogatiuus: exclamatiu⁹/ seu admiratiu⁹/ semipūctus siue cōnectiuus: ꝛ parenthesis.

¶ Suspensiuus pūctus est simplex virgula. q̄ solet quietis gratia poni: anteq̄ꝫ sensus aliquis clausule haberi possit vt Mors.

¶ Geminus pūctus/ est quo vtimur: vbi clausula maiorē quandā quietem habet: ꝛ tn̄ sensum iperfectū vt mors/ vltimus vite terminus.

¶ Comma est punctus plan⁹: in supiore parte linee posit⁹/ vel inferiori cū virgula superius eleuata: vbi clausula videt esse cōpleta: ꝛ tn̄ est impfecta: vt mors/ vltimus vite terminus: terribilis est his.

¶ Colon/ est punctus plan⁹ in inferiore parte linee positus quo vtimur vbi sensus est pfectus: a toto tn̄ corpore abrupt⁹ vt mors/ vltim⁹ vite termin⁹: terribilis est his. quorū cum vita omnia extinguuntur.

¶ Periodus est punctus planus q̄ ponit in fine clausule: qm̄ non modo pfect⁹ sensus: sed ipse sermo vt qḋ sequit quasi de nouo inchoari videat/ ꝛ ponit in inferiori parte linee: virgula curua inferi⁹ circūflexa hoc modo: vt mors/ vltimus vite terminus. terribilis est his/ quorū cū vita oīa extinguunt: nō his quoꝝ laus emori nō potest.

¶ Interrogatiu⁹ punctus est q̄ interrogationē significat/ ꝛ ponit in supiori parte linee cū virgula eleuata: vt hic pietatis honos? sic nos in sceptra reponis?

¶ Exclamatiuus siue admiratiuus: est q̄ admirationē cū exclamatiōe significat ꝛ ponitur in supiore parte siue cuʒ virgula eleuata sic proh deū fidem! qḋ est contumelia! si hec non est. adeon quenqꝫ infelicē vt ego sum.

¶ Semipūctus/ siue cōnectiuus: est virgula q̄ in fine linee ponit cū dictio iperfecta est cuius pars in sequentem lineā transit/ ꝛ sic depingitur.

¶ Parenthesis est interpositio/ siue inclusio vnius clausule intra aliā qua e medio remota: sensus tn̄ pstat integer ꝛ pfectus/ ꝛ duabus virgulis conuexis/ quasi semicirculis cōcludi solet hoc modo. Eneas (neqꝫ eīn patrius ꝯsistere mentem passus amor) rapidū ad naues premittit achatem.

De metris

Est iunctura pedum numero finita modoq
Metrum vel carmen sicuti finit diomedes

¶ Metrũ siue carmen (vt diomedes diffinit) est pedũ iunctura numero modoq finita. Uel metrũ est compositio pedũ ordine statuto decurrens modos/positiões/sublationesq cõseruãs: differt metrũ a rythmo (vt idẽ asserit) qd metrũ certa qualitate ac nũero sillabarũ tẽporũq finit: certisq pedib⁹ cõsistit ac claudit. Rythmus aũt tẽporũ ac sillabarũ pedũq cõgruentia in infinitũ multiplicat ac pfinit.

De metri accidentibus

Ista decem spectant ad metrum pes/loc⁹/ordo.
Cesura ac mensura et depositura figura
Appellatio vel nomen/species genus adde

¶ Metro accidunt decẽ. pes/locus/ordo/censura/mensura/depositio nomen/siue appellatio figura genus et species.

Diffinitio pedis

Pes metri est in quo vel sillaba bina reposta
Uel plures: spacio certo comprenditur apte

¶ Pes eiusdẽ testimonio est pcomprehensio duarũ pluriũue sillabarũ certo spacio cõprehẽsa.

Pedum numerus

Uiginti octo pedes metri sunt teste perotto
Pyrrhichius spõdeus vel iambus sicq trocheus
Dactilus et tribrachus anapestus iunge molossum
Amphimacrus sic amphibracus vel bacchius anti
Bacchius et dispondeus procelumaticusq
Sic antipastusq diiambus vel coriambus
Diq trocheus ionicus minor et maior ionicus pes.
Iis peon primus iungatur sicq secundus
Et ternus quartus totidem iunges epitritos

¶ Pedes metri (autore perotto) sunt octo et viginti numero videlicet pyrrhichius/spõdeus/iambus/trocheus/Tribrachus/molossus/anapestus/dactilus/amphibrachus amphimacrus/bacchius/antibacchius/proceleumaticus/dispondeus/diiambus/ditrocheus/antipastus/coriiambus/ionicus maior/ionicus minor/epytritus primus. epytritus secundus: epytritus tertius: epytritus quartus: peon primus: peon secũdus peon tertius: peon quartus.

Pedum diuisio

¶ Pedũ alij simplices dicũt alij duplices alij heteroplici simplices pedes sunt illi: q sine alteri⁹ admixtione in versu gradiunt simplicesũ alij bisillabi alij trisillabi.

Simplices pedes bissillabi sũt quattuor pyr-

rhichius spondeus iambus trocheus.

Pyrrh[i]chiũ ex breuibus faciet bissillaba binis
Spondeũ ex binis faciet bissillaba longis
Sillaba longa breui subiecta vocatur iambus
Ex longa atqꝫ breui pes dicitur esse trocheus

¶ Pyrrhichius ꝗ ⁊ piambus dibrachus bibreuis vel egeon grece dr̄ cōstat ex duabꝰ
breuibꝰ tēporũ duoꝝ vt deus ante eni breuis quã longa sillaba repta sillaba repta est
vt prius vnũ quã duo. Ideo aũt pyrrhichius dictꝰ est ꝓpter pyrrhichiã qȝ breuē silla-
bã ꝓferentes spũm arctiorē labris cōcurrentibꝰ explicamus: q cōpositio hmōi modula
tionis pyrrhichie cōuenit: vel a pyrrho achillis filio/ ꝗ crebris ⁊ citis modulatiōibꝰ bis
breuiter ꝓminentē clipeũ genibꝰ incũbens ⁊ ꝑ hũc terrorē hostibꝰ imittens inferebat
Cũ ergo gradus vult breuiter accedentis ostētare mobilē decursionē pyrrhichio pede
cōmentꝰ est. Et ideo metrũ pyrrhichiũ a pyrrho reptũ ⁊ illustratũ cognosauit: s; ipse pe
dũ mobilitate qꝺ tripudiã ⁊ cinesias etiã cognosatꝰ/ vel qȝ ꝑmus victoria potitꝰ/ eo
genere metri laudatus est. Uel a gradino bellone filio: ꝗ cũ ꝑ mōtes ⁊ difficilia colliũ: cō
citato cursu capre more viatores superaret: quotiēs ꝑdatoria vice crasserent: huic pedi
qꝺ calore velocitatis tripudio mobilitatis apices flãmarũ emularent.

¶ Spondeus huic contrariꝰ ꝗ cōstat ex duabꝰ longis vt heros tēporũ quattuor ⁊ ha-
bet tres solutiōes soluit eni dactiũ anapestũ ⁊ ꝓceleumaticũ. Dictus est aũt spondeꝰ
apo tis spōdis: hoc est a libatiōe vel sacrificio. Nã in tēplis spōdaica carmina cōponebãt
ne libantes sonũ abhominose vocis audirent vel ex duabꝰ lōgis melodijs: quasi dupli
cibꝰ ⁊ iugibꝰ vocibꝰ ꝓspera deorũ volũtas firmaret. Unã ⁊ immapōpilius diuinare so-
litus/ hunc pedē pontificiũ appellauit: cũq; solios minores equis gressibus circulãtes
induceret/ spondaico melo: patrios placabat indigites.

¶ Iambus daunꝰ vel gradiarius versu maledico habilis constat ex breui ⁊ longa: tē-
porũ triũ: vt dies. dictꝰ est aũt iambꝰ para to iambizin hoc est a contumelia: qꝺ male-
dicti hoc genere carminis vtebant. Uel a iamba puella ꝗ turpiter hoc carmine lacera
ta: atq; olim genere cōnicũ effecta: laqueo vita sibi consciuit: vel a iãba niobes ancilla ꝗ
cererē dolore rapte ꝓserpinē cruciatã: apudq; herã suã michi attica hospitatem: hoc
carmine laudauit. Uel dr̄ iãbus quasi iambos a triũphatore libero: ꝗ hoc carmine lau
datus est. Uel para to ballin temon. hoc est a telo iaculatiōe: vnde ⁊ marti dicatꝰ est ꝗ
cũ crebro pugnas iniret: telũ cũ clamore torquebat: vnde ⁊ breui ⁊ longa sillaba cōstat
Nã hi ꝗ iaculantur breui accessu/ in extensum passum ꝓferunt vt fortiori nixu telũ cō
firment. Unde ⁊ prisci apuli hunc pedē dauniũ a duce daunio appellarunt. Qꝺ is pri-
mus aduersus diomedē bellũ gerens: gladiali pugna duos dimicare instituit vt colla
to pede: assequente paulatim dextro/ distentoq; ⁊ ꝓgrediēte sinistro: breui successu: ⁊ lō
go distentu/ gradus simul ⁊ visus firmaret hancq; gradiariã pugnã appellauit gradi
no marti dicatã. ¶ Trocheꝰ rutilus vel chorius. Cōstat ex longa ⁊ breui tēporũ triũ vt
Rhoma. dictꝰ est aũt trocheꝰ apo to. trochu hoc est a ratiōe: nã eiꝰ modulatio metrorũ
cōpositioni rapta est ꝗ rotatim ⁊ volubiliter incedũt. Uel qꝺ secũdũ musicos ociori me
lo: ex rote situ ⁊ volubili modo: rhytmus aptꝰ sit. Uel para to trochein hoc est discursu
ꝑ metaphorã decurrentiũ supne lapidũ: ꝗ currere ambulantes cogebant. Uel qꝺ cur-
rentes: saltãtesq; circa aras in sacrificijs deorũ: hoc carmine vtebantur. Uel qȝ decur-
sionibus aptus sit. Nã ꝗ in bello laborãt quotiens amissos ordines reparant ⁊ ex lon-
go ⁊ dispso ãbitu: in breuē ⁊ arctũ orbē cogũt vnã Rutuli hũc pedē rutilũ appellauerũt
qꝺ cũ aciē constituerent. ⁊ ꝓlatis pedibus vestigia sisterent: ac scuta brachijs ꝓtende
rent: breuiterq; dextris succedentibꝰ pedibus vestigia sisterent: reductis manibus in-
genti clamore: ꝗ vibrauerãt tela iaciebãt. Quidã aũt hũc pedē mercurio dicatũ volũt
ꝗ ꝑcipiti festinatiōe: ⁊ ipetu longo in breuē gressum finire videtur.

Simplices pedes trissillabi octo

Ex ternis longis debet constare molossus.
Ex breuibus ternis tribrachus pes dicit esse.
Binis de breuibus constat longaq; anapestus
Dactilus ex longa constat breuibusq; duabus

¶ Tribrachy⁹ tribreuis. brachisillabus. pigmõ vel chore⁹ cõstat ex trib⁹ breuib⁹ a qb⁹ nomẽ accepit: tẽporũ triũ vt helena: dict⁹ est choreis eius cõpositio cõuenit.

¶ Molossus vertũnus: extensipes: hispius vel cauius constat ex tribus longis temporũ sex vt eneas dict⁹ est aũt molossus qz molossi ad bellũ pcedentes huius modermi compositione vtebantur. Uel qz hoc pede constabant ode q̃ in templo iouis canebant in memoriam molossi filii pyrrhi ⁊ andromedes a quo festa molossa dicta sunt. dict⁹ est quoq; hyppi⁹ apo tu ipu. hoc est ab equis quia equestri pede conueniens apta cõpositione modulabatur.

¶ Anapestus. vel antidactilus cõstat ex duabus breuibus ⁊ longa temporũ quattuor vt nebule. dictus aũt anapestus recurrendo repercutiens dactyliũ sono reciproco obliquitur per antistrophen.

¶ Dactilus vel politicus cõstat ex longa ⁊ duabus breuibus temporũ quattuor vt romulus. dictus est aũt dactilus apo tu dactilu translatione iuncturarũ q̃ in digito sunt Nã quemadmodũ in digito longiorem primũ articulũ sequentes vero breuiores cernimus. Ita dactil⁹ primã productã habet: sequentes vero breues vel a tractu digitorũ q̃ ad exprimendã organi modulationem affectat. Uel a dactilis ideis. q̃ ex opis thee in ideo monte crete: manuũ imp̃ssione nam iouem custodienda: ne vagitu se paruulus proderet: lusus excogitato genere clipeolis eneis iter se cõcurrebãt ⁊ tinnitu eris rythmica metra dactili pedis cõpositiõe psonãtis: infantis vocem celauere.

Amphimacrus binis longis mediaq; breui fit
Amphibrachus breuibus binis longa ⁊ media fit
Bacchius ex prima curta est longisq; duabus.
Antibacchius est binis longis quoq; curta.

¶ Amphibrachus genus amphibreuis: vel scolius cõstat ex breui ⁊ longa ⁊ breui temporũ quattuor vt carina. dict⁹ est ab amphi ⁊ brachos: id est duab⁹ breuibus quibus ab vtraq; parte longa complectitur. dictus est quoq; scolius quod scolio: cythare speciei accommodatus est.

¶ Amphimachus: mensalis: fescenninus / vel creatic⁹ cõstat ex lõga ⁊ breui ⁊ longa temporũ q̃nq; vt littere. dictus aũt amphimacrus: q̃d breuis sillaba intra duas lõgas cõplectit. dict⁹ est etiã creticus: qz cretes saltãtes ei⁹ rythmica cõpositiõe vtebant.

¶ Bacchius: oenotri⁹ tripodius: saltãs vel periamb⁹ constat ex breui ⁊ duabus lõgis temporũ quinq; vt athene. dictus autem bacchius apo tis bachis: quia a bacchantib⁹ conuenienter componebantur vel quia ditirambicorum carmen: q̃d in honorẽ dionisii q̃ bacchus dr̃ fieri solebat: magna ex parte huiõi pedibus constabat.

¶ Palymbachius: larius: saturnius: antibacchius pponticus: vel theseleus. constat ex duabus longis ⁊ breui: temporũ quinq;: dictus autem palymbacchius para/to palin ⁊ bachion quia illi contrari⁹ sit.

Duplices pedes sedecim.

¶ Duplices pedes sunt illi qui ex dissillaborũ cõbinatione conficiuntur.

Pes pceleumaticus de binis pyrrhichiis fit
Est dispondeus de spondeis quoq; binis.

Ex binis iambis pes dicitur esse diambus
Diqꝫ trocheus fertur de binis esse trocheis
Est antipastus factus iambo atqꝫ trocheo
Deqꝫ trocheo ⁊ iambo conficitur coriambus
Fit ionicus maior spondeo pyrrhichioqꝫ
Pyrrhichio sic spondeo minor et ionicus fit.
Jambo ⁊ spondeo primū facies epitritum
Jnde trocheus spondeus epitritū dantqꝫ secundū
Spondeo ⁊ iambo sed tertius esto epitritus
Spondeus atqꝫ trocheus quartū faciunt epitritū
Peon fit primus troccheo pyrrhichioqꝫ
Ex iambo cū pyrrhichio peonqꝫ secundus
Tertius ⁊ peon fit pyrrhichio atqꝫ trocheo
Pyrrhichio ⁊ iambo fiet peon quoqꝫ quartus

¶ Proceleumaticus constat ex duobꝰ pyrrhichijs. hoc est quattuor sillabis breuibus tēporū quattuor dictus aūt ꝓceleumaticꝰ para to ꝓcelein. hoc est ab hortatiōe ⁊ iussu nautico adquem ob celeritatem aptissimus videtur.

¶ Dispondeus constat ex duobus spondeis: hoc est ex quattuor sillabis lōgis: temporū octo: vt oratores dictꝰ a dis quod est duo ⁊ spondeus.

¶ Diambus constat ex duobus iambis. hoc est ex breui ⁊ longa ⁊ breui ⁊ longa tēporū sex. dictꝰ diambꝰ quod duplici iambo constat vt ꝓpinquitas.

¶ Ditrocheꝰ/dichorꝰ: catatrocheꝰ. cōstat ex duobꝰ trocheis/hoc est ex lōga ⁊ breui: lōga ⁊ breui tēporū sex vt cātilena. dictꝰ ditrocheꝰ qđ duplici trocheo cōstat.

¶ Antispastus constat ex iambo ⁊ trocheo hoc est ex breui ⁊ duabus longis ⁊ breui tēporū sex vt alexander. dictus aūt antispastus para to ꝓcelein qꝛ iambꝰ ⁊ trocheus ex quibus componunt sunt contrarij.

¶ Coriambus constat ex trocheo ⁊ iambo: hoc est ex longa: duabus breuibus ⁊ longa temporū sex: vt nobilitas. dictus coriambus quod choro (id est trocheo) ⁊ iambo cōponitur: vel quod in choris: apud veteres celebratissimus fuerit.

¶ Jonicus a minore constat a pyrrhichio ⁊ spondeo: hoc est ex duabus breuibꝰ: ⁊ duabus longis: temporū sex vt diomedes. dictꝰ ionicꝰ: qđ ab ionibꝰ inuentū est vel qđ apđ illos in vsu frequenti fuit.

¶ Jonicus a maiore constat ex spondeo ⁊ pyrrhichio: hoc est ex duabus longis/ ⁊ duabus breuibus temporū sex vt demetrius.

¶ Epitritus vel hippius primus constat ex iambo ⁊ spondeo: hoc est ex breui ⁊ tribus longis: temporū septem vt Capenates dictus epitritus quoniā hic pes ex spondeo cōstat qui quattuor habet tempora ⁊ iambo vel trocheo qui habent tm̄ tria. Quaternarius vero numerus ad ternariū relatus sesquitertiā ꝓportionē facit: que grece epitritos nominatur. ¶ Epitritus vel hippius scđs cōstat ex trocheo ⁊ iambo hoc est ex longa breui ⁊ duabus longis temporum septem vt conditores.

¶ Epitritus vel hippius tertius Constat ex spondeo ⁊ iambo hoc est ex duabus longis breui ⁊ longa temporum septem vt discordie.

¶ Epitritus vel hippius quartus constat ex spondeo ⁊ trocheo. hoc est ex tribus longis ⁊ breui temporum septem vt constantinus.

¶ Peon primus constat ex trocheo ⁊ pyrrhichio: hoc est ex longa ⁊ tribus breuibus temporum quinqꝫ vt Stesichorus: dictus autem peon ab inuentoris nomine.

Uel qđ hoc metro appollinis laudes canebant: quas peana vocant.

¶ Peon scđs cõstat ex iambo ⁊ pyrrhichio: hoc est ex breui longa ⁊ duabus breuibus temporū quinqȝ vt Colonia.

¶ Peon tertius cõstat ex pyrrhichio ⁊ trocheo. hoc est ex duab⁹ breuibus longa ⁊ breui temporū quinqȝ vt referamus.

Peõ qrt⁹ ꝯstat ex pyrrhichio: ⁊ iābo/hoc ē ex trib⁹ breuib⁹ ⁊ lōga tꝑoꝝ qnqȝ vt celeritas

¶ Heteroplici pedes sūt illi q̄ ex variorū pedū cōbinatiōe cōficiunt ⁊ diuidunt in pentasillabos ⁊ hexasillabos. Pentasillabi vt scribit diomedes sunt duo ⁊ triginta. hexasillaba vero sexagintaquattuor ſȝ qꝛ in vsu frequenti non sunt. ⁊ in supiores resoluunt de his minimisse hic non decreuimus: igit q̄ eos noscere cupit diomedē consulat.

Cesura

Est finis vocū in versu cesura decorus
Cuius sex species pentimemeris catatriton
His heptimemerim iungas tetrapodiamqȝ
Bucolicen: sic spondeon catalecticon addas.

¶ Cesura metri est sectio ⁊ decora vocū terminatio in versuū medio vel post medium notata. Cesura siue sectio metri: in sex species est diuisa in pentimemerim: catatriton: heptimemerim: tetrapodiam/catalecticon: spondeon: ⁊ bucolicen.

Pentimemeris

Quando pedes binos/partem cōplens rationis
Sillaba subsequitur: pentimemeris vocitatur

¶ Pentimemeris vel semiquinaria est/cū post duos pedes seqt sillaba partē orationis cōplens. vt arma vi/rūqȝ ca/no/habet ex quinqȝ dimidium.

Catatriton

Tertia fit trochica aut catatriton qn̄ trocheus
In pede fit terno/partem claudens rationis

¶ Catatriton vel tertia trochica est: quū finita pars orationis tertiū trocheū ponis. vt Nil no/stri mise/rere.

Heptimemeris

Est heptimemeris comitatur sillaba abundans
Quando pedes ternos/partem claudens rationis

¶ Heptimemeris vel semiseptenaria est: quū post tres pedes ⁊ vnā sillabā pars orationis expletur. vt Itali/am fa/to. pfu/gus.

Tetrapodia

Quando pedes sequitur post ternos forte trocheus:
Dic tetrapodiam: partem complens rationis

¶ Tetrapodia vel quarta trochaica est: quū post tres pedes ⁊ vnā sillabā pars orationis finiens/vt Sepe sinistra cana predixit: ab ilice cornix.

Catalecticon

Spondeon catalecticon est: partem rationis
Explens: quando pedes post tres spondeus comitat.

¶ Catalecticon spondeon vel quarta spondaica est cū post tres pedes īuenit̄ spōdēs partem finiens rationis. vt alba/in qꝫ pa/tres at/que alte.

Bucolice.

Quando pedem quartuꝫ comitat̄ sillaba abundans
Que complet partem rationis: vel pede quarto
Dactilus est positus tu hanc bucolicum vocitabis

¶ Bucolice est: quū post quattuoꝛ pedes sillaba superat in partem or̄nis desinens: vt Non om/nes ar/busta iu/uant humi/les. vel cū in quarto pede dactilū ponimus partem or̄onis finientē. vt Nos patri/e fi/nes ⁊/dulcia.

Locus

In versu pꝛimus ternus quintus locus impar
Fertur: par quartus sextus locus atqꝫ secundus

¶ Loca in versu alia paria: alia vero īparia dicunt̄. Imparia loca sunt pꝛimus ter tiꝰ, ⁊ quintus. Paria aūt sunt secundꝰ quartꝰ ⁊ sextus. ⁊ sic deinceps.

Oꝛdo.

Est oꝛdo membꝛa cuiusuis dispositura
Quattuoꝛ has cuius species dicas: monocolon atqꝫ
Distrophon ⁊ dicolon: dicolon tetrastrophon addas
Quartam dic speciem tricolon tetrastrophon esse

¶ Oꝛdo est membri cuiusqꝫ dispositio in versu. cuius species sunt quattuoꝛ. Nā carminū aliud est monocolon. aliud dicolon distrophon. aliud dicolon tetrastraphon. aliud tricolon tetrastrophon.

Monocolon Carmen.

Unius generis carmen dicas monocolon esse

¶ Monocolon carmē est illud: quod vbiqꝫ est vniforme vt pꝛima ode flacci/que asclepiadeo carmine est composita vt.

Aeneas atanis edite regibus
Distrophon ⁊ dicolon carmen generum esto duoꝛū
Quando post versum est replicatio quēqꝫ secundum

Dicolon distrophon est illud carmen: quod duobꝰ generibꝰ versuum constet a secundō facta replicatione. quale est illud hoꝛatianum.

Laudabunt alii clarā rhodon aut mitylenē
Aut ephesum bimarisue coꝛinthi
Menia: vel baccho thebas: apolline dephos
Insignes: aut thessala tempe

¶ Quod carmen constat pꝛimo heroico/secundo falisco: tertio iterū heroico.

Binoꝛū generū dicolon tetrastrophon esto
Quando post quartū quēqꝫ est replicatio versum.

¶ Dicolon tetrastrophon Carmen est illud/ qđ duobus generibus versuum constet/ post quartū quēq3 versu facta replicatione: quale est illud horatianū.

Jam satis terris niuis atq3 dire
Grandinis misit pater & rubente
Dextra sacras iaculatus arces.
Terruit vrbem.

¶ Qđ metrū constat tribus primis sapphicis endecasillabis et quarto adonio dimetro ab eo facta replicatione iterū ad sapphicū.

Ternorum generū tricolon tetrastrophon esto
Quando post ternū quēq3 est replicatio versum.

¶ Tricolon tetrastrophon est illud: qđ tribus generibus versuū constet: qn post quartū quenq3 versum facta est replicatio. quale est illud horatianū.

Quis multa gratilis te puer in rosa
Perfusis liquidis vrget odoribus
Grato pyrrha sub antro
Cui flauam religas comam

¶ Qđ metrū constat duob9 pmis asclepiadeis: tertio pherētracio: & quarto glyconio: ab eo facta replicatione. Iterum ad asclepiadeos.

Mensura.

Conueniens metri mensura pedum numerus sit
Certis preceptis quem constituere poete

¶ Mensura metri est debitus pedū numerus: scđm poetice regulas ordinatus. Mensure species monometrum sic dimetrūq3.

Tetrametrū/trimetrū/sic pēthametrū hexametrūq3

¶ Mensura metri in sex partes est diuisa. Nā carminū aliud est monometrū: aliud dimetrū/aliud trimetrū/aliud tetrametrū/aliud penthametrū aliud hexametrū.

Uno quod cōstat pede carmen dic monometrū
Quod binis constat pedibus carmen dimetrū sit
Quod tribus ex pedibus constat carmē trimetrū dic
Quatuor ex pedibus quod cōstat tetrametrū sit
Pentametrū est carmen qđ quinq3 pedes tenet in se
Hexametrū carmen dic quod senis pedibus fit.

¶ Monometrū Carmen est illud quod vnico pede constat vt illud ionicum a minore diomedes.

¶ Dimetrum carmen est illud: quod duobus pedibus constat vt illud ionicū a minore Sapientes amor odit.

¶ Trimetrū carmen est illud: quod tribus pedibus constat vt illud dactilicum simonidium Indue pallia serica.

¶ Tetrametrū carmen/est illud: quod quatuor pedibus cōstat vt illud dactilicū Alcmanniū vir decens cumulans reliquas tibi.

¶ Penthametrū carmen/est illud quod q̄nq3 pedibus cōstat vt illud elegiacum Ouidianū. Res est sollicite plena timoris amor.

¶ Hexametrū carmen est illud: qđ sex pedibus constat vt illud heroicū virgilianū Nate mee vires mea magna potentia solus.

Annotatio

In metris iambis anapestis siue trocheis
Quod binis constat pedibus dic monometrū:
Quattuor ex pedibus constans dimetrū quoqꝫ fertur
Ex senis constans pedibus dicas trimetrūqꝫ
Tetrametrū fertur pedibus quod conficis octo

¶ Illud tamen admonendū est: qđ metra iābica trochaica ꝛ anapestica duplicibꝰ pedibus cōputant ascenduntqꝫ vsqꝫ ad tetrametrū. Unde monometrū iambicū dicitur. quod duobus pedibus constat vt est illud iābicū. Immo aliud. Qđ quattuor pedibus cōstat dr̄ dimetrū vt est illud iābicū dimetrū flacci. Amice ꝓpugnacula. Trimetrum dr̄ illud: qđ sex cōstat pedibus. Quale est illud iābicū trimetrū. Ibis liburnis inter alta nauiū. Tetrametrū dicitur illud qđ octo pedibus conficitur.

Depositio

Carminis est finis cuiuslibet depositura
Quattuor he cuius species: catalecticon atqꝫ
Acatalecticon: hinc hyp ꝛ bracchicatalecticon addas:

¶ Depositio metri/est vniuscuiusqꝫ carminis desinentia: q̄ circa finē attendit: depositio metri est quadripartita. Nā carminū aliud est Catalecticon: aliud acatalecticon: aliud hypcatalecticon: aliud bracchicatalecticon.

Sillaba cui desit carmen catalecticon esto
Acatalecticon est fine id quod clauditur apto
Sillaba cui super est sit hypercatalecticon illud
Cui desit pes/est bracchicatalecticon illud

¶ Catalecticon carmen est illud: quod minus habet metrice constitutionis nā illi vnā tm̄ sillaba deficit/quale est domo illud senariū iambicum trimetrum. Mea renidet in domo lacunam

¶ Acatalecticon est illud: qđ apto ꝛ legitimo fine concludit: integer singulorū metrorū existens. Quale est illud psianū Nec fonte labra prolui caballino.

¶ Hypercatalecticon est illud qđ supra versus finē: vnā vel duas plus sillabas habet. Quale est illud hexametrū dactilicon aut dulcis musti vulcano decoquit humorem.

¶ Bracchicatalecticon carmē est illud: cui vt pfectū sit deficit integer pes. Quale est illud Aristophaniū dimetrū venit optima Calliope.

Appellatio.

Ipsis vnde fuit metris ab origine prima
Impositū nomen: dicta appellatio metri.

¶ Appellatio metri est qualitas vnde ipsis metris a prima institutione nomen inditum fuit.

Metra acceperunt varie sua noīa primo
A dīs (vt pythiū) quibus hec sacrata fuerunt

Sine (vt pyndaricū) de autorum nomine crebro
Sine loco (velut attellanū) quo cauebantur
Sine a mensura: veluti dimetrū trimetrūq̧
Sine pedum structura vt dactilicū trochicūq̧
Nunc a fortuna inde elegiaca cōmica dicta
A numero interdum velut endecasillaba constant

¶ Appellatio metri in septē partes est diuisa nā metra aut diis q̄bus sunt dedicata appellantur vt pythiū. qd appollini pythio est consecratū. Aut ab inuentoribus & poetis frequenter vtentibus vt pyndaricū a pyndaro poeta sapphicū a sappho muliere lesbia simonidiū a simonide poeta.
Aut a locis vbi cani consueuerant: vt Attellana ab attellis oppido italie.
Aut a mensura: vt monometrū dimetrum trimetrum.
Aut a pedum structura: vt dactilicum trochaicum.
Aut ab accidenti fortuna: vt elegiaca: ab amorum miseria.
Aut a sillabarum numero: vt endecasillaba.

Figura.

Est excusatum vicium ratione figura
Ornatus causa: primo metrive reperta

¶ Figura / vt inquit Sulpicius / est viciū ratione excusatū & ascribitur eligantie. Ornatus metriue causa primo inuenta. figurarū alie constructionis alie locutionis: alie dictionis: figure dictionis / nā alias hic pretereo / sunt q̄ sub metaplasmo continentur.
Metaplasmus / vt diffinit diomedes / est transpositio quedā recti solitiq̧ sermonis in alterā speciem: metri & decoris causa figurata. Huius species sunt he prothesis. Apheresis: Epenthesis. Sincopa. Paragoge. Apocopa. Ectasis. Diastole. Sineresis. Dieresis. Eclipsis: Antithesis. Methathesis. Synalepha.

Littera cū vocis capiti: vel sillaba detur
Prothesis est: tollens hec fertur ephesis esse

¶ Prothesis est appositio littere vel sillabe principio dictiōis littere vt in illo virgiliano. Turno gnatoq̧ patri. vbi gnato pro nato posuit. Sillabe vt alibi apud eundē. Concitum tetuli gradum. vbi tetuli pro tuli posuit. Hinc contraria est. Apheresis q̄ est ablatio littere a principio dictionis littere: vt in illo Uirgiliano. Uela dabāt leti spumas salis ere ruebant: vbi ruebant pro eruebant posuit. Sillabe vt alibi apud eundē. Mortalia temnitis arma. vbi temnitis pro contemnitis posuit.

Additur in medio vocis quomodo littera sine
Sillaba epenthesis est / his priuans sincopa fertur

Epenthesis est additio littere vel sillabe in medio dictionis littere vt apud Uirgi. Relliquias danaū pro reliquias posuit sillabe vt apud Horatiū. Fingere cinctutis pro cinctis hinc contraria est Sincopa q̄ est subtractio littere vel sillabe in medio dictionis / littere vt in illo Uirgi. Audiit eurotas pro audiuit Sillabe vt apud eundē. Uina bonus que deinde cadis onerarat acestes pro onerauerat.

Littere cū fini vocis: vel sillaba detur
Est peragoge: demens hec apocopa fertur.

¶ Paragoge q̄ a quibusdē proparepsis dr. est appositio lr̄e vel sillabe in fine dictiōis lr̄e vt Sillabe vt apud Uirg. Alacres admitier orant pro admitti. Hinc contraria est apocopa q̄ est ablatio littere vel sillabe a fine dictionis. Littere vt in illo Uirgilii. Aut duri miles vlixi. pro vlixis. Sillabe vt apud horatiū. ode sexta culpa deterrere ingeni: pro ingenii.

Sillaba que breuis est longã facit hectasis ipsam
Sistola productam cõtra facit abbreuiari

¶ Ectasis q̃ et diastole dr. est extẽtio siue productio syllabe q̃ natura ẽ breuis: vt in illo virgiliano. Italiã fato profugus. Huic cõtraria est sistole q̃ syllabã natura lõgã breuiat: vt in illo Uergiliano. Obstupui steterũtq3 come. vbi penultimã in steterũt contra naturã corripuit/sed hmõi licentiã3 vitare tanq3 a scopulo debemus.

Syllaba de binis conflata syneresis esse
Fertur: et in binas diuisa diresis vna

¶ Syneresis (que a quibusdã3 episynalepha dr) est cõflatio siue cõglutinatio duarum syllabarũ in vnã: vt in illo Uergiliano. Fixerat eripidẽ certã. scandẽdo proferẽdũ est eripidẽ3. Symphonesis (que et sineresis dici põt) ẽ cũ due syllabe scãdendo in vnã coeunt. Symphonesis in quinq3 ptes est diuisa. Prima cũ dictionẽ3 in vocalẽ vel in m finientem sequitur dictio a vocali incipiens. tũc em̃ illud m cũ vocali preeunte abijcitur/vt superius est dictũ. Scda est/cũ eadẽ dcõne due syllabe longe p vna lõga ponuntur: vt in illo heroico Unius obnoxã3 et furias aiacis oilei. oili pnunciari debet. Tertia est. quũ in eadẽ dictione due syllabe breues p vna breui ponũtur: vt in illo heroico. Cornua velatarũ abuertim9 autẽnarũ. Quarta quũ in eadẽ dcõne lõga et breuis syllaba p vna longa ponunt: vt in illo heroico. Fixerat eripidẽ certã. pro erip idem pnuncies. Quinta quũ breuis et longa syllaba p lõga ponũt: vt in illo heroico. Atria dependẽt lichni laqaribus aureis. auris scãdendo pnũcies. Huic contraria est dieresis/que est dissolutio vni9 syllabe in duas: vt in illo Uergiliano. Aulai in medio p aule. Idem alibi Uestis pictai pro picte.

Annotatio.

I simul u cũ consona sita: dieresis illa
Ambo in vocales aliquando soluere possit

¶ I et v q̃ñ sita sunt vt cõsonantes/aliq̃ñ in vocales solui possunt p dieresim: vt i illo Uergiliano. Arma virũ tabuleq3 et troia gaza p vndas: vbi troia trisyllabũ protulit. Similiter vt in illo Ouidiano. Te quoq3 nũc soluo psoluenda mihi.

Subtrahit ecclipsis cum vocali preeunte
M: quando incipit a vocali dictio sectans

¶ Ecclipsis est elisio siue subtractio huius cõsonantis m cũ precedente vocali. Et hoc quotiens dictio in m precedente vocali desinit et sequẽs dictio a vocali incipit: vt in illo Uergiliano. Littora multũ ille et terris iactat9 et alto. quod si scandi debet. Littora mult illet terris iactatus et alto.

Uocalem vocis de fine aufert synalepha
Quando a vocali comitans vox incipiatur

¶ Synalepha est ablatio et cõpressio vocalis a fine dictõis quotiens sequens dictio ab alia vocali incipit vt apud Horatiũ. Certat ter geminis tollere honoribus.

Cum postponatur que anteiret littera: fertur
Esse metathesis: vt meleagre loco meleager

¶ Metathesis est transpositio litere preposteram/cũ littera q̃ preponi deberet postponitur: vt in illo Uergiliano x. At tibi tymbre caput euandrius abstulit ensis. Ouidius Agnoscens in me frater meleagre sororem.

Dicitur antithesis/quum littera ponitur vna
Pro altera: que [illegible] potest antistechon bene dici

¶ Anthithesis est positio vniꝰ littere ꝓ alia: q̄ etiā anthistecon dicit: vt in illo Uirgiliano. Olli illi: de ceteris memorabimus.

De generibus metrorum inferius manifestabimus.

¶ Expositis iam sillabarū quantitatibus. necnon ⁊ earum accentibꝰ ac punctuandi modo. que tam ad solutam ꝙ̄ pedestrē orationē pertinere videant. Necnon metro ⁊ eius membris nunc ad diuersa metrorū ⁊ carminū genera iter est aggrediendum Et primo de illo carminis genere: quod vsitatius ⁊ frequētius grauius ⁊ prestātius inter cetera ducitur.

Genus.

¶ Genus metri est terminus vnitiocus multas sub se versuum varietates cōtinens specie differentes: que inferius ꝯplectuntur.

Carmen heroum hexametrum.

Heroum hexametrum carmen loca sex tenet in se.
Dactilus exposcit quintum: spondeus sibi sextum.
Hosqꝫ locis reliquis cōmunes ponere possis.

¶ Heroicū carmen hexametrū dactilicū. dictū ⁊ olim pithiū: sex loca. siue sedes in se continet ⁊ duobꝰ (vt Sulpitio placuit) legittime pedibus conficitur: dactilo ⁊ spōdeo his duobus pedibꝰ aliqui loci sunt ꝓprij: alij aūt cōmunes. Quintū vero locū dactilus: sextū spondeus sibi vendicat. Reliqui aūt loci his pedibus sunt cōmunes. Et sic scandit siue modulat Carmē heroicū. Arma vi/rumqꝫ ca/no tro/ie qui primus/ ab oris. Heroicū dicit qm̄ poetarū pnceps/ homerus ceteriqꝫ deinceps ꝯsecuti: heroum (hoc est illustrū virorū) gesta: hoc est carminis genere scripserunt: dicit etiā hexametrum qd̄ sex locis siue se sedibus cōstet. dicit insuper dactilicū qd̄ hoc pcipue constet sicut a iambo iambicū. Et ante homeri etatē pithiū dicebat: qd̄ appollinis pithij oracula/ hoc metro reddi cōsueuerant. Uel qd̄ apollo cū pithona serpentē delphis. propter vitionē matris necasset. accole primū in eius honorem hoc carmē contexuerūt. Exinde heroum laudibus describendis aptissimū. Quo genere carminis preter ceteros ornatius vsi sunt poete latini. Lucretius. Ennius. Uirgilius. oim facile pnceps Naso. Horatius. Catulus. Propertius. tibullus. statius. papinus. Iuuenalis. Ausonius. Marcialis Silius italicus. Et hi ex gentibꝰ oēs. Ex nostris vero christianis Arator. Prosper. Sedulius. Prudentius. Sidonius. Fortunatus. Architrinꝰ. Frāciscus. petrarcha/ baptista/ mantuanꝰ ⁊ Remaclus florenas suscipit etiā hoc carmē alios pedes: sed rarius idqꝫ poetica licentia vt trocheū/ pceleumaticū/ anapestū/ iambū/ Tribrachum. vt manifestant carmina sequentia.

Carmen elegiatum penthametrū.

In se penthametrū carmen loca quinqꝫ tenebit
Dactilus ⁊ spondeus cōmunes suntqꝫ duobus
Primis semipedem debes quibus addere longum
Ut vult sulpitius penthimemerim vocitatum
Dactilicos binos poscunt duo posteriora
Semipede adiecto: qui iunctus superiori
Semipedi: quinto spondeū conficit apte

¶ Carmen elegiacū penthametrū (autore diomede) est qđ hexametro: versu pētha metroqʒ adinuicē positis cōficit̄ vt illud ouidianū: hāc tua penolope lento tibi mittit vlixes. Nil michi rescribas attamē ipse veni. Elegiacū (teste perotto) hexametro ita connexū est: vt nunqȝ sine eo positū reperiat̄. vnde quidā vnū carmen illud esse voluerūt vndecim pedū. Elegia dicta siue a lugendis mortuis (defunctoꝝ eni laudes hoc carmine describi cōsueuerāt) siue elegia dicta ab eleos. grece hoc est miseratione. qđ tyrrheni grecíqʒ elegias illo carmine scriptitarūt: cui opinioni cōsentire videt̄ Horatius ad albiū tibullū elegiarū autorē scribēs: q̄ ab ea (qua diximus) miseratiōe elegos miserabiles dicit hoc modo. heu miserabiles decātes elegos. Idē i arte. Versibus impariter iunctis querimonia primū. Post etiā inclusa est voti sententia cōpos de inuētore huius carminis dubitat̄ vt idē asserit Horatius sic. Quis tñ exiguos elegos emiserit autor. Grāmatici certāt et adhuc sub iudice lis est. Hoc tñ carmis gñe scripserunt apud Romanos. Propertius / Tibullus / ⁊ Gallus imitati grecos Callimachū ⁊ euphorionē cōtinent aūt hoc carmē quinqʒ loca in se ⁊ duobꝰ pedibus (vt sulpitio placuit) cōficit̄ dactilo ⁊ spondeo recipit in primo ⁊ secūdo loco indifferēter spōdeū vel dactilū deinde pētimemerim. hoc est sillabā superantē / q̄ vel natura vel positiōe longa esse debet: deinde duos postremo sillabā superātē: longā vel breuē: q̄ cū semipede precedente pfectū pedē efficit. Et sic scandi debet. Nil michi / rescri / bas attamen / ipse ve / ni.

Annotationes.

Carminis hexametri quinto quando poete
Spondeū ponūt: proceleumaticūqʒ licenter
Et pro spondeo sexto dant da sepe trocheum
Sed vetat heroo claudū miscere trocheum
Sulpitius cōmunis erit namqʒ vltima semper
Sillaba: sic docet fabius: sic tullius inquit

¶ Illud non est pteruendū Spondeū quandoqʒ in quinto loco pro dactilo a poetis licenter vsurpari vt apud Persium. Et costā longo subducimus appennino. Interdū etiā pceleumaticus in quinto p dactilo vsurpatur vt apud Uirgiliū. Titere pascentes a flumine reijce capellas. Aliquando in sexto (vt quibusdā placet) ponit̄ trocheus pro spondeo vt apud Uirg. Laocoon ardens summo decurrit ab arce. Illud tñ vetat Sulpitius. Ultima eni sillaba semp est indifferens.

Ponitur interdū primo proceleumaticus pes
Et quāuis raro sibi vendicat hunc anapestus

¶ Proceleumaticus interdū in primo loco ponit̄ apud poetas vt apud Lucretium Tenui cauata oculi caua tempora frigida pellis. Quē locū vendicat licet raro anapestus: vt apud Uirg. Fluuioꝝ rex eridianus terrasqʒ iacentes.

Carminis heroi terno quartoqʒ licenter
Ponit iambum vel tribrachū qñqʒ poeta

¶ Nonnunqȝ in tertio ⁊ quarto loco iambū pedē ⁊ tribrachū (quāuis licentiose) admittit poeta vt in illo Eneidos nono. Terga fatigamus hasta nec tarda senectus. Idem in quarto pede. Ostendens artem pariter arcumqʒ sonantem.

S cum preiuncta vocali cedere fine
Debes: ⁊ sola a vocis sic fronte aliquando

¶ S littera finalis cū pcedēte vocali aliqñ cedit̄ in hexametro vt in illo Uirg. Inter se coiisse viros et discernere ferro scandendo viret pnūcies p viros: ⁊ aliqñ etiā sola

ceditur vt in illo Lucretiano Arboribus veteres decidere falcibus ramos: scādēdo
pferendū est falciburamos. Cedit nōnunq̄ a pncipio dictiōis. Cedit aliqñ a pnci-
pio dictionis: vt apud Tibullū. O pereat quicūq3 viridesq3 smaragdes/ scād ndo pnū
ci es viridesq3 maragdes sed hmōi iūcture cū rare fuit prorsus sunt vitande.

Carmen cum incipiat vel ab o vocali alia ve
Que per se vox est perfecta: et dictio sectans
Incipit a vocali fit subtraxio nulla.

¶ Quando carmen hexametrū aut aliud quoduis incipit ab o/ vel alia vocali q̄ per
se perfectā vocē ꝛ partē orationis cōficit vt sequens dictio a vocali incipit: tūc nulla
erit subtraxio aut elisio. vt apud Tibullū. O ego ne posse tales sentire dolores. ꝛ a-
pud Ouidiū. O vtinā tamen cū lacedemona classe petebat.

U post s. q. g. si vocalis comitetur
Litterule perdit vim: testes lingua aqua suauis

¶ U post g. q. s. sequēte vocali liquescit/ vim lre amittens vt in lingua: aqua: suauis
q̄ in scandēdo bissillabe pferunt. Uirg. Munera sūt lauriq3 ꝛ suaue rubēs hiacint9.

Iis in scandendis vocalem cede priorem
Dij dee dijs ijs ij sic ee plris ꝛ ijdem
Iisdem dehinc deinceps huic ꝛ cui deindeq3 pinde
A desum ducta ꝛ vocali de comitante

¶ Subtrahit prior vocaliū in scansione harū dictionū dij dee dijs ijs ij ee ꝛ ijdē plri
iisdem hinc dehinc deinceps cui deinde pinde: ꝛ deducta a desū quotiēs post de im
mediate sequit vocales. Uirgiliu9. dij deeq3 oēs studiū q̄bus arua tueri. Idem alibi.
ijdē vēturos tollemus in astra nepotes. Idē bucolicis. Experiar tu deinde iubeto cer
ter amyntas. Lucan9. Nō deest plato ieiunus vēditor auri. Iuuenalis. Dehinc cla
more pari cōcurrit ꝛ vice celi. Horati9. Rede age q̄ deinceps risisti vibidinis dū.

In fine hexametri superest cū sillaba abundans
Carmen hipermetrū est: que sillaba cesa sequenti
Cum versu semper scandendo adiungitur apte
Semper hypermetrū vocalis finiet aut m.

¶ Aliqñ in fine carminis hexametri abundat sillaba: quod vbi fit Carmen dicit hy
permetrū. Et necesse carmē illud vel in vocali vel in m littera terminare: ꝛ sequens
carmen a vocali incipere: ꝛ sillaba in fine abūdans abscissa scandēdo capiti sequen
tis carminis annecti debet vt in illo Uirgi. Aut dulcis vulcano musti decoquit hu-
morem. Et folijs vndam tepidi despumat aheni. Illa sillaba rem/ in fine hexametri
superans: cū principio sequentis carminis scandi debet. Aut dulcis vulcano musti
decoquit humo Rei folijs vndam. ꝛ cetera.

De varia hexametri compositione.

¶ In hexametro cōponēdo sexuplex scdm quosdā est. varietas hexametrū enī da-
ctilicū appellant: qd dactilo claudit: quale est illud p̄ferimus manib9 vitas ꝛ verba
pcātia: qd ꝛ hypmetrū est. Sed aptius hoc exēplū. Sidera pallida distingūt fate ter
rit a luminis. Spondaicū est illud: qd ex solis spōdeis cōstat vt Romani muris alba
ni cinxerūt longā. Et dicunt equi tēporanea: cū oēs pedes vel dactilici vel spondai-
ci sunt: sed spōdaicū fugiendū est: qd tanq̄ soluta oratio incedit. Cōmune siue perio

dicū q̄ꝺ alteriꝰ dactlis vel spōdeis: vt Italiā fato ꝓfugus lauinaq̨ venit. Sapphicū q̄ꝛ inter duos spondeos/quattuoꝛ habet dactilos: vt inferretq̨ deos lacio genus vñ latinū antimachiū: q̄ꝺ bis post duos dactilos hꝫ spōdeū vt ante fugā soboles si quis michi paruulus aula. Absolutū: q̄ꝺ oēs partes orōnis habet vt est illud. Heu si tunc flentē rapuisset in ethera mauros. hec ꝛ alia carminū diuersa genera tradūt aliqui: ꝗd cum superuacaneū videtur omittimus.

Hexametri carminis vicia.

¶ Vicia hexametri carminis eoꝛūq̨ nola opeprecīū est iudicare. Ea sex putat Manlius Theodorꝰ. Ego plura cōgessi. Acephalū dr̄ q̄ꝺ incipit a sillaba breui. vt fluuiorū rex aridanꝰ cāposq̨ per oēs. Procephalū q̄ꝺ in p̄mo pede vltra quattuoꝛ tēpora hꝫ: vt Insule ionio in magno quas dira celeno. Lagarū seu laxū cuiꝰ in medio vna aut plures syllabe claudicāt. vt Cōgredioꝛ fer sacra pater ꝛ cōcipe fedus. Truncatū q̄ꝺ in penultima claudicat vt Moꝛtē cōtennūt. Laudato vulnere gete hec et scazontes ꝛ ecades appellat diomedes cuius librū tertiū lege perdiligenter. Hypermetrū q̄ꝺ vna syllaba abundat: vt Iactemur doceas ignari hoīmq̨ locoꝛūq̨. Grauidū q̄ꝺ hꝫ sillabā in medio superantē: aut q̄ꝺ syneresim patit̄: vt fix erit aeripidē cernā lꝫ aut erimanthi. Inane cuius sillaba in duas ꝑ dieresim scindit̄. vt Accipe pōpei carmen deductū ab illo. Ex vna eīm sillaba due fiūt. Nā si lōga corripit̄ dr̄ sistole. vt Obstupui steterūtq̨ come et vox faucibus hesit. Si breuis ꝓduciť ectasis. Si due breues ꝓ vna lōga vel due lōge ꝓ vna ponant̄. Smyphonesis est. hac greci frequēter vtunt̄. Spōdaicū q̄ꝺ spōdeum habet in q̄nto. vt cornua velatarum obuertimus antemuarū. Colossūz seu colobū seu solutū: q̄ꝺ prosa orōne incedit: vt dono dicite doq̨ volentibꝰ cū magnis diis. Asperū q̄ꝺ horret iuncturis vt Nisee spioq̨ thaliaq̨ cynodoceq̨. Nec vero est ignorandū quedā ex iis vicia tā hexametri quā cuiꝰ carminis esse posse. Hypothymnū in quo singuli pedes termināt dictionē: vt carmē doctū semina simplex cōdere nescit. Cacophona q̄ vocaliū assiduitate squalent vt inferniq̨ latus ereq̨ insula circes. Itē cū ab eadē cōsonante singule dictiōes incipiunt: vt O tite tute tati tibi tāta tyranna tulisti. Equiuocū cuiꝰ vltime sīles sunt vt exiret mentes fraternas grata malis lis dhr ꝛ bicipitia si vltima verba simpliciter desinant. Item caudata cū finis duoꝛū in cōsonantes desinit dictiōes. Hemistichiū q̄ꝺ inceptū dūtaxat ꝛ semiplenū est. qualia sunt apud maronē. vt huc cursus fuit hec sulpicius.

De carminis heroici d coze.

Carminis heroi si vis seruare decoꝛum
Pes nunq̄ debet rationis claudere partem
Ni foꝛte in pꝛimo: pentimemeri comitante:
Vel quarto: quintoue: offendit turpe secundo
Sed minus in terno: si illum monosyllaba claudat

¶ Heroici hexametri decoꝛū (vt ait Sulpicius) in apta pedū connexione ꝛ varietate seruabitur. Si pes nō terminet partē orōnis/nisi forte in primo loco: sequente pentimemeri: vt in illo Virgiliano. Ast ego q̄ diuū incedo regina iouisq̨. Et soroꝛ ꝛ cōiūx. Et nisi forte in quarto loco. vt Vela dabant leti ꝛ spumas salis/ere ruebant. Vel forte in quinto: vt musa michi causas memora quo numine leso. Illepiduꝫ est carmen ꝓsa intercisaq̨ nimis oratiōe succulsans: ꝛ maxime si secūdus pes partē orationis terminet vehementer offendit. vt impulit in latus: ꝛ venti velut agmine facto. Q̄ꝺ fiet minus indecore in tertio si monosillabā desinat ꝛ dictiōes exigue sint. vt est illud horatiī. Nō vxoꝛ saluum te vult non filius omnes.

Heron pulcrū est vox quod trissyllaba finit
Illepidū est pelta/aut qđ vox tetrasyllaba claudit
Gratius incedit quod vox bissyllaba complet
Integra si fuerit vox quam ponis pede quinto
Discortum est carmē quod vox monosyllaba finit
Pulcrius at constat quod vox encletica claudit

¶ Decorū est heroicū qđ in trisyllabā desinit ⁊ fortiꝰ videt insurgere/quale ē illud Uergilij. Urbs antiqua fuit tirij tenuere coloni Cartago. Illepidū est carmen qđ in tetrasyllabā aut pentasyllabā desinit: vt est illud Uergilij. Nulla venꝰ/nulliqꝫ ciuuz flexere hymenei. Et illud Martialis. Omnis cesareo cedit labor amphiteatro: Gratius est illud carmē/qđ in bissyllabā desinit/maxime si pes quintus constet: vt est illud Uergilij. Musa mihi causas memora quo numine leso. Discortū ē carmē qđ in monosyllabā desinit: vt ē illđ Uergilij. Sole nāqꝫ tibi diuū pater atqꝫ hoim rex. Pulcrius tamē incedit/si monosyllaba encletica fuerit: vt est illđ Horatij. Scilicet vxorem cū summa dote fideqꝫ Et genus ⁊ formā regina pecunia donat.

Dactilici insurgunt cōnexi quinqꝫ decore
Quattuor interdum spondei stantqꝫ venuste
Dactilus alternis spondeis itqꝫ decore.

¶ Insurgūt ⁊ fluūt canore qnqꝫ continui dactili: quale est illud Ennij: At tuba terribili sonitu ꝓcul ere canoro. Incedunt etiā cū decoro quinqꝫ spōdei quattuor/si ipsa res exigat vt est illud Uergilij. Occultū inspires ignē/fallasqꝫ veneno. Silr decoruz est carmē cū dactilici pedes alterꝰ vel interiectis spondeis temperātur: vt est illud Uergilij. Italiā fato profugus lauinaqꝫ venit.

Nuū precedentis: pendens sententia versus
Comma: colonue facit: versu conclusa sequenti
Laudatur carmen: quod fiet quando necesse
Est rem cōtinuas: vehemens vel suaue loquaris

¶ Laudabile ē carmen quū snia suspēsa in seqnti ꝟsu includit/cōma siue colon efficiens/multoꝝ carminū int se implicatio: quā cathenā appellāt plurimuz iocunditatis habet in loco: vt quū opꝰ sit vt rem cōtinuas/vel vehemētia aut suauitate vtaris Id quod in carminibꝰ proxime ꝓcedentibꝰ ꝯspicere satis est in promptu.

De elegiaci carmine decoro.

Pentametrū pulcrū debet concludere sensum
Precipue ornatum/quod vox bisyllaba claudit
Proximū ⁊ huic penta aut quod tetrasyllaba cōplet
Absurduz est quod vox tris/vel monosyllaba finit

¶ Decorum pentametꝝ elegiacū sensum debet cōcludere ⁊ ornatissimuz est quod in dissyllaba claudit: vt est illđ Ouidij. Hāc tua penelope lento tibi mittit vlixes Nil mihi rescribas attamen ipse veni. Proximū huic ē qđ in pētasyllabā aut tetrasyllabam desinit: vt est illud Maronis. Uidi concretas ꝑ gramina fessa ruinas Pendere aut olerum stare carminibus. Similiter illud eiusdez Maronis. Uidi pescano gaudere rosaria cultu Ex oriente nouo rosida lucifero. Absurdū est illđ pēthametrum

quod vox trissillaba aut monosillaba pficit/quale est illud. Cõmunis paphie dea si=deris ꝛ dea floris precipit vnius muricis esse habitũ. Similiter illud Eneas atanis edite regibus es.

Annotatio.

Litterule eiusdem/vocum similes quoqꝫ fines
Crebras vocales: versus vetat ipsa venustas

¶ Ut decorẽ carminis seruemus: eiusdẽ littere/aut sillabe assiduitatẽ: crebras etiã vocaliũ cõcursiones dissonantiã/ꝛ sibilationẽ magis etiã qua in soluta oratione vi=tabimus. Permittunẽ tamen aliqñ (licet rarius) apud poetas huiusmodi iuncture: sed figurate ꝛ licenter vt est illud Ciceronis. O fortunatã natam me cõsule romã. ꝛ illud Ennij. O tite tute tati tibi tanta tyranne tulisti. Et illud Ennij. Merentes flen tes lachrimantes ac miserantes.

¶ Seruabimus etiã (vt inquit Sulpitius) in carminibus cõtexendis omnẽ cultum cũ latinitatis itegritate. Verbis vtemur electis nũc suauibus nũc canoris vt res postu lat. Carmẽ figuris aspgem⁹: facilitate affectib⁹ aliqñ cõcinnabim⁹. fabulis historijs ꝛ rerũ doctrina locupletabim⁹. duriciã ꝛ verboꝝ nouitatẽ vitabim⁹: ꝛ qđ maxia virtus orõnis est: vt Lactãtius inquit aperte dicemus. Ambigue dicta ꝛ ornamẽta ambi=ciosa (vt monet flaccus) refugiem⁹ a psonaꝝ ꝛ rerũ decoro nõ deliberabimus. Inter dũ copiã: interdũ breuitatẽ; nunc pingue: nunc siccũ dicendi genus: nunc maturum et graue: nũc ardens erectũ ꝛ cõcitũ amabimus. Carmen deducendũ leta intentaqꝫ cura aggrediemur. Antea (si fieri poterit) vt lectiuncula. vel cõmemoratione similis carminis excitati. In versu etiã faciendo/scabem⁹ psepe caput rodemusqꝫ vngues: nõ de industria: sed cũ distratiõe intenti: vñ inuento qđ conabamur nobis quasi nõ sentientibus pluteum cedemus stilũ sepe vertemus singulaqꝫ diligenter examinabi mus/ꝛ an lectione sint digna senere censebim⁹. Amicorũ pleraqꝫ iudicio emendabi=mus. paucis contenti lectoribus. ꝛ belle assentatorũ non admittemus. Luxurientiã cõpescemus. aspera leuigabim⁹. ꝛ carentia virtute tollemus. Libri editionem nõ pci pitabimus ne eã penitentia subsequaẽ. sed diu vel noim in aĩm castigabim⁹. Si qđ autẽ emissum fuerit: presertim in adolescentia. licet in iudiciũ cũ modestia reuocare ꝛ in suo genere conseruando corrigere. fecere id multi. fecit ꝛ ipse Cicero. qui totos imitauit archademicos fecit ꝛ Marcialis iam grãdior q̃ inquit festinata prior deci=mi michi cura libelli. Elapsum manibus nunc reuocabit opus. Nota leges quedaꝫ sed lima rasa recenti. pars noua maior erit lector vtriqꝫ faue. Ad qđ etiã nos hortari videtur priscianus. q̃ fatetur se quecunqꝫ in suis aduertit errata: quoad vixerit eme daturuꝫ. Nã vt fabius inqt supuacuus foret in studijs longior labor si nichil liceret melius inuenire preteritis. In versib⁹ etiã cõdendis lucilij ꝛ Crispini nimis cita ꝛ p̄=ceps extẽporalitas vitijs non vacat. Inquit enĩ horati⁹. Carmen reprehẽdite q̃ nõ multa dies ꝛ dies litura coercuit atqꝫ pfectũ decies non castigauit ad vngueꝫ. Lau dabile erit carmen Euripidis maturitatẽ Maronis morã visino more ꝛ quintilij lu mã expertũ. Gloriaẽ tñ aliq̃ iuuataꝫ sibi carminis facilitatẽ/q̃si virgula (vt aiũt) di uina furore quodaꝫ diuino pciti/vel a musis ipsis (tanqꝫ olim hesiodo fabulaẽ) sine studio sibi donatũ Sed audiãt eundẽ horatiũ. Natura fieret laudabile carmẽ an arte Quesitum est ego nec studiũ sine diuite vena Nec rude qđ psit video ingeniuꝫ alterius/sꝫ altera poscit opẽ res: ꝛ cõiurat amice. Diligaẽ ideo facili ꝛ extẽporali i=genio/ matura diligẽtia. Addo etiam doctrinaꝫ. Nã vt idẽ flacc⁹ ait. Scribẽdi re=cte sapere est pncipiũ ꝛ fons. Multũ etiã cũ imitatiõe exercitatio conferet.

Annotatio

¶ Quãqꝫ ꝛ hec de carminis decoro dixim⁹/nolim tñ ea a nobis sic dicta existimes vt hãc legẽ semp ꝛ vbiqꝫ quasi effectatã ꝛ nimis rigidã obseruare sis astrictus Ipse enĩ poetarũ pñceps Maro/nedũ poete alij crebro hãc legeꝫ (vt i suis ẽ pspicere mo numentis) pretermiserũt Nimiꝝ nã vt idẽ inquit Nõ oĩa possum⁹ omnes Ille etiam insignis apud grecos homer⁹ hec ꝛ hmõi obliuisci. fateẽ flaccus. Qñqꝫ bon⁹ dormi=tat homerus. Permittuntur autẽ pter hãc legeꝫ multa poetica licentia; vt ideꝫ ait

Sunt delicta tñ quibus ignouisse velimus. Nã neqꝫ corda sonũ reddit quẽ vult ma
nus et mens. Nec semp feriet quodcũqꝫ minabit arcus. Quo magis tñ (vitato inde
coro) ꝓpius decoro accedas: eo laudabilius erit carmẽ. minusqꝫ offendet. vt idẽ ait.
Uerũ vbi plura nitent in carmine nõ ego paucis offendat maculis: quas aut incuria
fudit. Aut humana parꝝ canit natura. quid ergo vt scriptor si peccat idẽ librari⁹ vsqꝫ
quãuis est monitus: venia caret: et cythared⁹ ridetur corda q̃ semꝑ oberrat eadẽ.
si latius de hac re cognoscere libeat horatiũ de arte poetica consulito.

De licentia poetica.

¶ Carmina scribenti pmittunt nonnulla poetica licentia. sed hac in re aduertendũ
est/hmõi licentiã/nõ vsqꝫ adeo ꝓtendi posse: quasi liberũ sit scriptori litterarie artis
deserere pcepta: ⁊ ꝓ suo voto: vel verba transformare: vel viciose inter se iũgere di=
ctiones. Uerũ q̃ in grãmaticis ⁊ oratorijs disciplinis a magnis auctoribus tradunt
ea negligere nõ decebit. Sũt eñ cuiuis arti milites ꝯstituti: quos licẽter ꝑ auctoris
iudicio puaricari nephas est. Imitabimur ergo celebres poetas: ⁊ in quibus illi fere
ad viciũ: cũ dignitate tñ sũt deflexit in illa incidere (nisi carminis cõmoditate/aut ne
cessitate cogant) nimis decet. Nam illud vnũ memoria tenere debemus; vnãquãqꝫ
omnẽ auriũ iudicio examinari debere hic ergo pmissus: siue licentia poetica in lr̃is
sillabis/dictionibus: ⁊ orationib⁹ inuenit. Fit ab his singulis fit a poetis cõtra pce=
pta trãsgressio. In litteris quidẽ (vt superius in figuris diximus) Adiectione detractio
ne. immutatione. transmutatione peccat Additur nãqꝫ in dictione littera que prece
dentẽ vocalẽ breuẽ facit longã: vt relliquias relligo. redduco. Uirgilius. Relliquias
danaũ. horati⁹ in epodis. Deus hec fortasse benigna reducet in sedẽ vite. Detra
hitur nõnunqꝫ littera. Uirgil. Atqꝫ immitis achilli. Sed eñ vitãdi sibili causa detrapit
Immitatur. vt olli pro illi. Cũqꝫ opus est longa sillaba. r. in s. mutatur. vt honos: la
bos. arbos. ꝓ honor labor. arbor. Transmutant vt teucre: euandre: meleãdre: ꝓ teu
cer/ euander. meleager. Qd ideo fit. qd duplex in his noĩbus est terminatio nĩati dici
mus. Euandrus teucrus. Uirgil. in septimo. Tum pater euandrus.

De licentia innouandarũ sillabarũ.

¶ Idem quoqꝫ fit in sillabis. Nã dictioni vt cõmodius quadret versib⁹ sillaba adiũ
gitur vt induperator ꝓ impator. mauorcia ꝓ marcia. vel subtrahitur vt accestis pro
accessistis. Uirgil. Accestis scopulos. Aut mutat vt caudicib⁹ ꝓ codicibus. Uirgil.
in geor. Caudicib⁹ sect⁹. Cõnixa pro enixa. Idez. Spem gregis ah silice in nuda cõ
nixa reliquit. Item euantes ꝓ ouantis. Idem in. vi. Eneidos. Illa chorum simulans
euantes orgia circum.

De innouandis dictionibus

¶ Dictiones quoqꝫ additionem seu interpositionem alterius dictionis recipiũt: vt
septem subiecta trioni/pro subiecta septentrioni. Immutationem siue innouationẽ
vt miseresco ꝓ misereor/horresco ꝓ horreo/vel diminutionem: vt
Uel cõparatõem vt senior ꝓ senex/tristior pro tristis. Uergilius Tristior ⁊ lachrymis
Uel deriuatõem Uerg. Frondea tecta/pro frondosa Cõpositõe vt belliger thurifer
Que ⁊ si in orõne quoqꝫ soluta occurrũt/in pedestri tñ licentius permittũtur Scien
dum est etiã in dictõibus grecis licere vti grõ/vel suo vel latino quo ad metri cõmo
ditas exposcit. Uerg. in vi. eneidos. In foribus letum androgeũ/ꝓ androgei Trã=
mutari etiã a poetis solent dictiones interdũ. Uerg. Maria ola circum.

De oratione.

¶ Fit insuꝑ nonnunqꝫ ad orõnem superuacua dictionis adiectio/⁊ frequẽtibus cõiũ=
ctionib⁹ cõpacta/qd greci polysintheton appellant Uerg. Athamasqꝫ/thoasqꝫ/peli
desqꝫ/neoptolemusqꝫ/primusqꝫ machaon. Idem alibi Ore locuta est/ qd ꝑ pleonasi
mum. i. accumulatõem fit. Detrahitur similiter aliqd orationi quod eclipsis vni⁹ ver=
bi defect⁹. Uergi. hec secũ mene incepto desistere victaz. in pma oratõe deest. dixit
in scdã sũt decet. Aliqñ detrahit dictio ꝑ aposiopesim siue vt Cicero per reticentiã

Idē alibi. Quos ego: sed pstat intelligit punirē. Subtrahunt aliqñ coniunctiones per hypaliton. Idē. Ite, forte citi date flāmā īpellite remos. Transponit aliqñ oratio p hysteron pteron: qñ retrouerso ordine pfert. Terentius Symbolū dedit cenauit. Trāsponitur etiā oratio cū casibus vice versis res significatur vt trade rati ventos: vbi intelligitur. Trade ratos ventis.

De cōmutatione vocabulorum per omnes partes orationis.

¶ Animaduertunt preterea poete vocabulis abuti: & aliud p oēs partes orōnis vocabulū p alio ponere. In nōie quidē vt Iuuenalis bacchanalia viuūt. i. bacchanaliter hoc furiose & crapulose. Uirgili⁹ in georgicis. Armētaq; pasces sole recens orto: hoc est recenter. Idē in georgicis flos appīma tenax. hoc est apprime. In his oībus nomen p aduerbio ponit. Ponit etiā pprium p appellatiuo. Uirg. hauriat hūc oculis ignē crudelis ab alto dardan⁹. i. dardanius de enea em loqt q a dardano rege troiano venit. Loco etiā generis species ponit. Uirg. in georgicis de equab⁹ amore feruentib⁹: illas ducit amor trans gargara transq; sonantē ascaniū. vbi gargara pro qbusq; mōtibus posuit. & Ascaniū pro qbusq; fluminib⁹. Inuentor etiā p re inuenta ponit. Uirg. Cererēq; canistris expedisit. Cerē q est dea frugū p pane posuit. Itē equitatē p equo. Idē in georgicis. Frena pelethronij laphite gyrosq; dedere. Imposita dorso atq; equitē docuere sub armis. Insultare solo. Equidē. i. equū. Numer⁹ certus p incerto ponit. Idem. O terquaterq; beati numerus singularis p plūr. Idem. pars in frustra secant. Casus pro casu. Uirg. Curruq; volās dat scōo. Curru pro currui fit etiā alteratio in verbis. Uirg. hunc ego si potui tm̄ sperare dolorē. sperare pro timere posuit. Mod⁹ etiā pro modo ponitur. vt Itis paratis quā primū arma viri. i. ite & parate. Significatio pro significatione. Uirg. prora aduertit: pro aduertitur. Idē in georgicis. Longiq; vrgent ad littora fluctus. pro vrgent. Itē vna ppositio p alia ponit. Terenti⁹. Ecquid nos amas de fidicina hac. i. ppter hanc fidicinā. hec & multa alia vsurpant poete.

De omni genere metrorū quo vsus est horatius apud latinos inter poetas liricos facile princeps.

¶ Metrorum vndeuiginti generib⁹ vsus est Horatius libro carminū que ode inscribitur. de quib⁹ oībus inferius dicemus.

Carmen Asclepiadiū Choriambicū.

Tetrametrū carmen choriambū asclepiadis fit
Spondeo & binis choriābis pyrrhichioq;
Uel sic conficitur spondeo dactiloq;
Cum pentimemeri dehinc dactiliciq; duobus
Acatalecticon & dicatur monocolon esse.

¶ Primū genus est carmē monocolon choriābicū Asclepiadiū tetrametrū acatalecticon. & dr monocolon. i. vniforme: qr nullo est cōiunctū. Dicit etiā Asclepiadiū ab inuētore asclepiade poeta lirico. Et choriambicū a pede choriambo pdominātē. Et tetrametrū qd quattuor pedes cōtinet. Et acatalecticon qd pfecto fine claudit. Cōficit aūt ex spondeo. duob⁹ choriābis & pyrrhichio: & sic scandit. Mece/nas atauis/edite re/gib⁹. Et scdm diomedē sic cōficit. Spōdeo dactilo cesura & duob⁹ dactilis & sic scandit. Mece/nas ata/uis/edite/regib⁹. Et hoc metro tris odas būs[?] scripsit.

Mecenas athauis edite regibus
Exegi monumentum ere perennius
Donarem pateras grataqꝫ cōmodis.

¶ Hoc metro scripsit prudentius illum hymnum de accensione ignis.

Inuentoꝛ rutili dux bone luminis

Hymnus. ¶ Secundum est dicolon tetrastrophon constans ex sapphico ⁊ Adonico.

Dactilicū sapphicū pēthametrū ēdecasillabū

Sapphicū est carmen confectum dactilicum sic
Penthametrū: pꝛimo semper pede pone trocheum
Hinc spondeum: hinc dactilicū: binosqꝫ trocheos.

Dactilicū adonicū dimetrum.

Dactilicon dimetrum sic carmen adonidis esto
Ex pede dactilico ⁊ spondeo siue trocheo

¶ Sapphicon penthametrum endecasillabum conficitur ex trocheo spondeo dactilo ⁊ duobus trocheis ⁊ sic scanditur. Jam sa/tis ter/ris niuis/atqꝫ/dire. Huic coniunctū est adonicum constans ex dactilo ⁊ spondeo vel trocheo ⁊ sic scanditur Terruit/vrbem. hoc metro tres ⁊ viginti odas scripsit

Jam satis terris niuis atqꝫ dire
Mercuri facunde nepos atlantis
Quem virum aut heros lyꝛa vel acri
Uile potabis modicis sabinum
Integer vite scelerisqꝫ purus
Parcius iunctas quatiunt fenestras
O venus regina gnidiqꝫ paphiqꝫ
Poscimus si quid vacui sub vmbꝛa.
Persicos odi puer apparatus
Nullus argento coloꝛ est auaris
Ne sit ancille tibi amoꝛ pudoꝛi
Septimi gades aditure mecum:
Illa si iuris tibi peierati
Rectius viues licini neqꝫ altum
Ocium diues rogat in patenti
Martis celebs quid agam calendis

Marcuri nam te docilis magistro
Herculis ritu modo dictus o plebs
Fame nympharum fugientum amator
Non vides quantum moueas pericla
Montium custos nemorūqꝫ virgo
Impios sparte retinentibus omen
Pindarum quisquis studet emulari.
Diue quam proles niebea magne
Est michi nouum superantis annum
Phebe siluarum quam potens diana

¶ Hoc metro etiam scripti sunt hymni quos frequentant ecclesiastice.

Nocte surgentes vigilemus omnes
Ecce iam noctis tenuatur vmbra
Quod chorus vatum venerandus olim
Ut queant laxis resonare febris
O sator rerum reperitor eui — Hymni.
Intra desert teneris sub annis
O nimis felix meritiqꝫ celsi
Christe sanctorum decus angelorum
Uirginis proles opifexqꝫ matris
Iste confessor domini sacratus

¶ Illud notandum quod in secundo huius hymni versu dicendum est hoc die et non hodie: quia primum pedem oportet esse trocheū ꝛ omnes he predicte ode manifestāt O pater sancte mitis atqꝫ pie.

¶ Ille hymnus pedes non seruat: qui hunc hymnum scripsit sillabas tantum seruare pedes vero minime curauit.

¶ Tertium est dicolon distrophon cōstans Choriambico gliconico ꝛ asclepiadeo, sic.

Gliconicum Choriambicum.

Sic carmen trimetrum choriambū carmen gliconis
Ex pede spondeo. choriambo. pyrrhichioqꝫ
Uel pede spondeo: sic dactiliciqꝫ duobus

¶ Gliconicū choriambum trimetrū cōstat spondeo choriambo ꝛ pyrrhichio sic scādi-tur. Sic te/diua po/tens/cipri/ vel secundū alios cōstat ex spondeo et duobus dactilis sic scanditur. Sic te/diua po/tens cipri. huic coniungitur Asclepiadiū choriambicum ꝛ dicit dicolon distrophon scripsit hoc metro odas duodecim.

Sic te diua potens cipri
Cum tu lypia telephi
Mater cena libidinum.
Et ture et fidelibus iuuat
Donec gratus eram tibi
Uxor pauperis ibici
Quantum distat ab inacho
Intactis opulentior
Festo quod potius die
Quod me bracchi rapis tui
Intermissa venus diu
Quem tu melpomene semel.

Dactilicū archilochiū tetrametrum

Dactilicū archilochi sic carmen tetrametrū fit
Quattuor herois pedibus: tribus atque trocheis
Et quartus debet semper pes dactilus esse
Bucolici in morem partem claudens rationis.

Endecasillabū archilochium.

Ex binis iambis pentimemeris atque trocheis
Ternis: conficies endecasillabon apte
Sepius at primo pro iambo pone trocheum

¶ Dactilicū archilochiū cōficit ex quattuor pedibus heroicis (ita qd quartus semper sit dactilicus partē orationis finiens more bucolici) et ex tribus vltimis trochaicis et sic scandit. Solui/tur/acris hy/ems gra/ta vice/veris/et fa/uoni/huic cōnectit endecasillabū archilochiū cōstās duobus iambis pentimemeri. et tribus trocheis: et sepius primo loco pro iambo ponit spondeus: et sic scandit. Trahunt/que sic/cas/machi/ne ca/rinas/scripsit hoc metro hanc oden solam.

Soluitur actis hyemps grata vice veris et fauoni.

¶ Quintū est tricolon tetrastrophon cōstans ex primis duobus versibus coriambicis Asclepiadeis: de quo metro superius est dictū. Tertius versus est pherecratius trimeter heroicus qui conficit ex spondeo dactilo et spondeo sic scandit. Grato/pyrrha sub/antro. Quartus versus est gliconicus de quo superius diximus. hoc metro septē odas scripsit.

Quis multa gracilis te puer in rosa
Quauis referent in mare te noui
Dianam tenere dicite virgines

Uites humileð me similis chloe
O fons blandusie splendidior vitro
Audiuere lite dij mea vita dij
Quis fles asterie quas tibi candidi

¶ Sextum est dicolon distrophon. tres eñi primi versus sunt Asclepiadij Choriambici siue dactilici. Quartus gliconicus de quibus superius est dictum. scripsit hoc metro odas nouem.

Scriberis vario fortis & hostium
Pastor cum traheret per freta manibus
Quis desiderio sit pudor aut modus
Albi ne doleas plus nimio memor
Nolis longa fere bella munantie
Extremum tanaim si biberes lice
Inclusam donaen turris et cura
Diuis arte bonis optime romule
Jam veris comites que mare temperent

¶ Hic duobus metris viz Asclepiadeo choriãbico & Gliconico scripsit diuus Ambrosius de sanctis martyribus illũ hymnum.

Sanctorum meritis inclita gaudia

¶ Est etiam alius hymnus de eukaristia.

Sacris solenniis iuncta sunt gaudia

¶ Qui tñ hũc scripsit pedũ mẽsurã & metrũ naturã nõ curãs sillabarũ tñ nũerũ seruauit.
¶ Est etiam alius hymnus de assumpsione diue virginis marie.

O quã glorifica luce choruscas.

¶ Videretur hic hymnus Asclepiadio carmine cõtextus sed contra illius metri naturam in postremo pede ponitur sp̃ondeus vel trocheus pro dactilo: qui hunc scripsit / nullũ ducẽ secutus / visus est monocolo tetrastropho hoc quattuor versibus eiusdem metri inde post quartum replicatione facta.
¶ Quartum est dicolon distrophon Constans dactilico archilocho tetrametro & eius decasillabo archilochio.

Dactilicũ phaliscũ tetrametrum.

Dactilicũ tu tetrametrũ sic conde phaliscum
Quattuor herois spondeis: dactilicisue
Siue alterius: sed ternus pes sepius esto
Dactilicus: quartus spondeus sit quoq3 semper

¶ Septimũ est dicolon distrophon. Primus eñi versus est heroicus archilochius de quo superius est dictũ. Secũdus phaliscus dactilicus tetrameter achatalecticus. cõstans ex quattuor pedibus heroicis vel dactilicis vel spondaicis plurimus tñ semper spondeus erit Tertius sepius dactilus sic scanditur.

Hymni.

Lauda/bunt ali/j cla/ram rhodon/aut myti/lenen.
Aut ephe/sum bima/ris de co/rinthi.

¶ Scribit hoc metro quattuor odas.

Laudabunt alii claram rhodon aut mytilenen.
Albus ut obscuro detergit nubila celo.
Te matris et terre numeroq; carentis harene
Quid tibi vis mulier nigris dignissima barrhis

Choriambicū aristophanū monometrum.

Carmen aristophanis choriambicum cōditur apte
Ex pedibus binis & erit primus choriambus
Bacchius (arbitrio) fiet amphibrachus ve secundus

Choriambicū alcaicū trimetrum.

Alcei trimetrum choriambicum condere carmen
Sic debes: primo tu pone secundum epitritum
Huic binos choriambos: bacchius ultimus esto
Amphibrachum ve loces illius sub vice sepe.

¶ Octauū est dicolon distrophon. primus versus est Choriambicus aristophanius cōstans choriābo & amphibrachio siue bacchio & sic scādit. Lydia dic/per oēs. Sequēs est choriambicus alcaicus trimeter constans epitrito secundo, duob⁹ choriābis & amphibracho siue bacchio sic scanditur. Te deos o/ro sibarim/cur pperas/amando. hoc metro hanc oden solam scripsit.

Lydia dic per omnes
Te deos oro sibarim cur properas amando

Dactilicū alcaicum trimetrum.

Alcaicum trimetrum carmen sic dactilicum fit
Ex binis iambis: vel sic spondeo & iambo
Huic pentimemeri post dactilicisq; duobus

Jābicū archilochiū trimetrū hypcatalecticō.

Archilochi iambum sit hypercatalecticon apte
Sic dimetrum: primo pede spondeum vel iambum
Ponas spondeum terno: iambumq; secundo
Et semper quartus sit iambus pyrrhichius ve
Postremo semper ponatur syllaba abundans

Dactilicū pindaricū tetrametrū.

Pindaricum tu dactilum fac tettrametrum sic
Dactilicis binis necnon binisqꝫ trocheis

¶ Nonū ē tricolō tetrastrophō ꝑmi duo v̄sus sūt dactilici alcaici trimetri catalectici. Cōstāt aūt duobꝰ iābis: vel spōdeo ꝛ iābo cesura. duobusqꝫ dactilis. Tertiꝰ est archilochiꝰ dimeter hypercatalectiꝰ cōstās ex ꝑmo pede iābo vel spōdeo scḋo iābo tertio spondeo quarto iābo vel pyrrhichio, deīde sillaba abūdās. Quartꝰ est pindaricꝰ dactilicꝰ tettrameter cōstans duobus dactilis ꝛ duobꝰ spondeis ꝛ sic scanditur.

Uides/ vt al/ta/ stet niue/ candidum
Sora/cte nec/ iam/ sustine/ aut onus
Silue/ labo/rantes/ gelu/ que/
Flumina/ constite/rint a/cuto

¶ Scripsit hoc metro triginta nouem odas.

Uides vt alta stet niue candidum
O matre pulcra filie pulcrior
Uelox amenum sepe lucratilem
Musis amicus tristiciam ꝛ metus
Natis in vsum leticie scyphis
Icti beatis non arthum inuides.
Quid dedicatum poscit apollinem
Parcu deorum cultor ꝛ infrequens
O diua gratum que regis antium
Nunc est bibendum nunc pede liberto
Motum ex metello consule ciuicum
Equam memento rebus in arduis
Nundum subacta ferre iugum valet
O sepe mecum tempus in vltimum
Non semper imbres nubibus hispidos
Quid bellicosus cancaber ꝛ scytes
Ille et ne fasto te posuit die
Heu heu fugaces posthume posthume
Iam pauca aratro iugera regie
Cur me querelis examinas tuis
Bacchum in remotis carmina rupibus

Non vsitata nec tenui ferar
Odi prophanum vulgus & arceo
Angustam amice pauperiem pati
Descende celo et dic age tibia
Iustum & tenatem propositi virum
Celo tonantem credimus iouem
Delicto maiorum numeritos lues.
Eli vetusto nobilis ab lamo
O nata mecum consule maulio.
Celo supinas si tuleris manus
Uix est puellis nuper idoneus
Tirrhena regum progenies.
Qualem ministrum fulminis alitem
Ne forte credas interituraqz
Que cura patrum queue quiritium
Phebus volantem prelia me loqui

Alcaicũ coriambicũ pentametrũ.

Penthametrũ alcei choriambum conficies sic
Spondeo atqz tribus choriambis pyrrhichioqz

¶ Decimum est monocolon Choriambicum alcaicum penthametrũ constans ex spõdeo tribus choriambis & pyrrhichio. hoc metro tris odas scripsit sic scanditur.

Tu ne/quesieris/scire nephas/quẽ michi quẽ/tibi
Nullam/varre sacra/vite prius/severis ar/borem
O cru/delis adhuc/& veneris/muneribus potens.

Iambicũ trimetrũ archilochium.

Archilochi iambũ dimetrũ primo amphimacro fit
Et binis iambis vel spondeus sit vtrenis

Iãbicũ trimetrũ hypponactiũ catalecticon.

Hypponacteũ dimetrũ catalecticon esto
Iambũ: ex quinis iambis. quis sillaba abundans
Additur: imparibusqz locis spondeusqz aliquando

¶ Undecimū est dicolon distrophon. primꝰ versus est Jambicꝰ archilochius dimeter acatalecticus constat cū amphimacro/⁊ duobꝰ iambis siue alterno spōdeo. Sequēs versus est iambicus termeter hipponactius catalecticꝰ Cōstat aūt qnqꝫ iambis:⁊ sillaba superante hoc metro solā vnā oden scripsit q̄ sic scanditur.

Non ebur/neqꝫ au/reum

Mea/rem/det in/domo/lacu/nar.

Sapphicū alcaicū trimetrū ionicū.

Sapphicū alcaicū trimetrū ionicūqꝫ a minori

Conficitur solis tribus a ionicisqꝫ minori

¶ Duodecimū est monocolon carmen ionicū sapphicon a minori trimetrū acatalecticū. Cōstās tribꝰ ionicis a minori hoc metro solam vnā oden scripsit q̄ sic scandit.

Miseratū est/ne amori/dare ludum.

Dactilicū Archilochiū dimetrum.

Dactilicū dimetrū catalecticon archilochi fit

Dactilicis binis post quos sit sillaba abundans.

¶ Tertiūdecimū est dicolon distrophon. primꝰ versus est heroicꝰ hexameter de quo supradiximꝰ. Scdus est dactilicꝰ archilochius dimeter catalecticus. Constās duobꝰ dactilis ⁊ sillabe superanti: hoc metro scripsit solā vnā oden q̄ sic scanditur.

Diffu/gere ni/ues rede/unt iā/gramina campis

Arbori/busqꝫ co/me

Jābicū hipponactiū trimetrū achatalecticō.

Hypponacteū iambū trimetrū achatalecticon illud

Precipue ornatum senis quod constat iambis

Sedibus imparibus recipit spondeū aliquando.

Jambicū archilechiū dimetrū acatalecticon

Archilochi iambū dimetrum acatalecticon illud

Quattuor ex iambis constans apprima venustum

Sedibus imparibus recipit spondeum aliquando.

¶ Quartūdecimuz est dicolon distrophon: p̄mꝰ v̄sus est iābicꝰ hypponactiꝰ trimeter acatalecticꝰ p̄cipue ornatꝰ est q̄ sex iābis cōstat: sic scandit. Bea/tus il/le q̄/p̄cul/nego cijs. Admittit tn̄ qnqꝫ spōdeū in locis iparibꝰ vt in illo. Lupis ⁊ a/gnis quā/ta sor/tito ob/tigit. Sequens est iābicus archilochiꝰ dimeter acatalecticꝰ cōstans: quattuor iambis ⁊ ille apprime venustꝰ qualis est hic sequens. Magis/ve rhom/bus aut/scari. Recipit tn̄ in locis imparibꝰ spondeū vt in illo: Malue/salu/bres cor/pori. his duobꝰ iambicis scripsit odas decem.

Jbis liburnis inter alta nauium

Beatus ille qui procul negocijs

Parentis olim si quis impia manu
Lupis et agnis quanta sortito obtigit
At o deorum quidquid in celo regit.
Quid immerentes hospites vexas canis
Quoquo celesti ruitis aut cur dexteris
Rogare longam puditam te seculo
Quando repostum cecubum ad festas dapes
Mala soluta nauis exit alite

¶ Jambici metri duo genera. alterū de quo diximus supra quo vsi sunt recentiores. alterū apud vetustissimos comicos tragicos in vsu fuit qd testat horatius hunc socci sūpsere pedem grandesqz cothurni/ primusqz hoc carmine scribere cepit archilochus de quo idē archilochū proprio rabies armauit iambo. huic archilocho licambes ciuis lacedemonius neobolen filiam desponsauit: qua postea negata/ indignatus archilochus in patrem et filiam iambicis carminibus ita mordaciter inuectus est. vt pater ipse nēs contumeliarū morte iambos illius vitare studuit. Nā ad laqueū confugit seipsumqz suspendit vnde Ouidius in ibin. Tincta licābro sanguine tela feram. Erat autem archilochus poeta paruus. Jambicū carmen est maledicū. a iambizin qd est maledicere vt scribit diomedes. Alij a iapto grece qd est noceo. Alij a iambizo qd apud antiquos dicebatur cōtumelior vitupero violo. Jnde iambographus qui iambicis carminibus scribit apud grecos precipui huius carminis scriptores fuerunt Archilochus et hipponax apud romanos auct Lucilius et Catullus. Scribit priscianus veteres comicos ac tragicos latinos in iambico oībus in locis indifferenter posuisse quinqz pedes. videlz iambū tribrachū anapestum dactilum et spondeum: sed vltimo loco iambum vel pyrrhichium solum de quo latius paulo inferius dicemus.

¶ Jambico archilochio dimetro (de quo superius diximus) scribuntur etiā quos sancta canit ecclesia sexaginta decem hymni. Jn locis imparib' inuenit ut aliqn pyrrhichius et trocheus cōtra illius metri legem. Et sunt monocoli tetrastrophiqz post quartum quēqz versum fit replicatio eiusdem metri et sunt isti qui sic scandūtur.

O lux beata trinitas.
Conditor alme siderum
Adesto sancta trinitas.
Eterne rerum conditor
Magne deus potentie
Summe deus clementie.
Telluris ingens conditor
Tu trinitatis vnitas
Celi deus sanctissime
Deus creator omnium
Lucis creator optime
O satis rerum conditor

Jesu/ quadra/ gena/ rie.
Jesu saluator seculi
Jesu nostra redemptio
Jam xp̄s astra ascenderat
Jesu saluator seculi
Jesu redemptor omnium
Jesu corona virginum
Nunc sancte nobis spiritus
Ueni creator spiritus.
O gloriosa femina
Quē terra pōthus ethera.
Eterne rex altissime

Rector potens verax deus
Rerum deus tenax vigor
Audi benigne conditor
Summe largitor pmii
Christe redemptor omniũ
Consors paterni luminis
A patre vnigenitus
A solis ortus cardine
Saluator mundi domine.
Te lucis ante terminum.
Splendor paterne glorie.
Plasmator hominis deus
Primo dierum omnium
Rerum creator optime
Ecce tempus idoneum
Tu christe nostrũ gaudiũ.
Veni redemptor gentium
Verbũ supnũ pdiẽs: a pre
Vox clara ecce intonat
Vexilla regis prodeunt
Martir dei qui vnicum
Deus tuorum militum
Rex gloriose martyrum

Xpe qui lux es & dies
Ex more docti mistico
Ad cenam agni prouidi
Aurora lucis rutilat
Sermone blando angelis
Iam lucis orto sidere
Somno refectis artubus.
Ales diei nuncius
Clarum decus ieiunii
Impleta gaudent viscera
Exultent celũ laudibus.
Verbum supernũ pdiens
Iesu dulcis memoria
Iesu amator clementie
Exultet cor precordiis
In anne puerperio
Nox & tenebre & nebula
Lux ecce surgit aurea
Eterna celi gloria
Chorus noue hierusalem.
Tu xpe nostrum gaudium
O nata lux de lumine
Celestis formam glorie.

¶Sunt etiã alii hymni: qui iambico hypponactio trimetro acatalectico monocolo decurrere videntur: sed contra illius metri naturam recipiunt locis imparibus aliqñ trocheũ in parib⁹ aũt spondeũ vel pyrrhichiũ aliqñ trocheũ: sed q̃ hos scripserũt sillabarum numero seruato pedũ legẽ non curabant. sic scanduntur.

Annu/e chris/te se/culo/rum do/mine
Aure/a lu/ce et/deco/re ro/seo.

Trochaicũ dimetrũ alcinauiũ acatalecticon.

Trocchaicũ dimetrũ acatalecticon alcinauium
Quattuor ex puris debet constare trocheis

¶ Alij preterea sunt hymni q̄ trochaico dimetro alcmanio acatalectico incedere videntur. sed q̄ eos edidit hui⁹ metri naturā neutiq̄ȝ obseruauit. immiscet enī in oībus locis tā spondeū iambū q̄ȝ pyrrhichiū. ⁊ synalepham ⁊ ecclipsim nō admittit. Trochaicum alcmaniū dimetrū acatalecticū cōstat ex quattuor trocheis ⁊ sic scandit. Quos vi/des se/dere/celso. hoc metro videt hi conscripti de beata anna.

Jn an/ne pu/er pe/rio.
Felix/anna/pre a/lijs.

Trochaicū dimetrū catalecticon euripideū.

Trocchiacum dimetrum catalecticon euripideum
Semipede adiuncto. de ternis esto trocheis

¶ Trochaicū dimetrū catalecticū euripidiū cōstat ex trib⁹ trocheis ⁊ semipede hoc est sillaba superante.

¶ Trochaico alcmaneo (de quo diximus) ⁊ hoc trochaico euripidio hymni sequentes videntur incedere: sed qui eos scripserunt (vt in alijs hymnis) nō pedū mensurā: sed sillabarū numerū (vt sepi⁹ diximus) obseruant. Cōfundūt enī alios pedes indifferenter nūc iambū nunc spondeū nūc pyrrhichiū. sic scanduntur.

Pange/lingua/glori/osi
Preli/um cer/tami/nis

¶ Et dicunt dicoli distrophi versus: q̄r post scd̄m quenq̄ȝ versum fit replicatio primus versus acatalectic⁹ q̄ pfecto fine claudit. Scd̄s est catalecticus q̄ in fine deest sillaba q̄ perficeret carmen hoc modo incederet carmen.

Pange lingua gloriosi
Corporis misterium
O maria noli flere
Collaudemus magdalene
Estimauit hortulanum
Vrbs beata hierusalem
Tibi christe splendor patris
Sancte dei preciose
Christi miles gloriosus
Festum matris gloriosi.
Mundi salus affutura
Lustra sex qui iam peracta
Crux fidelis inter omnes

Jambicū dimetrū anacreontiū catalecticon.

Jambum fit dimetrum catalecticon annacreontis
Ex ternis iambis, post quos sit sillaba iuncta

¶ Iambicū dimetrū catalecticon anacreontiū cōstat ex tribus iambis ⁊ sillaba sic scā diť. Preceps/amo/re/se/no. hoc metro ⁊ trochaico dimetro alc[m]auio acathelectico in cedere videť ille hymn⁹. Cultor dei memento. ⁊ ē dicolos te trastrophos: qr duo p̄mi versus sunt anacreontij iābici: ⁊ duo posteriores trochaici alci nauij. sed in scđa replica tione solo iambico anacreontio p quattuor versus vtitur. In replicatiōib⁹ sequentib⁹ (nullo ordine seruato) hec metra inuicē confundit hoc modo scanditur.

Cultor/dei/memen/to
Te fon/tis et/laua/cri
Rorem/subi/isse/sanctum
Te cris/mate/iuuo/natum

Trochaicū dimetrū ithiphalicum brachicatalecticon.

Trochaicū dimetrū brachicatalecticon apte
Fertur ithiphalicū ternis constare trocheis.

¶ Trochaicū dimetrū ithephalicū brachicatalecticon ē illud qđ cōstat ex trib⁹ tro cheis vt bacche/iuge/tigres. hoc metro hymni sequentes sunt scripti q̄ sic scanduť.

Aue/maris/stella.
Aue mater anna.

¶ Et sunt monocoli tetrastrophi. qr post quartū quēqz versū fit replicatio hec de hym nis collegim⁹. ¶ De odis quas sequentias appellant. qm̄ pauce ac poti⁹ nulle debitā metri mensurā cōplectuť. de aliquid dercipere omittimus.

Iambicū sapphicū acatalecticon.

Sapphicon est dimetrū iambū acatalecticon apte
Heroa pentimemeri: iambisqz quaternis

¶ Quintūdecimū est dicolon distrophon p̄mus versus est hipponacti⁹ trimeter acata lectic⁹ de quo paulo ante diximꝰ hoc modo. Pecti/nichil/me si/cut an/tea/iuuat. Se cundus est sapphic⁹ iābic⁹ dimeť acatalectic⁹ ꝯstās heroica pentimemeri. ⁊ quattuor iambis hoc modo. scribere/versicu/los amo/re per/cussum/graui. hoc metro hāc oden dumtaxat scripsit.

Pecti nichil me sicut antea iuuat

Iambicū archilogiū heroicum.

Heroum iambū sic archilochi dimetrum fit
Quattuor ex iambis. hinc dactilicisqz duobus
(Heroa vt pentimemeri) dehinc sillaba detur.

¶ Sextūdecimū est dicolon distrophon. p̄m⁹ v̄sus est heroicus. hoc mō horrida/tēpe/ stas/ce/lū/cō/traxit et/ignes. Sequēs est archilochi⁹ iābic⁹ heroic⁹ cōstās dimetro iā bo duob⁹ dactilis cū syllaba superante vt pentimemeris heroica. hoc mō scandiť. Ni ues/q̄ deducūt/iouē: nūc mare/nūc silue. Ubi diligenter attendas vltimū dactilū nunc silue apprime licenter esse positū. Nā silue trisillabū fecit horati⁹. Qđ p̄scian⁹ ⁊ post eū Tortellius affirmat. scripsit hoc metro vnā oden.

Horrida tempestas celum contraxit & ignes

¶ Septimumdecimum est dicolon distrophon primus versus est heroicus hoc modo. Mollis in/ertia/cum tan/ta dif/fuderit/imis. Secundus iambicus archilochius dimeter acatalecticus de quo supradictum est hoc modo scandit. Obli/uio/nem/sen/sibus. scribit hoc metro duas odas.

Mollis merita cum tantum deffuderit imis

Nox erat & celo fulgebat luna sereno.

¶ Duodeuigesimum est dicolon distrophon: primus versus est heroicum hoc modo: altera iam bel/lis/teri/turci/vilibus/etas. Alter iambicus hypponactius trimeter acatalecticus de quo supra dictum est hoc modo scandit. Suis/ & ip/sa ro/ma viribus ruit: scripsit hoc metro vnam dumtaxat oden.

Altera iam bellis territurci vilibus etas

Undevigesimum est monocolon. Constans iambico hypponactio trimetro acatalectico: de quo diximus: hoc modo scandit. Iam ief/fica/ci do/man⁹/scie/cie. hoc metro hanc solam odem scripsit.

Jam iam efficaci do manus scientie

¶ Habes iam candide lector: de omni genere metrorum quo vsus est horatius flaccus.

De comedia & tragedia.

¶ Comedia (vt inquit diomedes) est priuate ciuilisque fortune sine periculo vite comprehensio dicto apo ten comen. Come enim greco appellant pagi i. conuenticula rusticorum. Ita iuuentus (vt ait varro) attica circa vicos ire solita est. Et questus sui causa hoc genus carminis pronunciabat. Nam postque athenas ex agris commigratum est: & hi ludi constituti sunt sicut rome compitalicii ad canendum prodibant: & ab vrbana come: & oda comedia dicta est.

De poetis comicis.

¶ Poete primi comici fuerunt. Sussarion Rullus: & magnes. hi veteris discipline iocularia quedam minus scite & venuste pronunciabant. Secunda etate fuerunt Aristophanes. Eupolis. & Cratinus: qui & principum vicia sectati acerbissimas comedias composuerunt. Tertia etas fuit menandri perynthie & philemonis: qui omnem acerbitatem comedie mitigarunt atque multiplicia argumenta grecis erroribus secuti sunt. Ab his romani fabulas transtulerunt. Et constat apud illos primo latino sermone comediam liuium andronicum scripsisse huic plautum & Terentium subsecutos. Tragedia (vt idem ait) est heroice fortune in aduersis comprehensio. Tragedia vt quidam volunt dicta a tragos quod est hircus & ode i. cantu quoniam olim autoribus tragicis tragos i. hircus premium cantus proponebatur quod liberalibus die festo libero patri ob hoc primi imolabatur quia vt varro hirci depascunt vitem. vnde horatius in arte poetica Carmine qui tragico vilem certauit ob hircum. Mox etiam agrestes nudauit. Alii putant a fece: quam grecorum quidam trigon appellant: tragediam nolarum per mutationem litterarum i. videlicet in a. quoniam olim nondum personis a thespide aut thespi repertis talis fabulae promitti ora: fecibus agitabant vt rursum horatius testatur. Ignotum tragice genus inuenisse camene dicitur et plaustris vexisse poemata thesis. Que canerent agerentque puncti fecibus ora.

De comedie & tragedie differentia.

¶ Comedia & tragedia differunt: quoniam in tragedia intro ducunt duces heroes reges in comedia humiles atque priuate persone. In illa luctus: exilia: cedes. In hoc amores virginum raptus. Deinde quod illa frequenter & pene semper dant rebus letis exitus tristes & liberorum fortunarumque priorum in peius admissio. tristicia namque tragedie proprium est. Ideo euripides petente archilao rege vt de se tragediam scriberet. Abnuit & precatus est ne accideret archilao aliquid tragedie proprium ostendens aliud esse tragediam quam miseriarum comprehensionem.

De metris quibus comici & tragici scripserunt.

¶ Metro iambo scripserunt tã comici q̃ tragici vt testat᷑ priscianus in opere suo de comicis versibus. Cum non solũ Terentius. sed plautus etiã Ennius Acciusq; ⁊ Neuius: pacunius turpiliusq; ⁊ omnes tam tragedie q̃ comedie latine veteris scriptores: eodẽ metri mõ iambici sunt vsi: vt in oı̃bus locis indifferenter ponerent quinq; pedes id est iambũ anapestũ dactilum spondeum. absq; postremo loco vel iambũ vel pyrrhichium omnino posuisse inueniuntur. Mirer quosdam abnegare. in terentij cõmedis metra: vel ea quasi archana quedam. et ab omnibus doctis semota sibi solis esse cognita affirmare. Quod vt vel impericie vel errogantie vicium effugiamus: breuiter de supradictis metris autorũ testimoniũ ⁊ vetustissimorum afferamus. Sciendum est igitur q̃d iambici versus vel monometri sunt ex duobus pedibus simplicibus coniuncti vel dimetri ex quattuor pedibus. vel trimetri ex sex. vel tetrametri ex octo. Nam pentametri ex decem. vel hexametri ex duodecim rarissime inueniuntur. Ergo trimetris et tetrametris frequentius vtuntur comici. Aliis vero raro. ⁊ in medio dispersis pnunciationis rythmice causa/⁊ distinctionis ideo autem spondeũ vel dactilum: in secundo loco vel quarto posuerunt quod inuenerunt etiam apud grecos vetistissimos. Quis tamen raro fieri hoc ideꝫ ꝫ: q̃q̃ rarissime necessitate carminis vim consonantis amittit apud comicos hec aũt frequentia dactili: ⁊ spõdei facit vt pene dissoluta p pedestri similia esse videant᷑ psonarũ sermocinatio. hec p̃scianus.

¶ Iambici metri (vt inq̃t Sipontin᷒) duo sunt genera. alterũ apud vetustissimos comicos tragicosq; in vsu fuit. Q̃d testat᷑ horatius. Hunc socci sumpsere pedẽ grandesq; cothurni. Primusq; hoc carmine scribere cepit Archilochus de quo idẽ archilochũ ꝓprio rabies armauit iambo altero autem minores vsi sunt.

¶ Vetus iambicum comicum ac tragicum dicitur: hoc autem ꝓprie purum trimetrũ appellatur suscipitq; tres pedes inuicem mutatos iambum pyrrhichium ⁊ spondeuꝫ nec nisi raro apud veteres in vsũ fuit atq; vetus iambicum in sedibus imparib᷒ hoc est prima terna ⁊ quinta/quinq; pedes scripsit dactiluꝫ spondeum choriũ siue trocheum anapestum ⁊ a quo nominatur iambum. In sedibus paribus hoc est secunda ⁊ quarta anapestum chorium ⁊ iambum. sexta sedes ⁊ si varie vsurpetur: proprie tamen iambum vel pyrrhichiũ requirit. Nouum autem in primo tertio quinto pede iambicũ aut spondeum recipit in secundo quarto iambum in sexto iambum vel pyrrhichium. Illud diligenter animaduertendũ est metrũ ab eo pede ex quo p̃cipue cõstat vocari: neq; tñ eo solo pfici sed alios pedes suscipere. Optimũ tñ esse iambum q̃d vno pedum genere hoc est iambo a quo nominatur constat.

De scansione metrorum comicorũ.

¶ Cũ comici ⁊ tragici nũc monometro iãbico: nũc dimetro: nũc trimetro: aut tetrametro vtuntur. restat vt de eorum scansione aliq̃d dicamus. Et primo de trimetro iambico hypponactio: quo primum vsus est Terentius tomicus in ꝓlogo andrie sic.

De trimetro iambico hypponactio.

¶ Poe. iambus. ta cũ. iambus. primum ai. dactilus. mad scri. spõdeus. bendap. spondeus pulit pyrrhichius. In hoc iambico trimetro multe fiunt elisiones. per synalepham. et ecclipsim sicut ⁊ alibi quare in comicis scandendis oportet hoc precipue annotare: diligens lector.

De iambico trimetro hypponactio ⁊ dimetro archilochio.

¶ Vos i/spondeus/stre in/iambus/traffer/spondeus/tabi/iambus/te/so/ pyrrhichius/sia/iambus. Ades/iambus/dum pau/spondeus/ cis te/spondeus/volo/ iambus vel pyrrhichius.

De monometro iambico.

¶ Innia/trocheus/laud. iambus/ Hoc animaduertendum qd comici trocheum loco iambi sepius admittunt vt diximus.

De tetrametro.

¶ Quid est/iambus/quod tri/chorus bi me/pyrrhichius/ara est/spondeus/fice/pyrrhichius/hoc pos/spondeus/sit am/iambus plus pyrrhichius.

¶ Illud annotandum comicos non idem metrum continue seruare: sed nunc monometrum aut dimetrum nunc vero trimetrum aut tetrametrum secundum varios sermonis affectus.

¶ Finis.

¶ Explicit Whyttintoni editio: nouiter Impressa London. per Wynandum de Worde in vico vulgariter nuncupato (the Fletestrete) ad signum solis commorantem.